

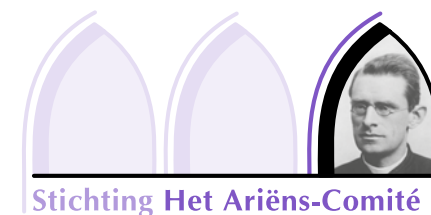
Ik zal er zijn voor jou

**Met 30 diaconale initiatieven
uit het aartsbisdom Utrecht**

**Theologisch commentaar
door de jury Ariëns Prijs 2016**

Ik zal er zijn voor jou

**Met 30 diaconale initiatieven
uit het aartsbisdom Utrecht**

**Theologisch commentaar
door de jury Ariëns Prijs 2016**

Inhoud

Aanbeveling door Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom	3
De Ariëns Prijs voor Diaconie	4
Op excursie naar Alphons Ariëns (1860-1928)	6
De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor	8
Publieksprijs Ariëns Prijs voor Diaconie 2016	11
Inloophuis Brummen	12
Wereldwinkel van Albergen	14
SchuldHulpMaatje Soest	16
Diaconie & Caritas weekeinde Houten	18
Roma project Nieuwegein	20
Rouwgroep Nieuwegein	22
Malawiproject Bilthoven	24
Naoberhuus Olst-Wijhe	26
PCI Arnhem, Velp en Rozendaal	28
Jongerenwerk Join Us Denekamp	30
Werkgroep Missie St Friersdale Eemnes	32
Inloophuis Neede	34
Wijkherberg De Heilige Geest Amersfoort	36
Sinterklaasactie Malburgen Arnhem	38
De Wijkplaats Utrecht	40
SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek	42
Franciscushof Tiel	44
Maaltijden met vluchtelingen Arnhem	46
Diaconaal Netwerk Barneveld	48
M25 Arnhem Eusebiusparochie	50
Kerk en Samenleving en Fam Huisman Dronten	52
Beraad R.K. Bezoekwerk Twente	54
Kookgroep Heteren	56
St Interkerkelijke Diaconale Activiteiten regio Montferland i.o	58
Kinderkerk Oldenzaal	60
Vastenkalendar H. Pancratius Tubbergen	62
Kerkwerk Ootmarsum	64
Buurtmaatjes Arnhem	66
St Armoedebestrijding Oldenzaal	68
De Wonne Enschede	70
Diaconie sticht nieuwe verbondenheid en christelijke gemeenschap	72
Langs de diaconale meetlat	80
Sponsors	82
Colofon	84

Aanbeveling

Dit jaar viert de Ariënsprijs voor Diaconie haar eerste lustrum. Voor de vijfde keer in successie verschijnt er een mooie bundel met een beschrijving van de dertig diaconale projecten in het Aartsbisdom Utrecht die meedingen naar de Ariëns Prijs 2016.

Het is dit jaar ook precies 125 jaar geleden dat Paus Leo XIII in 1891 de encycliek 'Rerum Novarum' publiceerde, die de grondslag legde voor de ontwikkeling van de rooms-katholieke sociale leer. Deze encycliek beschouwde kapelaan Alphons Ariëns (1860-1928) als een erkenning van zijn sociale inzet ten behoeve van de arbeidersklasse in Enschede en omgeving. Voor het leven en werken van de priester Ariëns was de viering van de Eucharistie bron en fundament. Als de priester bij de bereiding van het altaar een weinig water bij de wijn in de miskelk voegt, spreekt hij de woorden 'Water en wijn worden één. Gij deelt ons mens-zijn en neemt ons op in Uw goddelijk leven.' Zo verstond de priester Ariëns het als zijn roeping om God bij de mensen en de mensen bij God te brengen. Zijn sociaal engagement had in hoge mate een diaconaal karakter. In de Twentse arbeiders en hun gezinnen die werden uitgebuit, ontmoette Ariëns de lijdende Christus. Als priester wilde hij vanuit de Zelfgave van Christus in de Eucharistie zichzelf aan de mensen wegschenken ten dienste van hun geestelijk en lichamelijk welzijn. Ariëns wilde verkeren te midden van zijn mensen, levend naar het voorbeeld van Jezus Christus "de Mensenzoon die niet is gekomen om gediend te worden maar om te dienen, en Zijn leven te geven als lofprijs voor velen" (Mc. 10, 45). Ariëns leert ons dat de verkondiging van het Evangelie aan overtuigingskracht en aantrekkelijkheid wint als deze zich ook en zonder terughoudendheid uit in daden van de liefde tot God en de naaste.

Wat betreft dit laatste nodigt Paus Franciscus in het Heilig Jaar van de Barmhartigheid ons uit om ons toe te leggen op het verrichten van de lichamelijke en geestelijke werken van barmhartigheid.

Deze uitgave biedt een gevarieerd overzicht van de wijzen waarop gelovigen in ons Aartsbisdom Utrecht naar het voorbeeld van de Dienaar Gods Alphons Ariëns met creativiteit, enthousiasme en toewijding de handen op diaconaal terrein uit de mouwen steken op geleide van het Woord van Heer: "Voorwaar, Ik zeg u: al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan" (Mt. 25).

+ Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom
Hulpbisschop van Utrecht
Vicararis-generaal en officiaal

Hub Crijns namens de jury

De Ariëns Prijs voor Diaconie

In het najaar van 2002 is in het aartsbisdom Utrecht een diaconale prijs in het leven geroepen met de naam 'Ariëns Prijs voor Diaconie'. De prijs wordt om de drie jaar uitgereikt tijdens een publieke presentatie van alle voorgedragen initiatieven en projecten.

Winnaars in 2004, 2007, 2010 en 2013

Op 9 oktober 2004 is de Ariëns Prijs voor Diaconie voor de eerste keer uitgereikt door Kardinaal Simonis, tevens de erevoorzitter van het Ariëns-Comité. De winnaar uit de acht voordrachten was het project Noodopvang asielzoekers in Doetinchem. De tweede en derde prijs waren voor het Diaconaal Netwerk gemeente Epe en het project 'Caritas Groessen laat alle agrariërs uit Groessen bewust kiezen voor de toekomst'. Op 6 oktober 2007 reikte hulpbisschop Gerard de Korte de Ariëns Prijs voor Diaconie uit aan de verraste winnaar het Maatjesproject uit Zevenaar. Uit de 24 voorgedragen projecten koos de jury drie runners-up: de Gideonsbende te Maarssen, het Kwonda dagopvang-

project voor weeskinderen in Kinshasa, en het MOV uitwisselingsproject door jongeren uit de parochie Heino. Hulpbisschop Ted Hoogenboom maakte op 5 oktober 2010 als winnaar het fotoproject 'De ongeziene gezien' uit Apeldoorn bekend. De jury had drie ereplaatsen uit de 29 projecten gekozen: Werkgroep Troostdekentjes Pancratiusparochie uit Tubbergen, Spaarproject Eerste Communie Maarssenbroek en Diaconaal Netwerk Armoedebestrijding in Rheden en Roosendaal. Hulpbisschop Ted Hoogenboom riep op 5 oktober 2013 het diaconaal inloophuis 'De Herberg' in Westervoort tot winnaar uit. Ereprijzen gingen voorts naar het project Maatschappelijk stage jongeren in Hengelo, het Werkoverleg Overheid Religies en Levensbeschouwing Doetinchem (WORLD), en de werkgroep Preken of praten uit Montfoort met een project rond het overmatig gebruik van alcohol en drugs door jongeren.

Waarom

De Ariëns Prijs is genoemd naar de priester Alphons Ariëns. Eind 19de en begin 20ste eeuw toonde deze priester van ons bisdom een grote betrokkenheid bij de in armoede verkerende arbeidersgezinnen in Twente. Hij richtte onder andere een arbeidersbond op en de katholieke drankbestrijding beweging. Hij bracht het sociale denken en de sociale leer in praktijk, voor en na de eerste Pauselijke Sociale Encycieliek *Rerum novarum* van 1891. De Prijs wil aandacht en inzet voor diaconie bemoedigen en waarderen. De Prijs wil initiatieven stimuleren op het terrein van diaconie.

De winnaars Ariëns Prijs

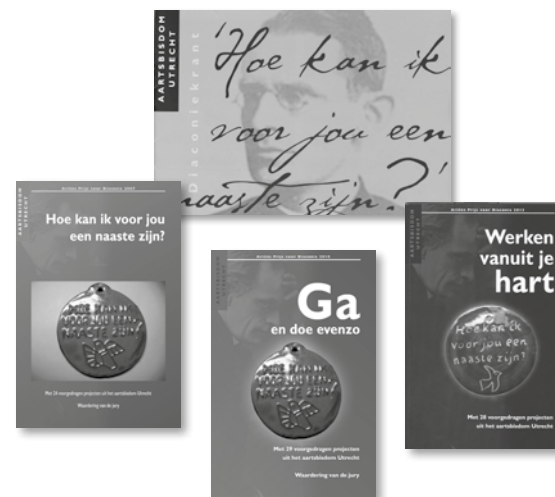
voor Diaconie 2013

met kunstwerk

Publicatie

Ook bij dit jubileum van de Ariëns Prijs verschijnt er een publicatie met daarin een portret van alle aangemelde activiteiten en projecten.

Wanneer in 2016?

Na de oproepen tot voordrachten voor de Ariëns Prijs voor Diaconie zijn er 30 diaconale initiatieven voorgedragen aan de jury. De jury heeft deze projecten allemaal bezocht en de resultaten van die bezoeken leest u in *Ik zal er zijn voor jou*. Door de bezoeken heeft de jury een goed oog en oor gekregen voor elke activiteit. De Ariëns Prijs voor Diaconie 2016 zal uitgereikt worden op zaterdag 1 oktober 2016. Wederom met een feestelijke presentatie en samenkomst. Plek van samenkomst is de Walburgiskerk te Arnhem.

Voor welke activiteit?

Het gaat bij de Ariëns Prijs om een diaconaal project of initiatief. Dit is een activiteit gericht op: zorg en barmhartigheid; gerechtigheid; verzoening en vergeving. Diaconie is, kort gezegd: dienst aan de naaste, in en vanuit de geloofsgemeenschap.

Voorbeelden

- Bevorderen diaconaal bewustzijn bij jongeren.
- Derde wereld, over grenzen, interreligieus.
- Armoede is onrecht, bewustwording, helpen, strijd, gerechtigheid, schuldhulp.
- Presentie, inloophuis, diaconaal centrum.
- Troost bieden, zorg verlenen en maatjes.
- Aandacht voor duurzaamheid en milieu.

Welke criteria hanteert de jury?

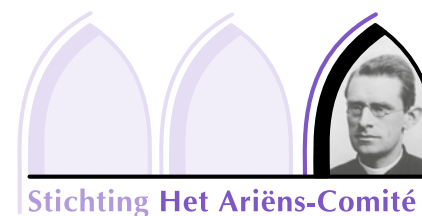
De voorgedragen activiteit dient te zijn:

- stimulerend, signalerend of appellerend;
- vernieuwend, verrassend, origineel of onverwacht;
- verbonden met o.a. liturgie, pastoraat, catechese en gemeenteopbouw;
- met uithoudingsvermogen en volhardend;
- voorbeeldig, om van te leren, navolgenswaardig.

Waar let de jury verder op?

- Samenwerking met anderen en/of met bondgenoten.
- Terugkoppeling naar gelovigen, geloofsgemeenschap.
- Inhoud en aanpak, vorming en toerusting.
- Bijzonder zoals: werken met jongeren, de zorg voor de schepping.
- Inzet en toewijding.
- Wie dragen het project: professionals of vrijwilligers?
- Is er communicatie en public relations of gebruik van sociale media?

Voor een nominatie is het niet noodzakelijk dat een activiteit aan alle criteria voldoet.

Nelleke Serrarens Wijngaards

Op excursie naar leven en werken van Ariëns

**Alfons Ariëns was een veelzijdig priester, met grote kwaliteiten.
Een grote bewogenheid om mensen in nood kenmerkt hem.
Om Ariëns op het spoor komen maken we een paar excursies.**

Eerste excursie

Bij de eerste excursie zien we hoe Ariëns, geboren in 1860 in Utrecht, opgroeit in een gezin, waarin de ouders open staan voor de nood in hun tijd. Zijn moeder staat in de arme wijken mensen met raad en daad bij. Zijn vader is advocaat en medeoprichter van de Vincetiusvereniging in Utrecht. Deze geeft hulp in financiële nood, zet voedsel- en kledingbanken op, maar is ook al vroeg bezig met de oprichting van bibliotheken en goed onderwijs voor de jeugd.

Exposure ervaringen in Italië

In onze tweede excursie zien we hoe Ariëns, als jong priester naar Rome gezonden om er te promoveren tot theologisch doctor, van diezelfde sociale bewogenheid getuigt. Hij bezoekt mensen in de arme wijken in Rome, is geïnteresseerd in hun levensomstandigheden. Hij gaat naar Sicilië, waar hij praat met de arbeiders in de zwavelmijnen, over hun leven en zorgen.

Getroffen door het voorbeeld van Sint Franciscus wordt hij in Assisi lid van de Derde Orde. Franciscus' solidariteit met armen en uitgesloten en ook zijn oproep tot soberheid zullen hem levenslang inspireren. Hij gaat naar Turijn waar hij Don Bosco ontmoet, die zich inzet voor de arme arbeidersjeugd, door hen vorming te geven. Deze bereidheid tot 'exposure', tot open staan voor een wereld van armoede en ontbering die Ariëns uit eigen ervaring niet kent, is markant voor deze jonge priester en tekenend voor een houding van bewogenheid en compassie met mensen in nood.

Industrialisatie en armoede in Twente

Wanneer hij terugkomt in Nederland, is Ariëns dan ook blij met zijn benoeming tot kapelaan in Enschede (1886), waar in die tijd grote armoede heerst door de snel opkomende industrialisatie. Daar ontmoeten we hem op onze derde excursie. De liberale economie viert hoogtij. Vrije concurrentie en zo weinig mogelijk ingrijpen door de staat horen daarbij. Maar vrijheid is er alleen voor de ondernemers, de arbeiders zijn volledig afhankelijk.

Omdat er zoveel arbeiders op zoek naar werk zijn, kunnen de ondernemers de lonen heel laag houden, om zo hun winst zo hoog mogelijk te laten worden. De aandacht voor veiligheid in de fabrieken is miniem. De woningen zijn klein, vaak niet meer dan een krot. Kapelaan Ariëns is diep geraakt door de ernst van de situatie en de grote armoede waaronder de arbeidersgezinnen gebukt gaan. Hij maakt zich zorgen over hun leefomstandigheden, maar ook om de nood in godsdienstig en cultureel opzicht. Ariëns houdt een pleidooi voor een minimumloon en een maximaal aantal uren dat gewerkt mag worden. Maar hij voert die strijd om meer rechtvaardigheid niet alleen, hij wil dat samen met de arbeiders doen. Energiek als hij is geeft hij de aanzet tot allerlei initiatieven en verenigingen van arbeiders. Kenmerkend voor hem is dat hij groot vertrouwen heeft in de eigen kwaliteiten van de arbeiders: "alles voor en alles door de arbeiders". Niet hij wordt voorzitter van al die verenigingen maar hij stimuleert de mensen zelf het initiatief uit te bouwen. Zo wordt er in 1889 de R.K. Arbeidersvereniging St. Joseph opgericht. Kapelaan Ariëns geeft ook de

Alphons Ariëns

in Enschede 1888

aanzet tot een muziek harmonie, het Kruisverbond, een spaarbank, een woningbouwvereniging. De meeste arbeiders wonen in krotten en zo wil Ariëns tot betere huizen komen. Wanneer een groep arbeiders, vanwege hun protest tegen hun te lage loon, ontslagen wordt, zet Ariëns een productiecoöperatie in Haaksbergen op met een vorm van collectief eigendom. Wanneer er tekorten ontstaan, verkoopt Ariëns de kelk die hij van zijn familie bij zijn priesterwijding kreeg, om de coöperatie te steunen.

Ariëns en de vrouwenbeweging

Ariëns benadrukt het belang van de vrouwen in hun zorg voor hun gezin, maar ook de maatschappelijke verantwoordelijkheid die vrouwen hebben en hun kwaliteiten hiervoor. Zo zien we bij onze vierde excursie hoe hij vrouwenverenigingen opricht, zoals de Maria vereniging die een belangrijke taak heeft bij de bestrijding van het drankmisbruik (door de grote ellende raakten velen aan de drank). Door hun huisbezoek kwamen vrouwen ook andere problemen op het spoor, waaraan zij wat wilden doen. Ariëns steunde hen hierbij. Hij verklaart zich ook voorstander van het vrouwenkiesrecht, want waar de vrouw kan gaan stemmen, "daar wordt de moraal, het arme kind en het huiselijk leven beter beschermd". Ariëns is bij de ontwikkeling van de katholieke vrouwenbeweging een belangrijk pionier geweest, net zoals de aalmoezenier van Sociale Werken Henri Poels dat met en na hem zal zijn. Bij zijn overlijden in 1928 geeft de redactie van

de Katholieke Vrouw in een herdenkingsartikel aan, dat Ariëns in Nederland de eerste stoot aan de Katholieke vrouwenbeweging gegeven heeft.

Steenderen en Maarssen

In 1901 wordt hij pastoor in Steenderen, onze volgende excursieplaats. Ook hier gaat hij energiek aan de slag, zet de Maria vereniging op, Ziekenzorg (voorloper van de Kruisvereniging), komt op voor boerenknechten (goede voeding en betere beloning). Wanneer hij een nieuwe fiets krijgt, geeft hij die aan de postbode ('die heeft hem harder nodig'). Als oecumenicus avant la lettre gaat hij ook bij hervormde families op kraamvisite. Als pastoor in Maarssen (1908-1926) start hij o.m. een Caritasvereniging voor vrouwen, de Derde Orde van Franciscus, en het Kruisverbond (voorloper van Sobrietas). In 1928 overlijdt Alphons Ariëns, priester en emancipator, in Amersfoort. Op zijn verzoek wordt hij als lid van de Derde Orde in franciscaner pij begraven.

De houding van Ariëns en de inspiratie van hem uitgegaan

Ariëns is een sociaal bewogen priester geweest, levend en werkend vanuit een diep geloof. Hij ziet elk mens als geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, als een persoon wier waardigheid er toe doet. Uit respect voor die waardigheid verzet hij zich fel tegen situaties van onrecht en armoede. Met grote creativiteit en energie werkt hij hier aan. Hij weet de mensen zelf te inspireren tot initiatieven en organisaties, om zo de situatie structureel te verbeteren en mensen nieuwe kansen te geven. Het grote respect en het vertrouwen dat hij in de arbeiders en arbeidersvrouwen heeft, maakt hem tot een uitzonderlijk pionier voor zijn tijd en de decennia daarna. Hij weet mensen te bevestigen en hen te laten groeien in talenten en inzet. Zo draagt hij veel bij aan de emancipatie van de katholieken in het algemeen, van de arbeiders en de vrouwen in het bijzonder.

De jury van de Ariëns Prijs stelt zich voor

Iemand moet de kar trekken bij een initiatief. Bij verschillende diaconale Prijzen is de jury die trekker. Hetzelfde gebeurt bij de Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht.

De jury is gedeeltelijk samengesteld uit mensen van de organisatoren: het bestuur van de Stichting Het Ariëns-Comité en de diocesane diaconale dienstverlening van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht. De groep is aangevuld met mensen, die bewezen kennis en ervaring hebben rond het diaconale denken en doen in het aartsbisdom Utrecht. Deze jury heeft de Ariëns Prijs voor Diaconie 2016 in gang gezet, de voorgedragen activiteiten bezocht, dit speciale boekje

samengesteld, en de dag van de feestelijke bekendmaking van de winnaars op 1 oktober 2016 voorbereid. Het zijn Hub Crijns, Herman Agterhoek, Ina van de Bunt-Koster, Ria Doornbusch, Lonneke Gunnink-van den Berg, Jos Oostrik, Geert Rozema en Nelleke Serrarens Wijngaards.

*De jury is als een
diaconaal werkstuk*

Hub Crijns is vice-voorzitter van het Ariëns-Comité en voorzitter van de jury. Hij is nauw betrokken bij het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad, de Vereniging SchuldHulpMaatje

Nederland en het Knooppunt Kerken en Armoede van de Raad van Kerken in Nederland. "Door het bezoeken van de vele diaconale projecten en initiatieven in het aartsbisdom Utrecht ervaar ik telkens weer hoezeer het lief hebben van mensen tegelijk God lief hebben is. Ubi caritas, ibi Deus est: Waar liefde is, daar is God, zingen we vaak. We doen het ook, voortdurend, in allerlei vormen en activiteiten. Spannend en inspannend."

Herman Agterhoek leeft van het contact met mensen. Geboren in het Sallandse dorp Nieuw Heeten is hij erg betrokken bij het wel en wee van boeren en boerinnen. Geïnteresseerd

in wat geloven betekent voor mensen in hun dagelijkse bestaan. Daarom als pastoraal werker in het parochiewerk en in de dienstverlening kerkelijk opbouwwerk veel aandacht gehad voor diaconie. "Door present te zijn bij mensen in de sores van alle dag, vooral bij wie aan de rand van de samenleving zijn geraakt, laat je zelf, maar laat ook de mens die je ontmoet, Gods gelaat zien. Diaconie is voor mij daarom ook 'eredienst'".

Ina van de Bunt-Koster kijkt terug: "Binnen het zich steeds veranderende landschap van kerk en samenleving loopt het diaconaal handelen steeds als een rode draad door mijn leven heen; als

vrijwilliger en als professional. Mijn pastorale loopbaan startte als presentiepastor bij randgroepjongeren in Enschede om vervolgens diocesaan dienstverlener voor jongeren te worden. Eind jaren negentig maakte ik de overstap naar de diaconie en werd tevens missiesecretaris van het aartsbisdom. Steeds heb ik daarbij geprobeerd de problemen rond vrede, gerechtigheid en verzoening, de problemen van armoede en onrecht in een wereldwijde context te plaatsen met een open mind en een hart voor de oecumene."

Ria Doornbusch is werkzaam in HH Vier Evangelisten en de Willibrodusparochie, waar zij voor de helft van haar contract coördinator van Inloophuis de Herberg in Westervoort kan zijn.

Haar inspiratiebron zijn de Zeven werken van Barmhartigheid, waarbij ze vooral probeert om de mensen aan de zelfkant van de samenleving weer zichtbaar te krijgen in de samenleving en geloofsgemeenschappen. Zodat ze werkelijk mogen ervaren dat ze mens mogen zijn en er toe doen. Daar waar Hij zegt: "Alles wat jullie gedaan hebben voor één van de onaanzienlijksten, dat hebben jullie voor Mij gedaan".

Lonneke Gunnink-van den Berg is werkzaam als pastoraal werkster in de parochie Heilig Kruis (gemeente Raalte), die nauw gaat samenwerken met de Lebuinusparochie (gemeente Deventer en

Olst-Wijhe). Te midden van de vele pastorale taken ligt haar hart vooral bij het actief mensen nabij zijn in de hardheid van het dagelijks bestaan. "Het is prachtig om als jurylid te mogen zien hoeveel mensen zich creatief in de parochies van ons bisdom inzetten voor de ander, mensen nabij zijn, zich laten raken door het lot van wie het minder goed heeft. Gods Naam 'Ik zal er zijn' krijgt hier gestalte."

Jos Oostrik is geboren in Enschede en in deze stad opgegroeid met de verhalen over Alphons Ariëns. "Maatschappelijk betrokkenheid van kerk en pastoraat was een vanzelfsprekende zaak.

Als pastor was ik actief in de Achterhoek en in de stad Arnhem. Hierbij was de aandacht vooral gericht op jongeren en later specifiek op het studentenpastoraat. Vanaf 2000 was ik verbonden aan het dienstencentrum van het aartsbisdom als verantwoordelijke voor de voortgezette vorming van pastores en de laatste twee jaar als directeur. Momenteel ben ik werkzaam als geestelijk begeleider. Een belangrijk thema voor mij is hoe je geloof doorwerkt in het leven van alle dag."

Geert Rozema werkt sinds november 2007 als pastoraalwerker in het buurtpastoraat Klarendal als onderdeel van het pastorale team van parochie Sint Eusebius, dat de regio Arnhem bestrijkt. "Oecume-

nisch en interreligieus werken we op pastoraal en diaconaal vlak samen vanuit Inloophuis Sint Marten met gemeente Arnhem en haar wijkcoaches, woningcorporaties, wijkagenten, veel zorgpartners, Caritas, Vincentiusvereniging, Dullert stichting en vrijwilligers en buurtbewoners. Hier doen we aan samenlevingsopbouw van onderaf. Zielzorger en bemiddelaar ben ik naast voorganger in vieringen. Samen met mijn vrouw Anemoon heb ik een als kool groeiende zoon Mos. Ik studeerde de mooie, brede en fascinerende studie theologie aan de huidige Faculteit Katholieke Theologie onderdeel van de Universiteit van Tilburg."

Nelleke Serrarens Wijngaards is betrokken bij veel diaconale projecten. "Van daaruit weet ik: diaconie gebeurt -terecht- vaak in de luwte. Maar die inzet mag soms ook gezien worden en kan zo

inspireren. Voor de vijfde keer als jurylid ben ik onder indruk van de betrokkenheid, de creativiteit en trouw van al deze mensen, in hun diaconale bewogenheid en inzet tekens van hoop. De Sociale leer van de kerk (waarover ik les gaf) daagt ons ook tot deze bewogen inzet uit. Het is geweldig om te ervaren hoeveel mensen op die uitdaging in gaan en diaconaal handen en voeten geven aan hun geloof!"

Hub Crijs

Publieksprijs Ariëns Prijs voor Diaconie 2016

Het Aartsbisdom Utrecht reikt om de drie jaar de Ariëns Prijs voor Diaconie uit aan een diaconale activiteit. Er zijn in dit jaar van de barmhartigheid dertig initiatieven voorgedragen.

Vier initiatieven, activiteiten of werkgroepen zijn onder te brengen onder de noemer: aandacht, zorg, troost, hulp, enzovoort, binnen de eigen geloofsgemeenschap en/of in dorp, wijk en stad. Het theologisch kernwoord is barmhartigheid. Diaconie van langere adem komt in beeld in negen initiatieven, waarin een plek wordt gevormd waar mensen bij elkaar kunnen komen, weer op verhaal komen, de weg terugvinden naar anderen, en wegwijs raken in onze ingewikkelde maatschappij. Het lijkt op een nieuwe vorm van kerkopbouw, maar dan diaconaal getoet, vaak oecumenisch opgezet, in samenwerking met andere partners in de lokale samenleving. Zes diaconale initiatieven richten zich op maatschappelijk onrecht, uitsluiting en armoede. Het theologisch kernwoord is werken aan gerechtigheid. Diaconie of caritas heeft ook te maken met de multiculturele en multireligieuze samenleving en drie initiatieven zijn gericht op mensen met een achtergrond uit andere landen dan Nederland. Een eigen karakter hebben de vier projecten, die te omschrijven zijn als: diaconie over de grens, caritas wereldwijd. Meestal is er een persoonlijke band van een of meer parochies (en soms ook het dorp) met iemand uit de eigen kring die zich ginds inzet voor ontwikkelingswerk en/of missionering. Een laatste groep van vier initiatieven combineert jongeren met concrete diaconale actie en inwijding in de diaconale traditie van de geloofsgemeenschap. De jury van de Ariëns Prijs voor Diaconie heeft alle dertig initiatieven bezocht om eigen indrukken te krijgen over de genomineerde initiatieven en woorden te vinden voor artikelen voor het te maken boekje.

Publieksprijs

In het jaar van Barmhartigheid heeft de jury dit jaar de Publieksprijs Ariëns Prijs voor Diaconie ingesteld. Deze Publieksprijs wordt in 2016 voor de eerste maal uitgereikt. Het resultaat of de keuze wordt gemaakt doordat mensen kunnen stemmen op hun favoriet uit de dertig genomineerden.

Van elk project of diaconaal initiatief is een korte beschrijving gemaakt, allemaal met een foto of een YouTube filmpje erbij. Die beschrijvingen en afbeeldingen zijn geplaatst op de website van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht: www.dkci-utrecht.nl. Wanneer iemand op de afbeelding van een project klikt, verschijnt het scherm met de beschrijving. Onderaan de pagina met beschrijvingen staat een link waarmee de stemmers naar de pagina kunnen gaan om op het project van eigen keuze te stemmen. Stemmers klikken op het bolletje voor het project van hun keuze. Er is een spannende strijd uitgebroken tussen de achterbannen van de dertig genomineerde initiatieven. Sommigen hebben grote achterbannen, die flink stemmen. Anderen doen het bescheiden, en bouwen voort aan hun aantal. Eind juli hebben al meer dan 2.500 mensen hun stem uitgebracht. Een teken dat verschillende initiatieven een sterk betrokken achterban hebben. Half september sluiten de stemlijnen en op 1 oktober zal blijken wie de Publieksprijs Ariëns Prijs 2016 krijgt uitgereikt.

www.dkci-utrecht.nl

Herman Agterhoek

Inloophuis Open Deur Brummen

“De Kerk moet meer naar buiten treden”

Iedere dinsdagochtend komen in een zaal achter de Oude of Pancratiuskerk in Brummen twintig tot dertig gasten bij elkaar op de Inloophuis. Bij de oprichting van het Inloophuis, nu twintig jaar geleden, had men maar één doelstelling: ontmoeting. Die doelstelling staat nog volledig overeind.

In de loop van de jaren is het veel meer geworden. Men helpt elkaar met kleine klusjes, men zorgt voor elkaar. Als je er niet bent, word je gemist. Als er professionele hulp nodig is word je deskundig doorverwezen. Elke ochtend gaan er enkele kaartjes rond met felicitaties voor een verjaardag of om sterkte te wensen bij ziekte. Zelfs een dementerende vindt er een gastvrij onthaal, zodat de echtgenoot een paar uurtjes voor zichzelf heeft.

Open Deur Werk

Het Inloophuis is één van de activiteiten van de Open Deur Commissie. Het Open Deur werk zelf is ouder dan twintig jaar. Het stamt uit de protestantse kerken. Aanvankelijk was het een evangelisatiegroep die diensten verzorgde op de camping. Nu die gesloten is, zijn de Open Deurvieringen verplaatst naar een zaal in een uitspanning buiten het dorp. Wat is gebleven is de verspreiding van het blad ‘Open Deur’ waar de Commissie nu nog inspiratie uit put. De vieringen zijn laagdrempelig. Men ziet daar mensen die men in de kerken niet ziet. De huidige Open Deur Commissie is een oecumenische

groep van zeven personen. In die Commissie is het initiatief genomen om meer diaconale activiteiten te gaan opzetten. Enkele leden brachten van elders het idee van een Inloophuis mee. Het voldeed aan een behoefte. De kerken stellen ruimte ter beschikking, de gastvrouwen verzorgen de organisatie en de deelnemers doen de rest. In de vakantie bezoeken toeristen de kerk en lopen ook even door voor een kop koffie en een praatje. Soms schuiven mensen uit een plaatselijk tehuis voor mensen met een verstandelijke handicap aan.

Alle initiatieven zijn ontstaan van onderaf

Het voorstel om maandelijks een gezamenlijke maaltijd te houden op dinsdagavond is van onderaf ontstaan. De mensen van het inloophuis dekken 's morgens alvast de tafels. Een kookgroep bereidt thuis de maaltijden en neemt die warm mee naar de ontmoetingsruimte. Men

De kerstinstuif 2015 in het Inloophuis werd druk bezocht

opent en sluit de maaltijd met een gebed of een passende tekst, en een aparte groep afwasers zorgt dat alle vaat weer schoon in de kast komt. Gemiddeld komen er veertig tot vijftig eters opdagen. Mensen vanuit de kerken en daarbuiten nemen deel.

Enkele naaisters verzorgen licht verstelwerk en maken kaartjes voor de Kerstmarkt. Men vraagt altijd een kleine bijdrage. Daarmee blijft de waardigheid van eenieder overeind.

Toen er nog een Azc in Brummen was heeft men vanuit de Open Deur Commissie de bewoners bezocht. Daar zijn goede contacten uit ontstaan. Sommige bestaan nog. Daaruit is ook het idee ontstaan om twee keer per jaar met elkaar te eten. De ene keer verzorgt de groep asielzoekers de maaltijd, de andere keer de groep autochtonen. Nu het Azc gesloten is, is die traditie doorgezet met medelanders, die in Brummen zijn gaan wonen. Het is aan henzelf om op de uitnodiging in te gaan. In het begin kon men rekenen op ongeveer honderd eters.

Boekenplank, Kledingbank, Kerstinstuif

Een nieuw initiatief is de ‘boekenplank’. Het is een plek waar mensen boeken kunnen neerleggen en andere die boeken kunnen lenen en lezen. Dit initiatief loop nog niet zo. Maar de ervaring leert, dat stoer volhouden het initiatief wel tot leven brengt.

Het laatste idee is een Kledingbank. De Open Deur Commissie ondersteunt dat idee en zoekt nu mee naar ruimte.

Dit jaar heeft de Open Deur Commissie voor het eerst de Kerstinstuif georganiseerd. Dat is een groot succes geworden waar dertig tot veertig mensen aan hebben deelgenomen.

Er zijn nog enkele plekken in Brummen waar men maaltijden georganiseerd. Die initiatieven zijn later ontstaan. Er is geen samenwerking tussen die initiatieven.

Open Deur Commissie hangt in een netwerk

De activiteiten van de Open Deur Commissie bedruipen zich grotendeels zelf. Af en toe doet

men een beroep op een plaatselijk fonds. Aan de deelnemers van de activiteiten wordt een kleine bijdrage gevraagd. Soms ontvangt men een gift.

De kerken hebben goed contact met de burgerlijke overheid. De Caritas en de Diaconie van de kerken werken goed samen. Zo kan men de mensen die een beroep doen voor hulp goed van dienst zijn.

De kerken steunen het werk van

Commissie. Het is bekend bij alle kerkgangers en ver daarbuiten. In het gezamenlijke kerkblad ‘De Wegwijzer’ worden hun activiteiten vermeld. In de vieringen wordt, als het uitkomt, aandacht besteed aan het werk van de Commissie. Op de vraag of men dit ervaart als ‘kérk’, wordt volmondig ‘ja’ gezegd. “De Kerk moet meer naar buiten treden. Het kan wel eens zo zijn dat de kerk meer diaconaal gaat worden en misschien iets minder liturgisch.” Soms is de Commissie verbaasd dat dit initiatief al zo lang bestaat. Het wordt echt gedragen door de deelnemers zelf. Vrijwilligers melden zich telkens weer. Er zijn vele taken. Voor ieder talent is er wel een plek. Misschien is dat wel de kracht van dit werk. Men kijkt dan ook positief tegen de toekomst aan. Men beveelt het andere kerken van harte aan. Dat is ook al wel gebeurd.

Via een plek op de website ‘Kerkweb Brummen’, via een folder die overal ligt in het dorp en vooral via de mond op mond reclame waarop dit werk mag bogen, is het voldoende bekend in het gehele dorp.

“De kerk gaat meer

diaconaal worden

en misschien iets

minder liturgisch”

Nelleke Serrarens Wijngaards

Wereldwinkel van Albergen

“De wereldwinkel met een luisterend oor”

Jeannet Oerbekke en Nelly Verschure vertellen hoe Nelly er samen met Francien Tulk (lid van de actieve Missie, Ontwikkelingssamenwerking en Vrede (MOV) groep) al langer van droomden een eigen wereldwinkel in Albergen te beginnen.

Signalen vanuit de voedselbank

Ze werkten al samen met de wereldwinkel in Wierden, door bij diaconale gelegenheden hun producten in de kerk te verkopen. Maar de droom van een eigen wereldwinkel bleef. Toen er in de pastorie een ruimte beschikbaar kwam, zijn ze gaan brainstormen. Het resultaat was dat ze niet alleen een wereldwinkel wilden vestigen, maar meteen ook een ontmoetingsplek. Een plaats waar je mensen nabij kunt zijn. Want op een dorp is het soms niet zo makkelijk - vanwege de sociale controle - aan te kloppen bij de pastorie, wanneer je zorgen of een vraag hebt. Op deze wijze kun je betrokkenheid op de mensen in de derde wereld en nabijheid en ontmoeting met mensen uit je omgeving goed combineren. Belangrijk is dat alle negen leden van de groep ook actief zijn in andere werkgroepen van de parochie, en zo een goed idee hebben van wat er leeft in de parochie.

Wereldwinkel met nabijheid

In de adventstijd van 2011 opent pastoor Janssen na de H. Eucharistieviering de ‘wereldwinkel met nabijheid’. Hij neemt alle kinderen ermee naar toe en de ouders volgen vanzelf! De groepsleden ervaren beide doelen als heel belangrijk. Enerzijds willen ze mensen in de Derde Wereld helpen door de producten, die daar op duurzame wijze gemaakt zijn, hier voor

een eerlijke prijs te verkopen. Zo krijgen mensen daar bij voorbeeld meer mogelijkheden tot scholing en vorming. Dat is juist dé manier om de armoede te ontstijgen. De vrijwilligers vertellen daarom ook graag meer over de producten, die ze verkopen en het leven van de mensen in de Derde Wereld.

Anderzijds blijkt de ontmoeting met mensen uit de eigen omgeving wezenlijk. Mensen komen graag een cadeautje kopen in de wereldwinkel. Ze krijgen een kopje koffie of thee aangeboden, waarbij er makkelijk een goed gesprek kan ontstaan. Soms hebben de mensen een vraag en kunnen de medewerkers goed doorverwijzen. Soms is een

luisterend oor al genoeg. De ambiance van de wereldwinkel in de pastorie blijkt van groot belang. Het creëert een sfeer van vertrouwen.

Het gaat om diaconie ver af en dichtbij

De vrijwilligers werken alleen of met z'n tweeën en dat is allebei goed. Als je alleen bent, kan er wat makkelijker een diepgaand gesprek ontstaan. De mensen weten dat hun verhaal bij de medewerkers veilig is. Jeannet en Nelly zeggen: “Als er een goed gesprek is geweest en niets verkocht, dan is het toch een goede ochtend geweest”.

De groep werkt bewust aan p.r.: Jeannet beheert de Facebookpagina van de wereldwinkel en zet daar berichtjes op, bijvoorbeeld

“Als je enthousiast bent, is er niks te veel!”

Een gedeelte van de vaste vrijwilligers

Ze werken ook in opdracht. Zo hebben ze dertig boeketjes voor de Zonnebloem gemaakt, waarin naast een zonnebloem producten uit de Derde Wereld, zoals chocola en thee, zijn verwerkt. Verder verkopen ze kerstpakketten aan plaatselijke bedrijven en pakken die ook zelf in.

over nieuwe artikelen voor Kerstmis en Pasen, cadeautjes voor eerste communicantjes, vormelingen, etc.. Ook zetten ze af en toe een kleine advertentie in een plaatselijk weekblad en regelmatig een artikelje in het parochieblad. Zo blijf je goed in beeld! Ze gaan ook naar braderieën en kerstmarkten in de omgeving, om spullen te verkopen en bekendheid aan hun wereldwinkel te geven. Ook uit de omliggende dorpen hebben mensen de weg naar “de wereldwinkel met een luisterend oor” gevonden. Hetzelfde geldt voor toeristen, die in de omgeving op vakantie zijn. De ontmoetingsruimte van de wereldwinkel is open van 9.30 tot 12.30 uur op woensdag tot en met zaterdag.

Actieve groep in de parochie

Het is heel fijn dat de ruimte in de pastorie om niet ter beschikking is gesteld. Omdat ze geen huur hoeven te betalen, kunnen ze de opbrengst besteden aan een goed doel in de Derde Wereld, dat door de groepsleden samen gekozen wordt. Bijvoorbeeld een schoolproject in Ghana, waar een echtpaar uit Albergen zich voor inzet. De negen leden van de werkgroep komen een paar keer per jaar bij elkaar om het rooster te bespreken, plannen voor de p.r. te maken en vele zaken te bespreken. De groep die samen gestart is, zijn nog steeds actief. Ze gaan er met hun hele hart voor!

Advies aan anderen

Op de vraag of de combinatie van ontmoetingsplek en wereldwinkel ook in andere parochies op te zetten is, geven ze het volgende advies: “Als je wil starten, probeer dan te werken als dépendance van een andere wereldwinkel. Dan heb je minder financiële rompslomp. De groep in Albergen is heel blij met de samenwerking met de wereldwinkel in Wierden. Ga eens praten met het parochiebestuur of er een plek beschikbaar is, waar je ontmoeting enerzijds en voorlichting en verkoop van producten uit de Derde Wereld anderzijds kunt combineren.

Vraag aan mensen in de omgeving of ze spullen hebben voor de inrichting van de ontmoetingsruimte of winkelruimte. Mensen willen je graag helpen”, zo is hun ervaring.

Het is belangrijk een vaste groep te hebben, die zich er helemaal voor in wil zetten. Jeannet en Nelly zeggen: “Als je enthousiast bent, is er niks te veel!”.

Zo'n helemaal door vrijwilligers opgezet project betekent een stuk presentie in de parochie, in het dorp. En het bouwt bruggen van solidariteit, smeedt verbindingen met mensen in de Derde Wereld. Het gaat om betrokkenheid en inzet, waarbij allen die er bij betrokken zijn, groeien.

<https://nl-nl.facebook.com/Wereldwinkel-Albergen-28911667876002/timeline/>

Geert Rozema

SchuldHulpMaatje Soest

“Mensen gaan weer ademen. Krijgen hoop. Moed”

Kenmerkend en opvallend voor SchuldHulpMaatje Soest is de professionele organisatiestructuur en het sterke vrijwilligersbeleid. De organisatie zit goed in elkaar dankzij een sterke groep professionele vrijwilligers. En dankzij een grondige voorbereiding en inventarisering.

Via een aangestelde kwartiermaker werd duidelijk wat allemaal nodig is aan organisatie, netwerkpartners (Gemeente Soest, diaconieën, PCI, woningcorporatie Portaal, e.a.) en kapitaal. Sponsors zoals het huidige KANS-fonds, service-clubs, lokale Rabobank, Oranjefonds en kerkelijke financiële garantstelling maken de organisatie mogelijk.

Steun van landelijke organisatie SchuldHulpMaatje

Ondanks gehijg in de nek hebben vrijwilligers ervoor gewaakt om hals over kop te starten. Coördinator Tanja Minks: “Met dank aan de ervaren overkoepelende landelijke organisatie SchuldHulpMaatje. Zij zorgden ervoor dat we het wiel niet zelf opnieuw hoefden uit te vinden. Van meet af aan beseffen we dat grenzen stellen en aangeven belangrijk is. We hebben criteria opgesteld welke aanvragen we wel aannemen en welke niet. En we stellen voorwaarden aan de hulpvrager.”

Voorzitter van het oecumenische project, diaken vanuit de protestantse kerk, Adriaan Vonk is één van de initiatiefnemers samen met ‘geestelijk sponsor’, verbinder en aanzwengelaar rk pastor Jan Houben. “Het Diaconaal Netwerk Soest richtte de stichting op”, aldus Vonk. Dit netwerk bestaat vanaf 2011 en wordt gevormd door een tiental kerken.

Gemeente Soest belangrijke partner

Vonk: “De Gemeente Soest was meteen een belangrijke samenwerkingspartner van ons gezamenlijke kerkelijke initiatief. Voorwaarde scheppend is de gemeente via een beleids-medewerker en medewerkers van het ‘loket schulden’. Behulpzaam is ook de gemeenteraad, door wie we ons naast praktisch ook moreel gesteund voelen. Bij de nieuwjaarsreceptie 2015 nomineerden zij twee van onze vrijwilligers voor vrijwilliger van het jaar.”

Samen lukt ‘t

Afwisselend vertellen de verschillende vrijwilligers over de organisatie. Vrijwilligster Liesbeth Poortvliet startte als maatje en is tegenwoordig de tweede coördinator. “De teamgeest die de vrijwilligers uitstraalden in een lokale advertentie sprak me aan. Ik dacht, dat lijkt een goed georganiseerde en professionele club. Met toerusting, training en intervisie voor de vrijwilligers en een

Het bestuur bekijkt het gedrukte jaarverslag 2015

strikt aanname beleid. Er is een profielschets, er zijn jaarlijkse evaluatie gesprekken, een jaarlijkse vrijwilligers dag en een kerstborrel. Het is een fijne plek om vrijwilligerswerk te doen.” Poortvliet vertelt over de aanpak: “Stap één is dat de hulpvrager zelf belt voor de telefonische intake. Hiervan maak ik een verslagje, dat ik doorstuur naar drie vaste ‘intake’ maatjes (subcoördinatoren). Twee van deze maatjes gaan vervolgens op huisbezoek (stap twee), één maatje maakt een verslagje, dat wordt teruggestuurd aan de coördinator die ook de telefonische intake heeft gedaan. Hierop wordt gericht een ‘vast’ maatje gezocht - die het duurzame traject - zo lang als nodig - aangaat met de hulpvrager. Stap drie is dat dit maatje gewapend met intakeformulier, lege overeenkomst en een nog leeg plan van aanpak kennis gaat maken.” Dick Folkers is maatje en vanaf het begin één van de subcoördinatoren. Ook hij was meteen onder de indruk van de professionele aanpak en ondersteuning voor de vrijwilligers.

Genesis-verhaal

Als het klikt vullen hulpvrager en maatje samen prioriteiten in wat als eerste moet gebeuren om de financiën weer op orde te brengen. Zaken als ‘post openen’ en ‘administratie ordenen’ kunnen dan worden aangevinkt. Vaak ontbreekt het de hulpvragers aan overzicht in hun financiën. Helpen orde en structuur aanbrengen in deze chaos - het lijkt het Genesis verhaal wel - is vaak een belangrijke eerste stap voor het SchuldHulpMaatje en de hulpvrager.

Jan Boersema is schuldhelpmaatje van het eerste uur. Telefoon met internet, laptop en mobiele scanner vormen zijn standaard uitrusting bij ieder huisbezoek. Boersema: “Ik neem dit mee, zodat ik samen met de hulpvrager aan de slag kan. Vaak hebben hulpvragers geen werkende pc of internet. Belangrijk moment in de beginfase van

het contact is de door de hulpvrager en onze organisatie te tekenen overeenkomst. Hierin verklaart de hulpvrager bereid te zijn niets achter te houden wat relevant is voor het traject, dat we samen aangaan. Ook geeft de hulpvrager in deze overeenkomst aan wat hij wil bereiken. Hiermee neemt hij zelf verantwoordelijkheid voor zijn situatie. Belangrijk is ook te weten dat de gemaakte afspraken regelmatig kort teruggekoppeld worden aan een achterwacht en de coördinator. Voor het geval het gewone maatje uitvalt.” Iedere stap wordt dus geformaliseerd.

Vertrouwensband moet groeien

“Vertrouwensband tussen hulpvrager en maatje is iets dat moet groeien. Als er geen klik is werkt het niet. Dit gebeurt echter maar zelden, waarschijnlijk dankzij het goede voorwerk van de coördinatoren”, aldus Boersema. Tanja Minks vult aan: “Aandachtig luisteren naar signalen is belangrijk. Hier worden onze vrijwilligers ook op getraind.”

Uit onderzoek blijkt dat de kans zeventig procent toeneemt om het driejarige traject van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen vol te houden, wanneer er een SchuldHulpMaatje in beeld is. De afgelopen drie jaar hielp de Soester organisatie honderd hulpvragers. Dit met een begroting van 20.000 euro per jaar, met 17 maatjes en een ingesteld maximum van 20 maatjes om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Kostenbesparingen door de inzet van SchuldHulpMaatje voor de Gemeente lopen in de tonnen. “Samen op weg zijn en het steuntje in de rug veranderen mensen. Mensen gaan weer ademen. Krijgen hoop. Moed. Gaan weer rechtop lopen, vinden weer een baan na langdurige werkloosheid. Dat is fantastisch”, aldus Dick Folkers. Succes verhalen heeft SchuldHulpMaatje Soest legio.

<http://schuldhulpmaatje.nl/soest/>

<http://www.deopenhofsoest.nl/diaconie/doh-diaconaal-netwerk-soest.php>

Jos Oostrik

Diaconaal weekend in de parochies van de Kromme Rijnstreek

“Er zijn ruim vijftig kant- en rijklare fietsen gemaakt”

De parochie Johannes XXIII bestaat uit acht kerkdorpen. Sinds drie jaar wordt er een diaconaal weekend georganiseerd. In de parochies van Bunnik, Odijk en Werkhoven was het al een gewoonte om jaarlijks een caritas dag te houden.

In het samenwerkingsverband van de verschillende parochies werd dit initiatief overgenomen voor het hele parochieverband. Leden van de verschillende profielberaden diaconie, het bestuur van de Parochiële Caritas Instelling (PCI) en de verantwoordelijke pastor Lilian van der Weiden vormden samen een werkgroep om het weekend voor te bereiden. Vertellers zijn de oude en nieuwe voorzitter van de werkgroep Hein Dorresteyn en Kees Verkerk.

Diaconale Weekend

Het Diaconale weekend is een samenwerking van de profielhouder Diaconie met de diaconale werkers in de locaties en de PCI en is in 2015 voor de derde keer gehouden. Hein Dorresteyn: “Wortels van dit diaconale weekend vind je ook terug in Oogst Dankdag

traditie. Dan verzamelen we fruit en groente voor het goede doel. Zo leverden boeren decennialang aan de Zusters Augustinessen met hun Meisjesstad grote voorraden fruit.” Telkens wordt er gekozen voor een concreet project. Zo is er het eerste jaar actie gevoerd voor de voedselbank, een jaar later voor het Hospice.

Omzien naar elkaar

Het jaarthema van de diaconie is in 2015 ‘Omzien naar elkaar’. Concrete invulling voor het weekend werd gevonden in gastvrijheid, met name gastvrijheid voor de vluchteling. In alle locaties van de parochie Johannes XXIII verblijven vluchtelingen, de meesten reeds met een verblijfstatus. Op het moment van de start van het project moest de grote stroom vluchtelingen uit Syrië nog op gang komen. Het idee was om de vluchtelingen welkom te heten, hen te leren kennen en ze ook iets aan te bieden. Er werden interviews gehouden met vluchtelingen en hun verhalen werden in de gemeenschappen verteld. Tijdens het weekend van 13 en 14 juni werd in alle kerken tijdens de vieringen een vluchteling gevraagd zijn of haar verhaal te vertellen. Dat leverde indrukwekkende verhalen op. “Een ding hebben al die verhalen gemeenschappelijk. Het gaat over angst, niet meer veilig, weggaan, alles achterlaten. Een vluchteling heeft bij aankomst in ons land niets meer. Omdat het weekend in juni gehouden werd, werd er ook een element van oogstdankdag binnen gebracht. De kromme Rijnstreek is vanouds een gebied waar veel fruit gekweekt wordt.

Fietsmaker Yssif met vluchteling stagiair

En hoewel de kersen oogst laat was werden alle aanwezigen na afloop van de vieringen verwend met verse kersen.”

Fietsenactie voor vluchtelingen

Om het niet alleen bij woorden te laten werd er ook een concrete actie gestart onder de titel ‘Nergens - Ergens’. Het inzamelen van fietsen en fietsonderdelen voor vluchtelingen. Voor een vluchteling met een laag inkomen is vervoer een enorme kostenpost. Een fiets, hoe Hollands kan het zijn, biedt dus uitkomst. Via het parochieblad ‘Open Venster’ en huis-aan-huisbladen kon iedereen al dan niet complete fietsen en fietsonderdelen aanbieden aan vrijwilligers. Er kon ook geld gegeven worden. Hein Dorresteyn, bestuurslid van de Caritas: “Het resultaat was bijna vijftig min of meer complete fietsen, zes dozen met onderdelen en ruim 1.400 euro aan donaties. De Caritas heeft dit bedrag verdubbeld tot 2800 euro. In de werkplaatsen van Stichting Werkartaal in Zeist en het Wereldhuis in Houten zijn daaruit ruim vijftig kant- en rijklare fietsen gemaakt en aan vluchtelingen gegeven. Desgewenst kunnen de mensen ook nog fietsles krijgen.” Bij Werkartaal worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt opgeleid. In Houten worden de fietsen gerepareerd door Yussif, die zelf als vluchteling naar Nederland is gekomen. De opbrengst van de collecte en de aanvulling door Caritas zijn gebruikt om ontbrekende onderdelen en gereedschap te kopen voor de fietsmakers. Het overige deel werd verdeeld en beschikbaar gesteld aan Stichting Vluchteling in Wijk bij Duurstede en Bunnik.

Diaconie in de samenleving

In het gesprek met Kees en Hein gaat het ook over de rol van de kerk, in het bijzonder de diaconie in de plaatselijke samenleving. Voor hen is de diaconie niet alleen voor kerkmensen. “Onder diaconie verstaan we:

allerlei manieren waarop groepen christenen (waaronder parochies) zich verbonden voelen met het lot van mensen in nood of werken aan het oplossen van maatschappelijke problemen. Diaconie draait om de zogenaamde drie ‘S-en’, namelijk ‘steun’, ‘solidariteit’ en ‘strijd’. Het gaat om steun aan mensen in geestelijke dan wel materiële nood. Deze mensen verdienen vanuit een christelijke gemeenschap solidariteit. Strijd

betekent het onder de aandacht brengen van maatschappelijke noden bij kerkelijke en politieke organisaties.”

“Juist in een tijd waar de plaatselijke overheid meer zeggenschap krijgt over het beleid, kan diaconie bijdragen aan de noden in de regio. En dan gaat het zowel om concrete, financiële en praktische bijdragen, maar zeker ook om de plaatselijke

gemeenschappen met al hun vragen en zorgen te faciliteren. Diaconaal handelen wordt overal anders ingevuld en hangt af van de plaatselijke situatie. In de moderne diaconie worden nieuwe groepen in onze maatschappij zichtbaar die hulp behoeven, zoals jongeren, kinderen, ‘nieuwe’ armen, woonwagengebouwen, vluchtelingen, migranten en (ex)-gevangenen.” “Het mooie van een diaconaal weekend is dat het mensen helpt om stil te staan bij concrete noden in hun eigen omgeving. Voor de parochie is het een uitdaging om liturgie en catechese af te stemmen op wat er in hun eigen omgeving gebeurt.”

“Diaconie draait om drie ‘S-en’, steun, solidariteit en strijd”

De parochie Johannes XXIII bestaat sinds 2010. Ze is een fusie van acht Rooms-katholieke parochies in de nabijheid van de Kromme Rijn, te weten Bunnik, Cothen, 't Goy, Houten, Odijk, Schalkwijk, Werkhoven en Wijk bij Duurstede. www.pj23.nl

Ria Doornbusch

Roma Project Nieuwegein

“Presentie uit solidariteit in een draak van een situatie”

Pastor Hans Oldenhof verwelkomt me in een oude wijk in Utrecht op straat voor het huis van Gordana Duric en Zoran Nolic. Met hun zoon en kleinkind vormen zij een Roma gezin waar Hans al drie jaar intensief contact mee heeft. De deur staat gastvrij open en de geur van eten komt ons tegemoet.

Hans begint zijn verhaal in 1978 als een landelijk Generaal Pardon wordt uitgesproken. Zeventien Roma families, afkomstig uit de Balkan, strijken met hun caravan neer op een terrein in Nieuwegein. Ze mogen door de veranderde wetgeving niet in een kamp blijven wonen. Ze krijgen van de gemeente huizen en worden geacht snel in te burgeren. Niemand voorzag dat dit proces een lange adem zou gaan vragen.

Contacten maken vanuit de presentie-benadering

Enkele jaren geleden ontmoette Hans pater Jan van der Zandt uit den Bosch. Deze landelijke pastor voor woonwagenvolwoning, Roma en Sint, zocht in het hele land, maar vooral in de negen gemeenten waar veel Roma wonen, mensen om een lokale intermediair te worden tussen de burgersamenleving en de Romagemeenschap. Hans: “De belangrijkste reden om extra tijd te besteden aan de Roma was: beter leren omgaan met hulpvragen vanuit deze groep. Deze hulpvragen komen af en toe binnen bij de werkgroep Diaconie en Caritas via pater Jan en anderen. Van der Zandt stimuleerde om zelf meer contacten te leggen en een netwerk op te bouwen, niet als hulpverlener maar vanuit de presentie-benadering.” “In de eerste ontmoetingen met de Roma,” vertelt Hans “kwam ik in een andere wereld terecht, een open en hartelijke wereld”. Hans

werd geraakt door de ontmoetingen en kreeg de smaak te pakken. Hij vormde na overleg met het pastoraal team en de werkgroep Diaconie en Caritas in 2011 een werkgroep met Pater Jan van der Zandt en enkele anderen, die vanuit hun werk of contact met de lokale politiek structuur aan het project konden geven.

Dialoog in de gemeente

Op 26 november 2013 kwamen op initiatief van de werkgroep vijftientig Roma, onder wie veel jongeren, en vijfendertig anderen in het stadhuis bij elkaar om over de situatie in Nieuwegein te praten. Ook de burgemeester was hierbij aanwezig. De vraag was: ‘wat is er nodig is om verder te komen?’. Het contact tussen Roma en de gemeente daarover is al jaren zeer stroef. Vanuit de kerk in Nieuwegein en het landelijke woonwagenvolwoning werd naar voren gebracht dat er in de contacten tussen de gemeente, hulpverleningsinstanties en Roma minder tegen en meer mét allerlei

mensen uit de Romagemeenschap gepraat moet worden. Als er wederzijds meer gezag en vertrouwen zou groeien, zouden de spanningen kunnen verminderen en kan er beter gewerkt worden aan bijvoorbeeld het vinden van werk en het verminderen van de criminaliteit. Hans kwam de afgelopen jaren in contact met sleutelfiguren binnen de Romagemeenschap, gewoon door aan te bellen en in gesprek te gaan.

“Een goede vriend,
die we niet kunnen
missen”

Hans Oldenhof op bezoek bij Marco, de oudste zoon van Gordana en Zoran, die sinds een ongeluk in het verpleegthuis voor dak- en thuislozen van het Leger des Heils in Baarn verblijft. Marco heeft nog twee kleine kinderen.

“Als je zegt dat je katholiek pastoraal werker bent word je meestal binnengelaten. Roma hebben voor pastores, ‘rasjai’, een heilig ontzag. Toen ik meer mensen leerde kennen zag ik dat ook de sleutelfiguren geen slagkracht hebben; ook zij zijn vaak aan het overleven. Dat geeft aan hoe lang de weg nog is die moet worden gegaan”.

Een goede vriend

Tijdens het gesprek deze middag bemerk ik wat pastor Hans betekent voor deze familie, die ook meer dan een jaar dakloos is geweest. “Een goede vriend, die we niet kunnen missen” zegt Gordana. “Als Hans er niet was geweest, had ik geen leven meer. Hij heeft mijn koelkast gevuld toen wij geen eten meer hadden. En hij heeft mij opgezocht in de gevangenis. Een goed man”. Hans: “Roma hebben een gegrond wantrouwen tegen hulpverleners, zeker als die snel zaken willen doen. Roma werken niet mee als ze niet serieus genomen worden. Hun problemen zijn vaak complex. Als je als presentiewerker met hen optrekt loop je met hen ook tegen allerlei muren aan. Dan zie je hoe hard onze maatschappij is geworden”.

Lijden mee uithouden

In 2015 is de aparte werkgroep opgeheven. De plaatselijke werkgroep Diaconie en Caritas heeft nu een beter zicht op het dagelijks leven onder de Roma en kan beter inschatten wat zin heeft en wat niet. Terug kijkend vertelt Hans dat het project hem veel heeft gebracht. “Ik leerde het gezin in IJsselstein kennen door allerlei toevaligheden. Het contact betekent heel veel voor de leden ervan tot op de dag van vandaag, hoewel hun situatie vooralsnog uitzichtloos is. Voor mij was dit een voorbeeld van ‘lijden mee uithouden’ uit de definitie van diaconie. Ik zag in dat ik hier moest zijn. Ik had een gezinslid leren kennen door op een adres in Nieuwegein het Sint Jorisfeest mee te vieren. Een half jaar later plaatste ik op een brandbrief aan de zorgketen een afbeelding van een icoon van St. Joris met de draak met als onderschrift “Een draak van een situatie, door Sint Joris aan het licht gebracht”. Geleidelijk aan beseft ik, dat ik hierheen geleid was door de Voorzienigheid. Om iets te betekenen en ook om er zelf veel van te leren, over de kracht en de beperkingen van Roma, van de zorgketen en van mijzelf”.

Zie voor vijf parochiebladartikelen:

<http://www.dkci-utrecht.nl/wp-content/uploads/2015/08/de-vijf-artikelen-achter-elkaar.pdf>

Zie voor Nieuwsbrieven van Jan van der Zandt:

<http://www.rkdiaconie.nl/index2.asp?pid=4&aid=245&id=0&cid=&IntType=>

Lonneke Gunnink-van den Berg

Rouwgroep Nieuwegein

“Mensen in rouw hebben geen maskers”

In de jaren negentig is de rouwgroep Nieuwegein door katholieke pastores opgezet. Rond 2000 namen Carla Poel en Margreet van Angelen dit werk als vrijwillige rouwbegeleider over. Margreet doet dit werk vanuit de gedachte ‘Omzien naar elkaar’.

Carla en Margreet volgden de opleiding tot rouwbegeleider bij het Landelijk Steunpunt Rouw (LSR). Rouwgroepen bleken te voorzien in een behoefte. Later kwamen Arry Knobbe, Gestalttherapeute, en Marian van den Boogaard, opleiding Diocesane Kader Vorming (DKV) en LSR, bij de groep. Nog later werden Eva Bloemen en Wim Erwich, die beiden een eigen praktijk als rouwcoach hebben, actief in de werkgroep. Alle leden hebben de nodige opleidingen gevolgd voordat zij toetraden. Er is veel werk verzet op het gebied van naamsbekendheid. Door middel van folders, parochiebladen, plaatselijke krantjes, informatie aan huisartsen, psychologen, maatschappelijk werkers en pastores.

Werkgroep vanuit de kerk

De meeste leden van de werkgroep zijn zelf kerkelijk betrokken, maar deelnemers hoeven dat niet te zijn. Iedereen die een dierbare heeft verloren is welkom. Het kennismakingsgesprek wordt gehouden bij de deelnemer thuis. Religie komt in een rouwproces soms om de hoek kijken en daar is dan ruimte voor. De gespreksgroepen worden gehouden in de Emmauskkerk. De parochie stelt die ruimte en koffie en thee ter beschikking aan de gespreksgroepen. Iedereen is welkom. Niet alleen de begeleider, maar ook deelnemers moeten goed kunnen luisteren naar de ander. Blijkt de deelnemer echt niet te passen binnen de groep, dan wordt een individueel

begeleidingstraject gestart. Niemand wordt aan zijn lot overgelaten.

Activiteiten thuis en in de kerk

“Een groep van zeven tot acht personen is een mooi aantal voor een werkbare groep met voldoende aandacht voor iedereen. De bijeenkomsten worden bewust gehouden op maandagochtend. Op zondagavond zien mensen op tegen de lange week die vóór hen ligt. Dan helpt een activiteit van betekenis op maandagmorgen. Hou je deze bijeenkomsten in de avond, dan liggen mensen er 's nachts wakker van. Dat is evenmin de bedoeling. Dat leer je door ervaring. Drie

keer vindt er wekelijks een bijeenkomst plaats, daarna vijf keer eens in de veertien dagen. De laatste bijeenkomst is bij iemand thuis, om de groep te stimuleren indien nodig na deze reeks zelfstandig met elkaar verder te gaan. Een van de acht bijeenkomsten wordt gehouden in het stiltecentrum van de kerk. Daar liggen stenen met en zonder tekst. Deelnemers mogen

een kaarsje aansteken en bij de steen zetten die hun op dat moment aanspreekt. Er is stilte. Daarna vertellen ze waarom ze het kaarsje juist bij die steen hebben neergezet. Het is werkelijk een heilige ruimte.”

Werken met symbolen in de groep

De eerste keer nemen de deelnemers een symbool mee, dat aan de overledene relateert.

“Mensen willen

steeds sneller actief

bezig zijn met hun

rouwproces”

Bovenste rij v.l.n.r.: Wim Erwich, Arry Knobbe,

Marian van den Boogaard; onderste rij v.l.n.r.:

Carla Poel, Margreet van Angelen, Eva Bloemen

Aan de hand van dat symbool vindt een korte voorstelronde plaats. Het noemen van de naam van de overledene is heel belangrijk. Hun namen, geboorte- en sterfdata worden opgeschreven en duidelijk zichtbaar aan de muur opgehangen. In het begin werden de bijeenkomsten alleen georganiseerd voor degenen die een partner hadden verloren. Een reeks voor mensen jonger en een voor mensen ouder dan 55 jaar. Schoolgaande jongeren begeleidt deze werkgroep niet. Voor hen is een folder ontwikkeld met doorverwijzingen. Al snel kwamen andere rouwendenden dan weduwen en weduwnaars naar de werkgroep toe. Een seizoen kwamen drie moeders, die een kind hadden verloren. Drie is te weinig voor een groep, daarom werd een combinatie gemaakt. Sindsdien kan iedereen, die een dierbare verloren heeft, deelnemen.

Aanvankelijk namen mensen pas een jaar na het overlijden deel aan de rouwgroep, maar ook dat criterium is losgelaten. De ervaring leert dat mensen steeds sneller actief bezig willen zijn met hun rouwproces. De Rouwgroep blijft kijken naar de behoeften van de mensen. Per deelnemer wordt € 50 gevraagd. Het geld wordt gebruikt om de website te onderhouden, voor bloemen, kaarsjes, postzegels en ook het jubileum (in oktober 2015 werd het 15-jarig bestaan met een lezing gevierd) is hiervan bekostigd. Het blijkt dat wanneer er niet voor betaald hoeft te worden, het als te vrijblijvend wordt beschouwd. De werkgroep is door deze inkomsten zelfvoorzienend. Naast verwijzingen door psychologen en huisartsen is er ook samenwerking met de gemeente, buurtpleinen, uitvaartondernemingen en staat de werkgroep vermeld in de databank van hulpverlenende instanties.

Wandelgroep

In 2013 is een wandelgroep gestart. Er waren veel aanmeldingen. De wandelgroep heeft tot doel deelnemers, die nog niet aan een rouwgroep toe zijn, laagdrempelig op te vangen. Een keer per maand komt een groep bij elkaar in de Nicolaaskerk. Twee vragen worden gesteld: ‘Wie ben je?’ en ‘Wat brengt je hier?’. Een kaarsje wordt aangestoken, het is even stil en er wordt een gedicht gelezen. Dan gaan de mensen er in duo's voor een korte wandeling op uit. Zij krijgen een thema mee. Eerst vertelt de een tien minuten, daarna de ander. Het kan zijn dat ze niet aan het thema toekomen. Dat is ook goed. Het begint vaak zwaar, maar aan het einde van de wandeling zie je glimmende oogjes. Dan is de sfeer heel anders. Het is goed in beweging te komen, er op uit te gaan, contact te leggen met anderen. Door twee aan twee te lopen, vertel je je verhaal steeds aan wisselende deelnemers. Arry: “Het werken bij de rouwgroep geeft me veel voldoening, omdat mensen veel steun aan elkaar hebben door de herkenning en erkenning die ze in elkaars verhaal ontdekken. Mensen in rouw hebben geen maskers, ze zijn echt in hun rouw.” De wandelgroep is gratis. Een vrijwillige bijdrage mag.

www.rouwgroepnieuwegein.nl

Nelleke Serrarens Wijngaards

Het Malawi project Bilthoven

“Je kunt het geld niet fout besteden, er is zoveel nood!”

In 1983 wilde de Laurensparochie in Bilthoven graag een kleinschalig derde wereldproject opzetten, met mogelijkheid tot persoonlijk contact, als band tussen twee werelden.

Juist in die tijd was dr. Elly Holtrust, geboortig uit Bilthoven, op verlof. Zij werkte als arts en medische missiezuster in een streekziekenhuis in Zuid Malawi, waar ze ook een opleiding tot verlos- en verpleegkundige had opgezet. Zij wist een goed project: opbouw van een in verval geraakte kliniek van Zr. Ernestine in Neno-parish. Zo ontstond het Malawi project, met Yvonne als bevlogen initiator en contactpersoon en een groep van 15 mensen waar beroep op kon worden gedaan. De parochie wilde voor 2.500 gulden per jaar garant staan.

Om de tijd bijpraten

Om de drie jaar kwam dr. Elly op verlof en kon er bijgepraat worden over de lopende projecten en de opzet van nieuwe initiatieven. Op de vraag of het geld goed besteed wordt, zegt Yvonne Diepstraten: “Je kunt het niet fout besteden, er is zoveel nood!”.

Jaarlijks wordt er in de vastentijd en op de Malawi-dag in oktober extra aandacht gevraagd voor de projecten. Zo zijn er loterijen, een fietspuzzeltocht, sponsorloop en een steentjesdag georganiseerd: de kinderen van de Laurenschool maakten zelf steentjes en verkochten deze ten bate van nieuwe bijgebouwen bij de kliniek. In het vormelingenproject speelt het Malawi-project een (diaconale) rol. Frank Diepstraten zette ook een uitwisseling op tussen de school hier en een school in Neno, Malawi, via brieven en tekeningen en kinderen die elkaar schrijven. Zo groeide de verbondenheid van kinderen hier met kinderen in Malawi en omgekeerd.

Er worden meerdere projecten opgezet

Naast de steun aan verschillende klinieken zijn er vele andere projecten opgezet, zoals een ontbijtproject voor de kinderen van de basisschool: 900 kinderen krijgen goede voeding en vorming tegelijk. Heel belangrijk, want in januari, februari en maart is er structureel te weinig voedsel en risico op hongersnood. Ook is er een vormingsprogramma voor jonge moeders, waarbij zij voorlichting krijgen over gezonde voeding en zorg voor hun kinderen, opgezet door één van de zusters.

Het medicijnenproject: zeker in de natte tijd komen veel mensen naar de klinieken vanwege malaria. Goede medicijnen zijn dan van levensbelang.

Er wordt steun gegeven aan de vrijwilligers van het aidspreventiecentrum, dat als doel heeft voorlichting en begeleiding van

aidspatiënten en zorg voor de aidswezen.

Het opzetten van zonnepanelen in de kliniek in Neno. Zo is er bijvoorbeeld bij een bevalling 's nachts elektrisch licht beschikbaar, in plaats van olielampen.

Een studiefonds voor middelbare schoolleerlingen, dankzij een legaat van een oudere heer die onder de indruk was van de grote betrokkenheid en inzet van Yvonne en haar werkgroep voor de mensen in Malawi. Ruim 350 leerlingen konden zo een middelbare schoolopleiding volgen.

Op bezoek over en weer

Yvonne en Frank zijn in 2002 en 2009 in Malawi

geweest op bezoek bij meerdere projecten. Zij zagen met eigen ogen hoe groot de verandering ten goede was. De klinieken zagen er beter uit, er waren zonnepanelen geïnstalleerd, de medicijnvoorraad was goed, er was gevarieerder voedsel beschikbaar, er werd volop gefietst waar vroeger werd gelopen. Ze waren onder de indruk van de grote inzet van het aidspreventieteam.

De ontmoeting met de zusters en vrijwilligers daar bracht een nog grotere verbondenheid. Ook zagen zij het standbeeld dat de mensen opgericht hebben voor dr. Elly Holtrust, die in 2007 overleden is. Dr. Elly heeft door haar werk in de klinieken, in de vorming van verpleegkundigen en de opzet van voorlichting en begeleiding van aidspatiënten veertig jaar lang ongelooflijk veel voor de mensen in Malawi betekend. Zij wordt door hen als een heilige beschouwd. Het 25-jarig bestaan van het project in 2009 hebben twee zusters uit Malawi, Zr. Ernestine en Zr. Margaret, in De Bilt en Bilthoven meegeemaakt. Deze zusters staan in de eerste lijn en weten wat er echt nodig is. Het zijn zulke krachtige mensen, met veel humor ook. Ze zetten zich voor 200% in voor hun mensen.

Betekenis van het Malawi project

Yvonne geeft aan: “Ik heb altijd iets voor mensen in nood willen betekenen. Dit project heeft me diep geraakt, je kunt er altijd mee doorgaan. Het is een verrijking voor ons leven. En het heeft een uitstralende werking! Zo wist een zwager door zijn Sinterklaasclub twee keer € 5.000 voor het project bij elkaar te krijgen. Andere stichtingen dragen ook bij. Het heeft ook een positieve invloed gehad op de gemeenschapsofbouw hier, na de fusie met de kerk in De Bilt.” Leonie Eurlings zegt: “We hebben het zó goed. Hoe kan ik met mijn (materiële en immateriële)

De zusters Ernestine en Margaret op
bezoek tijdens het jubileum

ele) rijkdom iets voor een ander betekenen? Ik ervaar het als een opdracht: leef mee en deel: geef weg wat je niet nodig hebt. De kern van je christen zijn. En die opdracht blijft.” Frank geeft aan: “Ik heb mijn leven lang in het onderwijs gewerkt. Kinderen dragen bij aan je leven en zo geldt dat zeker ook voor de mensen in Malawi: dragen en gedragen worden, dat is wezenlijk. Ik heb hierdoor zoveel goede ervaringen in mijn rugzak meegekregen. De mensen in Malawi delen nog, van wat ze niet hebben en ze geven ons hartelijkheid, trouw en de kunst van niets iets te maken. Het gaat om gemeenschappelijkheid: samen optrekken. Zij genereren kracht, en jij mag daar deel van uitmaken. Een diepe bron van inspiratie. Het doet je veel, zeker vanuit het besef hoe goed we het hier hebben.” Meer dan dertig jaar bewogenheid en betrokkenheid heeft een wezenlijke bijdrage geleverd aan de leefomstandigheden in Malawi en de mensen in De Bilt/Bilthoven op hun beurt veel gebracht.

www.katholiekekerkdebilt.nl

http://www.katholiekekerkdebilt.nl/index.php?view=article&id=228%3Amalawi25jaar1&format=pdf&option=com_content

Lonneke Gunnink-van den Berg

Noaberhuus Olst-Wijhe

“Wij zijn wegwijzers”

Maatschappelijke ontwikkelingen laten zien dat er bezuinigd wordt op voorzieningen en uitkeringen. Het aanbod op het terrein van zorg en welzijn neemt af, eigen bijdragen worden hoger. Mensen met een laag inkomen worden hier de dupe van.

Ontstaan en oprichting

Initiatiefnemer Theo van der Vegt stelde bij het Platform Informele Zorg voor een Noaberhuus op te richten. Er werd voor gewaakt, dat het geen officiële rechtsvorm, geen stichting zou worden, en dat er geen bestuur zou worden opgericht. Nu zijn betrokkenheid en oprechte zorg voor elkaar van het grootste belang, niet een gebouw, ander bezit of het beheer daarvan. Vrijwilliger Bert, die graag ingeburgerd wilde raken als nieuwe Wijhenaar, maakte via de Dag van de Zorg kennis met Ygdrasil en het Noaberhuus: “We hebben niets, geen kopje, geen stoel, maar samen hebben we alles”. Er is vanuit samenwerking een prachtig initiatief ontstaan, waarbij ieder levert waar hij of zij goed in is en waar samen verantwoordelijkheid wordt gedragen. Het Noaberhuus is een vrijwilligersorganisatie, die samenwerkt met andere vrijwilligersorganisaties, met professionele instellingen en beroepskrachten.

Laagdrempelige activiteiten

In Olst is op maandagochtend een ontmoetingsplek in De Bastiaan en op dinsdagochtend in het Holstohuis. In Wijhe, waar de focus van dit artikel op ligt, vinden allerlei activiteiten plaats op maandag tot en met vrijdag overdag, op zaterdagochtend en één keer per maand op zondagmiddag bij de werkplaats en winkel van Ygdrasil. “De kracht van het Noaberhuus zit hem in de laagdrempeligheid, de gezelligheid en het feit dat wij alleen dat organiseren waar men

om vraagt”, vertelt Gerda Nijboer, coördinator voor het Noaberhuus Wijhe, die een groot netwerk heeft. “Daarom ziet ieder Noaberhuus er anders uit, want de vraag in Wijhe is anders dan de vraag in Olst”.

Plek in de werkplaats en winkel Ygdrasil

Ygdrasil is een werkplaats en een winkel voor en door mensen met een verstandelijke beperking. Gerda: “Die mensen hebben een groot voetje en een klein snappetje. Daar leren wij erg veel van”. Het Noaberhuus kan de ruimte van Ygdrasil tegen een onkostenvergoeding gebruiken. Achterin het gebouw is de werkplaats, rechts voorin is de winkel en links voorin is het Noaberhuus. Hierdoor kan het Noaberhuus lowbudget werken. Daarnaast werkt het Noaberhuus samen met Albert Heijn, waarvan ze de krant van een dag oud krijgen voor de leestafel. Bezoekers dragen vrijwillig iets bij aan de koffie. Deelnemers aan de activiteiten dragen bij, bijvoorbeeld door één kaartje voor zichzelf

Altijd wat te doen in het Noaberhuus

te maken en één kaartje voor de verkoop. Op deze eenvoudige manier kan het Noaberhuus open zijn zonder extra subsidies.

Gemeenschapscentrum

Sinds de oprichting in 2014 gaan alle ontwikkelingen in een sneltreinvaart. Wat begon met een kopje koffie, een luisterend oor, steun en advies voor wie dat nodig had, is uitgegroeid tot een ruimte van ontmoeting waar je samen gezellig bezig bent met handwerken, kaarten maken, spelletjes doen, puzzelen, biljarten en de krant lezen. Het blijft groeien. Mensen worden op een vrijblijvende manier aangesproken: ‘kom binnen en drink een kopje mee’. “Want je wilt wel drempelloos zijn, maar er blijft toch altijd een drempel”, aldus Bert. Ieder levert waar hij of zij goed in is en daar blijkt behoefte aan te zijn. Eén keer per maand komt een voormalig elektronicaontwerper mensen helpen met hun tablet, laptop of telefoon. Het gaat vaak om kleine dingen als het instellen van een app op de telefoon, bepaalde icoontjes op de tablet en andere kleine problemen. Zo ontstond het Tablet Café. Iets dergelijks gebeurde ook met kleine huishoudelijke apparaten. De voormalig winkeleigenaar in huishoudelijke apparaten biedt één ochtend per maand service in het Repair Café. Vaak is het heel eenvoudig, goedkoop en duurzaam om apparaten te repareren. De mensen blijven tijdens de reparatie, en krijgen uitleg waarom de storing is ontstaan en hoe dit voortaan voorkomen kan worden. Zo zijn meerdere techneuten actief als vrijwilliger voor het Tablet en Repair Café.

Taalcafé en zondaggroep

Ook op het gebied van taal gebeurt het nodige. Vrijwilliger Alette, logopediste van beroep, is coördinator voor taalmaatjes. Mensen wordt tekort gedaan wanneer zij minder taalvaardig zijn. Eén keer in de maand kunnen deelnemers

en vrijwilligers aanschuiven om te oefenen in taal. Dat geldt ook voor de zogenaamde nieuwe Nederlanders. Daarnaast vinden voorleesactiviteiten plaats voor slechtzienden en er zijn plannen om voor te gaan lezen aan kinderen, want er zijn ouders die geen goede voorleesmogelijkheden hebben. Dit wordt opgepakt samen met de bibliotheek. Zo ontstond het Taalcafé.

Een zondaggroep, die in 2010 was opgericht, kreeg steeds minder bezoekers, maar uit vragen van de bezoekers van het Noaberhuus

bleek er nog altijd behoefte te bestaan aan een gezamenlijke zondagmiddag voor alleenstaanden. Na overleg met Ygdrasil kon deze zondaggroep een nieuwe start maken in het Noaberhuus. In het verlengde hiervan ligt de Paasbrunch. Gezellig samen aan tafel in plaats van alleen. “Wij zijn wegwijzers”, aldus Gerda. “Wegwijzers en een oefenplaats om mensen te helpen leren omgaan met de maatschap-

pij. Ze oefenen in het Noaberhuus als een mini-maatschappijtje. Een mooie ontwikkeling is een bezoeker, die inmiddels als vrijwilliger actief is om koffie te schenken. Dit is belangrijk voor ieders menselijke waardigheid.” Omdat in het Noaberhuus iedereen welkom is ongeacht levensovertuiging noemt vrijwilliger Ans het woord ‘kerk’ niet als zij mensen uitnodigt binnen te komen. Gerda neemt daarin het standpunt in: “Als mensen vragen waarom ik dingen doe, vertel ik dat dit mijn levensbeschouwing is. In ieder mens zie ik het beeld van God. Hier maak je de kerk zichtbaar”. Het Noaberhuus krijgt iets authentieks, omdat bij vrijwilligers verschillende opvattingen naast elkaar mogen bestaan.

“Die mensen hebben een groot voetje en een klein snappetje”

www.facebook.com/Noaberhuus

Hub Crijns

PCI Arnhem, Rheden, en Rozendaal

“Het gaat om snel contact te krijgen en over te gaan tot handelen”

De Parochiële Caritas Instelling van de Eusebius parochie in Arnhem en omgeving wil vanuit een christelijke overtuiging dienstbaar zijn aan mensen met een klein inkomen, die in financiële problemen zijn gekomen en/of tijdelijke hulp nodig hebben. Peter de Ridder, Irma Voss en Jan van Rekum vertellen als bestuurder, werkgroep lid en coördinator honderduit over het werk dat de PCI doet.

Peter de Ridder geeft aan dat “er vanavond een bijeenkomst is van de gehele PCI, met de mensen uit Arnhem, Rheden (voormalig Levend Water), en Rozendaal, dat vanaf 2016 deel uitmaakt van de PCI Sint Eusebiusparochie. Het is tevens een themabijeenkomst en het gaat over de samenwerking met de sociale wijkteams in de stad. De werkgroep Arnhem bestaat uit ongeveer 12 mensen. Die van Levend Water negen. Het bestuur bestaat nu uit vijf mensen en zij zijn tevens verdeeld over de werkgroepen.”

Leden van de PCI tijdens de themabijeenkomst

Veel vragen voor hulp

Jan van Rekum is coördinator van de PCI. “De aanvragen om hulp komen bij mij binnen. Ik sorteer de vragen op soort. De kleinere regel ik zelf. De grotere vragen gaan naar de werkgroep, die met zijn tweeën een huisbezoek brengen bij de hulpvrager thuis. Dan wordt ook gekeken wat de situatie is. Soms is er bijvoorbeeld wel een aanvraag voor een uitkering gedaan, maar is er een wachttijd. Dan geven we noodpakketten en verwijzen naar de voedselbank. Dat doen we eenmalig zodat er snelheid in zit. Daarna komt het maatschappelijk werk aan bod en dat regelt de overgang naar de voedselbank. We mogen ook de opbrengsten van een fonds van een oude parochie gebruiken voor ons ouderenproject. Soms kan iemand onder begeleiding van een PCI lid inkopen doen of gebruik maken van een hulpverlener zoals een pedicure of opticien.” Die hulp wordt altijd gegeven aan mensen met alleen AOW zonder te kijken naar voorliggende voorzieningen zoals bijzondere bijstand. “We gebruiken onze eigen sociale kaart om door te verwijzen naar andere initiatieven, die mee kunnen helpen, zoals kledingwinkel, voedselbank, de kledingwinkel van het Leger des Heils, Stichting Leergeld en zo verder.”

Hulp bieden samen met anderen

Peter de Ridder geeft aan, dat de PCI een eigen sociale kaart van Arnhem en omgeving heeft gemaakt, die alle werkgroepleden kunnen gebruiken. “We werken samen met een tiental organisaties. Het boekje met de sociale kaart is bedoeld om de weg in de stad te vinden naar alle andere clubs waarmee we samenwerken of die hulp bieden. In het jaar 2015 hebben we 146 aanvragen gehad, waarvan we er 142 hebben toegekend. In totaal gaat het dan om een bedrag van voorbij de 22.000 euro. We komen aan het geld vanuit de opbrengsten van ons vermogen en vanuit de tien collecten die we door het jaar houden. Ook ontvangen we regelmatig giften. We ondersteunen projecten of organisaties, waar we veel mee samenwerken, zoals kledingbank, voedselbank. We hoeven nog geen geldwerende activiteiten te houden, maar we zien wel de nood toemenen de afgelopen jaren. De afgelopen jaren hebben we ook een folder verspreid in de stad om ons meer bekend te maken.” Volgens Peter de Ridder “komt de PCI in Arnhem veel stadse problemen tegen. Mensen die al jarenlang op een minimum leven en financiële problemen ondervinden. Er vallen mensen tussen wal en schip. Steeds meer komen er gaten tussen verschillende regelingen. De PCI kan in die tussentijden concreet iets betekenen voor de mensen.”

Persoonlijk contact als uitgangspunt

Irma Voss vertelt verder over de werkwijze van de PCI leden: “De hulpvraag is binnengekomen bij de coördinator, er worden gegevens opgesteld voor de aanvraag. Dan komt de vraag bij ons als werkgroepleden. We gaan altijd met zijn tweeën op gesprek. Dan kunnen we met eigen ogen de thuissituatie zien en met eigen oren naar het probleem luisteren. Dat tweetal is ook gekozen om elkaar bij de les te houden, te kunnen

“We zien wel de
nood toenemen de
afgelopen jaren”

overleggen, en voor onze veiligheid. Elke team heeft de bevoegdheid om ter plekke ja of nee te zeggen. We kunnen tot een bedrag van 300 euro zelf besluiten om te besteden. Soms is het nodig om

ook later nog te helpen. Is er meer nodig of andere hulp, dan wordt de coördinator erbij gevraagd. Die kan dan de situatie bespreken en de oplossing voorleggen aan het bestuur om te besluiten. Bijvoorbeeld als er een tijd gewacht moet worden op een uitkering en we besluiten om in de tussentijd elke week een weekgeld te gaan brengen. We hebben het zo geregeld dat de meeste besluiten door de werkgroepleden of de coördinator genomen kunnen worden. We leggen wel nadien verantwoording af binnen het bestuur.”

Snel contact krijgen en handelen

Peter de Ridder geeft aan dat “de werkwijze van de PCI leden is om snel tot besluiten te kunnen komen, ook in het weekeinde of in de avond. Het gaat om snel contact te krijgen en over te gaan tot handelen. Dat is echte caritas. Het kan zijn dat een werkgroep lid soms door eigen afspraken niet meteen kan komen opdagen, maar binnen drie of vier dagen is er iemand bij de hulpvrager geweest. Inmiddels kunnen we zeggen dat mensen ons weten te vinden. We horen het verhaal van een hulpvrager. We veroordelen niet en zijn geen politieagent. We gaan met de mensen mee en hun vraag om hulp. Soms slaan we wel eens de plank mis, maar dat hoort bij het vak. Het uitgangspunt is om mensen te helpen en niet om hen te controleren.”

www.eusebiusparochie.nl
(knop PCI Caritas)

PCI-werkgroep@eusebiusparochie.nl

Jos Oostrik en Ans te Lintelo

Jongerenwerk Join Us Denekamp

“Ga in mijn schoenen staan”

Het is de dinsdag na Pasen. Op de pastorie in Denekamp zit een groep van vijf jonge enthousiaste mensen, begeleiders van het jongerenpastoraat Join Us.

Elk jaar neemt de werkgroep contact op met de leerlingen van groep acht uit de vier basisscholen in Denekamp. Er wordt een programma aangeboden, waar de jongens en meisjes aan deel kunnen nemen. Na dit kennismakingsjaar gaat de groep onder begeleiding van het jongerenpastoraat verder. Zo ontstaan er jaargroepen die met hun begeleiders nadenken over het thema en de invulling van een jaarprogramma.

Een groep van 28 jongens en meisjes, die vorig jaar van de basisschool kwam, gaat dit jaar door. Het werken met het jaarthema: ‘Als ik Jou was’, leidde tot het lied van Huub van der Lubbe van De Dijk: ‘Ga in mijn schoenen staan’.

*Ga in mijn schoenen staan
Had je mijn schoenen aan
Wat had jij gedaan?
Ga in mijn schoenen staan*

Dit lied werd de leidraad voor het jaarprogramma 2015-2016. Een van de concrete ideeën die de jongeren aandroegen was om een nacht door te brengen in de kerk. Dit voorstel werd het begin van een boeiend proces. Volgens begeleider Rick “zijn de jongeren niet alleen deelnemers, maar bovenal eigenaars van het project”.

Nacht met de werken van barmhartigheid

Het plan is dat de jongeren tijdens de nacht in de kerk aan de slag gaan met de zeven werken van barmhartigheid. In de kerk staan die werken afgebeeld op de wanden. Tijdens

De speed date sessies van jongeren met vertegenwoordigers

Werken van Barmhartigheid

een rondleiding met het pastoraal team wordt hier speciale aandacht aan geschonken. Ook worden mensen uitgenodigd, die vanuit hun beroep of betrokkenheid over de verschillende werken kunnen vertellen tijdens een speed date ronde. Al die informatie wordt op creatieve wijze verwerkt. Er worden kaarsen beplakt, troostende teksten bedacht en geschilderd en T-shirts met textielstiften beschreven en uitgedeeld in kledingpakketjes. De nacht eindigt met een eucharistieviering de volgende ochtend.

Diaconie als leidraad

Het is boeiend om te zien hoe de begeleiders het werkveld diaconie als leidraad voor de nacht hanteren. Op speelse en avontuurlijke wijze wordt het belang van diaconie getoond en maken de jongeren kennis met allerlei vormen van diaconaal werk. Diaconie, liturgie en catechese worden op een boeiende manier

samen gebracht. In deze vorm is het project ‘Ga in mijn schoenen staan’ een voorbeeldig project, een aanrader voor andere parochies. In de loop van de avond sluit de pastor en andere gasten aan bij de vergadering. Taken worden verdeeld. Publiciteit en financiën worden besproken. De pastor neemt op zich om samen met de jongeren te kijken naar de viering, die aan het eind van de nacht op zondagmorgen gehouden gaat worden. Het enthousiasme spat er deze avond af. Iedereen weet zeker dat het een boeiende nacht gaat worden.

De nacht ‘Ga in mijn schoenen staan’

Elf jongeren en zeven begeleiders van Join Us hebben op 21 mei 2016 de nacht doorgebracht in de H. Nicolaaskerk te Denekamp. We begonnen met het filmpje van het lied van De Dijk: ‘Ga in mijn schoenen staan’. Iedereen moest zijn/haar schoenen uitdoen en een ander paar schoenen uitzoeken. De vraag was: “Wat zou jij doen als je in deze schoenen zou staan?”. Dit was voor 13-jarigen iets te hoog gegrepen. We gingen door met een rondleiding door de prachtige kerk. Het pastores team nam de jongeren mee naar de toren, waar ze tot aan de klokken konden komen. In de kerk zijn de afgebeelde zeven werken van Barmhartigheid met interesse bekeken. Er werd op verschillende plekken in de kerk stilgestaan bij wat er te zien was en jongeren konden al hun vragen stellen. Na de pauze zijn in het volgende onderdeel verschillende gasten in een speed date. We gingen in kleinere groepjes steeds acht minuten in gesprek met vertegenwoordigers van deze zeven werken van barmhartigheid. Zo vertelde iemand over de voedselbank, over ziekenbezoek namens de kerk, over gevangenen

“De jongeren
zijn niet alleen
deelnemers, maar
bovenal eigenaars
van het project”

bezoeken, over doden begraven en gingen de jongeren in gesprek met twee Eritrese jonge mannen, die al een tijdje in Denekamp wonen. In het kader van de naakten kleden, moesten jongeren een kledingstuk meenemen dat ze konden afstaan. Dat is aangevuld met een speciaal versierd t-shirt. Ook hebben de jongeren een t-shirt voor zich zelf gemaakt en de rest van de nacht gedragen.

De kerk leent zich ook uitstekend voor een spel als ‘levend stratego’. In de pauze daarna genoten we van alle meegebrachte hapjes, koek en snoep. We konden weer door voor drie grote creatieve opdrachten. In kleine groepjes werden bloemen van papier en was gemaakt voor de ziekenbezoekgroep. Er is een kapstok met mozaïek steentjes versierd. En we hebben

ook een prachtige eigen Join Us-kaars beplakt met gekleurde kaarsenwas. Na deze nachtelijke opdrachten hebben we de plaatselijke pizzeria bezocht voor een paar stukken pizza per persoon.

We schreven inmiddels half twee in de nacht en toen gingen we onze bedjes uitrollen om te gaan slapen. De jongeren waren nog in pyjama's stemming en pas rond vijf uur was het stil. De slaaptijd was voor iedereen kort, want om acht uur werden ze weer gewekt voor een workshop aerobics. Na het fantastisch ontbijt hebben we de taken voor de viering verdeeld en de boel in alle hoeken van het parochiecentrum opgeruimd. Iedereen deed goed mee. Om 10.30 uur begon de eucharistieviering. De jongeren hebben actief meegedaan. Aan het applaus na afloop van de viering konden we afleiden dat dit project gewaardeerd werd door de geloofsgemeenschap.

www.parochielumenchristi.nl/jongeren

Ina van de Bunt-Koster

Missie Zuid-Afrika in Eemnes

“Een missie in vriendschap en verbondenheid”

“Dan kom je maar kijken,” was de reactie van pater Wijnand van Wegen (Osfs) in 1977 toen hij in Eemnes op verlof was uit Zuid-Afrika. Hij was daar sinds 1968 werkzaam als missionaris in de regio Friersdale tegen de grens van Namibië aan.

Op bezoek in Friersdale

Vier twintigers uit het toenmalige jongerenkoor voegden het woord bij de daad met onder hen Henk van Hees. Hij was misdienaar geweest bij de eerste mis van deze priesterzoon uit Eemnes. Inmiddels is hij de voorzitter van de Stichting Friersdale Eemnes. Deze unieke ervaring van bijna veertig jaar geleden was de start van een doorlopende betrokkenheid bij het werk van pater van Wegen en bij het leven en werken van de bewoners van Friersdale. In Zuid-Afrika en in Friersdale maakten de vier jonge bezoekers aan den lijve mee wat de gevolgen waren van apartheid. Niet alleen werd de pater op zijn missiepost met de nek aangekeken door de blanke boeren op hun ‘plaas’, de kleurlingmensen zelf durfden nog geen kopje thee samen te drinken. Uiteindelijk lukte dit na vijf weken op het eind van hun verblijf toch

en daarmee werd een onverbreekbare band bezegeld tussen de mensen van Friersdale en de jongeren en later bewoners van Eemnes.

Van missie naar ontwikkeling

Eemnes is een gemeente met 9.000 inwoners, waarin ieder elkaar kent. Bij terugkomst van de vier werd al snel besloten om het werk van het oude Thuisfront, met hun instemming over te nemen en te gaan werken voor de missie in Friersdale. Ze hadden met eigen ogen gezien hoe moeilijk het was om de kinderen onderwijs te geven. Er waren zes kleine klaslokalen, de kinderen woonden verspreid over een groot gebied en lopen was voor de meeste kinderen geen optie. De pater reed met zijn eigen vrachtwagentje rond om de kinderen op te halen. Het droge gebied werd doorsneden door de Oranjerivier en Nederlanders eigen zagen ze hiervan de mogelijkheden voor irrigatie, etc.. Vooral hoorden ze de noodkreet van de pater om goed onderwijs. De Stichting begon klein en is nu veertig jaar later een geslaagd ontwikkelingsproject. Onderwijs was en is een belangrijk speerpunt van het werk, zeker nadat in 1990 de apartheid officieel werd afgeschaft. Onderwijs geeft kinderen niet alleen lesstof, het maakt de kinderen en hun omgeving ook bewust van hun eigen kracht.

De start van de jaarlijkse Polderloop

Hierdoor worden ook de psychologische barrières van de apartheid doorbroken. Toen de gezondheid van pater Van Wegen hem in de steek liet, moest hij letterlijk met pijn in het hart besluiten om eind jaren negentig vorige eeuw terug te keren naar Nederland. Maar de band en de contacten bleven. Pater Van Wegen kreeg een nieuwe taak. Hij werd ambassadeur van de Stichting en verblijft nu elk jaar twee maanden in ‘zijn’ regio.

Grote school met waterprojecten

Inmiddels kent de school 24 klassen, is er een waterzuiveringsinstallatie ingericht, zijn er irrigatieprojecten uitgevoerd, halen bussen de kinderen uit de vier windstreken op en is er een kinderkuis, waar zo’n zestig kinderen verblijven die te ver van school wonen. Vanuit een sociaal centrum worden activiteiten gestimuleerd, en de lokale bevolking maakt zelf de dienst uitmaakt. In overleg met de Stichting wordt beslist welke prioriteit er opgepakt wordt en gesponsord. Armoede is in dit gebied nog teveel een constante factor: geen schoenen om naar school te lopen, geen geld voor een uniform. De lokale leiders gaan er op af en steunen daar waar ze kunnen. Regelmatig bezoeken vrijwilligers Friersdale; betrokken als ze zijn bij dit thuisfront nieuwe stijl en zij brengen steeds de nieuwe verhalen mee.

Wat gebeurt er in Eemnes?

Allereerst fondswerving. De Oliebollenactie vanuit de smulkramen op Koninginnedag, nu Koningsdag, is een traditie en dit geldt minstens zo hard voor de Polderloop, die elk jaar gehouden wordt met gemiddeld ruim 200 deelnemers en waarvoor de hele gemeenschap uitloopt. Op Friersdale zondag, de eerste zondag van oktober, wordt in een volle kerk Nicolaas kerk verbondenheid gevierd. Pater

Wijnand van Wegen, inmiddels 82 jaar oud, is de voorganger. De dia’s uit de jaren zeventig zijn inmiddels vervangen door PowerPoint en als de skype het laat afweten zijn er de mobiele telefoon en de microfoon, die het kinderkoor uit Friersdale laten klinken in deze viering. De inbedding in de katholieke gemeenschap en de parochie komt tot uitdrukking in deze jaarlijkse viering. Er is nog een breder draagvlak. “Het gegeven om in een wereldkerk actief te zijn, verbreedt gelovig, religieus, of levensbeschouwelijk je eigen horizon, het heeft een persoonlijke impact,” zegt de voorzitter. “Het raakt mensen die normaliter geen kerkbezoekers zijn, maar die de Friersdale zondag niet overslaan.”

“Het raakt

mensen die

normaliter geen

kerkbezoekers

zijn, maar die de

Friersdale zondag

niet overslaan”

Kracht van dit Particulier Initiatief

De Stichting kent een fundament, dat gebouwd is op contacten en communicatie over en weer en vormt zo een Thuisfront. De vrijwilligers zijn meegegroeid en hebben meebewogen met de lokale ontwikkelingen. De vriendschapsbanden zijn het fundament en de verhalen van mensen zijn de chemie tussen daar en hier. Dit geeft het bestuur de mogelijkheden om samen met de vele vrijwilligers uit Eemnes en omgeving te laten ervaren dat afstand te overbruggen is en dat deze vorm van ondersteuning er

toe doet. Verandering kost tijd om vanuit een situatie van apartheid en armoede te komen. In Eemnes en in Friersdale hebben ze het volle vertrouwen dat op grond van deze duurzame relatie steeds opnieuw en op eigentijdse wijze en in gelijkwaardigheid gezocht wordt naar en gewerkt wordt aan verbetering van welvaart en welzijn in Friersdale.

www.friersdale-eemnes.nl

Herman Agterhoek

Inloophuis Neede

“De ontmoetingen met elkaar zijn wederkerig”

Met een vooruitziende blik heeft de HI Caecilia parochie in 2009 een diaconaal centrum ‘Het Achterhuis’ naast de kerk gebouwd, zodat het een ruimte voor activiteiten en ontmoeting zou houden in geval in de toekomst de kerk eens mocht sluiten.

In dat diaconaal centrum vinden nu allerlei activiteiten plaats, van bijeenkomsten van werkgroepen tot uitgifte van voedsel via de Voedselbank. Men verhuurt de ruimte ook, alleen aan sociale instellingen als de FNV en de Zonnebloem. Ook wordt er de maandelijkse seniorensoos gehouden. In dit centrum vindt nu sinds een klein jaar het Inloophuis Neede onderdak. Een wekelijks gebeuren, op de donderdagmorgen, voor ieder die daar gebruik van wil maken. Betsie Jalving, een van de gastvrouwen en Gerard Bartels, de coördinator, zijn de gesprekspartners. Voor het opzetten van een Inloophuis in het diaconaal centrum ‘Het Achterhuis’ heeft men rondgekeken bij enkele andere plekken, waar men zoiets heeft gerealiseerd. Dat heeft hen geïnspireerd tot een inloophuis waarin in principe iedereen welkom is, kerkelijk en niet kerkelijk. Ook gasten uit omliggende dorpen zijn welkom.

Doelstelling realiseren

‘Iedereen welkom’ is een mooie doelstelling, maar hoe realiseer je die? Want de mensen komen niet zomaar binnenlopen. Men heeft samenwerking gezocht met het ‘Voor-MekaarTeam’, een koepel van maatschappelijke instellingen waaronder het maatschappelijk werk, en met ZoZijn, een instelling voor begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking. Zij verwijzen cliënten, die baat kunnen hebben bij zo’n ontmoetingsplek, door naar het Inloophuis. Daarnaast maken alleenstaande ouderen

er gebruik van. De slogan is “omdat de ander er is”. In de acht maanden dat het Inloophuis open is, heeft men al een 16-tal vaste gasten aan zich weten te binden, waarvan er per keer rond de tien aanwezig zijn. Voor zo’n jong initiatief is dat heel positief.

Wederkerige ontmoetingen

De gastvrouwen, gastheren en de coördinator zijn zeer enthousiast. “Het gaat boven verwachting”, zo zegt men. “Vooraf dat de mensen blijven komen. Blijkbaar vinden zij hier hun plek. Met name nieuwe gasten hebben er behoefte aan hun levensverhaal te vertellen.” Bij de gastheren en

gastvrouwen heerst de code, dat alles wat op de ontmoetingsochten gezegd wordt, daar blijft. Die code hebben de gasten onuitgesproken overgenomen. Daardoor is hun verhaal veilig, ook onderling. Vertrouwen in elkaar is de basis van hun ontmoeting.

De parochie biedt de plek, biedt een groep enthousiaste gastvrou-

wen en gastheren en biedt een coördinator, maar voor het overige dragen de gasten meer en meer het gebeuren. Onderlinge contacten groeien en soms maken zij met elkaar afspraken om samen iets te gaan ondernemen. Hoe verschillend ze ook zijn, ze gaan allemaal met elkaar om. De verschillen scheiden hen niet van elkaar. De gastvrouw vertelt, dat zij zelf weduwe is en dat zij vanuit die ervaring maar een half woord nodig heeft om aan te voelen wat anderen in eenzelfde

“Je laat als kerk
concreet zien wat
je voor staat”

De vrijwilligers die het Inloophuis

Neede draaiende houden

situatie meemaken. Ze herkennen elkaars problemen, helpen elkaar daar een weg in te vinden. Ze vindt het fijn iets te kunnen betekenen voor een ander. “De ontmoetingen met elkaar zijn wederkerig. Je geeft van je tijd, je inzet, maar je wordt zelf ook verrijkt met de verhalen en het leven van de ander.” De coördinator merkt hoe het enthousiasme van de gastvrouwen en -heren groeit. “Dat doet goed. Iedere inloepochtend is een verrassing. Je weet nooit waar de gasten mee komen.”

Deskundig en communicatief

De parochie is eigenaar van het gebouw, en daardoor zijn de kosten van de inloop laag. Een vrijwillige bijdrage is welkom. De coördinator en de gastvrouwen en gastheren worden begeleid door het Katholiek Centrum voor Maatschappelijke Activering en vanuit het bisdom. Zij kunnen hun ervaringen kwijt en er wordt aandacht besteed aan praktische zaken, die zij in hun werk opdoen. Men besteedt ook aandacht aan de wijze waarop zij betrokken zijn bij hun gasten en bij de grenzen ervan. De begeleiding zorgt er voor dat zij allen uit één mond spreken. Dat is belangrijk voor de gasten.

Het Inloophuis is genoeg bekend in het dorp. In de parochie via de website, het parochieblad en een ad hoc digitale nieuwsbrief. Er liggen op diverse plaatsen folders en op sommige plaatsen

hangen posters. De kerngroep nodigt ook wel eens mensen uit van bijvoorbeeld de ouderenbond, om een ochtend aan te schuiven om zo vanuit eigen ervaring mensen uit hun achterban op dit initiatief te wijzen. Het pastorale team ondersteunt hen graag door, waar dat uitkomt, in verkondiging aandacht te besteden aan het Inloophuis.

Diaconaal centrum nieuwe vorm van kerk

Gerard Bartels en Betsie Jalving raden andere parochies aan om iets dergelijks op te zetten. “Kerk zijn met elkaar is niet beperkt tot het vieren van de liturgie. Ook in het oog en oor zijn voor elkaar en in het zorg dragen voor elkaar vieren we de liefde van Christus zoals Hij die heeft laten zien. Je laat als kerk concreet zien wat je voor staat. Mocht het kerkgebouw sluiten, dan blijft er, zo blijkt, behoefte aan ontmoeting en onderling gesprek. Belangrijke voorwaarden zijn wel, dat je als parochie van meet af aan samenwerking zoekt met organisaties die al nauw contact hebben met de doelgroep(en) die je wilt bereiken. Dat je goed met elkaar bespreekt wat je samen wilt gaan doen en hoe. En dat je openstaat voor iedereen en dat je zorgt voor goede vrijwilligers.” Daarnaast is professionele begeleiding aan te bevelen.

Er komt in Neede een kleinschalige opvang voor vluchtelingen met een verblijfsstatus. Het is van belang daar contact mee te leggen en de bewoners te wijzen op dit ontmoetingspunt. Wie weet welke activiteiten daaruit kunnen ontstaan.

www.stpaulusparochie.nl (knop Inloophuis Neede)

Wijkherberg De Heilige Geest Amersfoort

“Als broedplaats voor goede initiatieven willen wij er zijn voor de hele stad”

Marga van Eck, diaken Theo Broere, Sonja van den Hoven, Jos Kamps en Huub Hemels hebben een lange historie in de H. Geestparochie als gelovige, kerkganger, bestuurder, vrijwilliger, sociaal vraagbaken en of als gastvrouw of gastheer.

Huub Hemels vertelt: “Tot 2013 was de kerk de thuishaven voor de H. Geestparochie. Na het ontstaan van stadsparochie ‘Onze Lieve Vrouw van Amersfoort’ is de kerk eind 2014 gesloten als vierplek. Lang daarvoor waren we al met elkaar op zoek naar onze kwaliteiten door middel van allerlei workshops voor parochianen. Deze workshops en vele gespreksrondes met jong en oud tijdens het laatste jaar vormden de basis voor onze toekomst. Daarmee vonden we onze diaconale passie. Het opzetten van de Wijkherberg was een logische stap. Belangrijk voor de wijk, maar ook een begin voor de diaconale presentie in heel Amersfoort.”

Diaconale broedplaats

Volgens Marga van Eck “zochten we als vrijwilligersgroep naar onze sterke kanten. Daarbij

is de diaconale kant als kern genomen richting Diaconaal Centrum. We organiseerden bezinningsdagen in de parochie met als thema ‘Wat gaat onze spirituele bron voor de diaconie zijn?’, en hebben zo onze gemeenschap begeleid naar de toekomst, waarbij elders wordt gekerkt. Als diaconaal centrum functioneren we nu bijna drie jaar. We zijn vier ochtenden per week open voor ontmoeting en er is een gastvrouw of gastheer met koffie en thee. Ook zijn we na de sluiting gestart met Zondagsgeest, een gezellige zondagmiddag op elke tweede en vierde zondag van de maand om elkaar en mensen uit wijk en stad te ontmoeten. Daarbij wisselen we af met de Protestantse Brugkerk, die op de eerste en derde zondagmiddag open is. Die samenwerking vinden we belangrijk.

Toch merk je dat mensen moeilijk het vertrouwen los kunnen laten en meedoen met nieuwe dingen. Op zondagmiddag hadden we aanvankelijk vooral eigen mensen. Langzamerhand komen er ook mensen vanuit andere wijken en kerken en doen ‘onze’ mensen inmiddels elders mee aan liturgie, catechese en jongerenactiviteiten. Wij verzorgen de diaconale activiteiten. En we merken dat er nu ook elders in onze parochie’s morgens kerken open zijn voor ontmoeting en er na de vieringen koffie is.

Samen met de pastoraal werker Diaconie hebben we ons in onze werkgroep Diaconie steeds de vraag gesteld: ‘Wat hebben we nodig voor onszelf én voor anderen?’. Als broedplaats voor

“We proberen

de praktische

diaconie met de

spirituele diaconie

te verbinden”

goede initiatieven willen wij er zijn voor de hele stad. Zo hebben we onlangs het aanbod vanuit de parochie een ‘luisterend oor’ te bieden aan de ontslagen V&D-medewerkers samen met de Raad van Kerken actief ondersteund. Ook bieden we ruimte voor maatschappelijke stages van middelbare scholieren. Daar waar we kunnen deelnemen op andere vierplekken of in werkgroepen waar diaconie een rol speelt, zijn we zoveel mogelijk aanwezig. Het Jaar van Barmhartigheid heeft ook onze bijzondere aandacht.”

Sonja van den Hoven vertelt dat “de Maria-kapel is ingericht als stilteplek. We gebruiken deze ruimte tevens voor Adempauzevieringen: een korte viering met zang, gebed, lezing en persoonlijke voorbeden. Zo proberen we de praktische diaconie met de spirituele diaconie te verbinden.”

Diaconaal en spiritueel

Huub Hemels vertelt, “dat de groep in de ontwikkelingsfase op bezoek is geweest bij ‘Stem in de Stad’ in Haarlem. Daar hebben we veel gezien en geleerd, maar we wilden onze Wijkherberg wel een eigen sfeer geven. Zo hebben we in de ontmoetingsruimte wisselende tentoonstellingen met bij elke opening een spreker. Dat trekt weer andere bezoekers. Al jaren is er op dinsdagmorgen diaconaal inloopspreekuur en op feestdagen doen we speciale activiteiten. Zo hebben we op eerste kerstdag 2015 met ongeveer zestig gasten van allerlei aard en achtergrond gekookt, gegeten en een goed samenzijn gehad.

Ons gebouw wordt ook door anderen gebruikt. Op zondag viert de Anglicaanse Kerk in de kerkzaal. De Ethiopische gemeenschap viert daarna in een andere ruimte, waarna zij met

elkaar koken en eten. Op vrijdag is er een groep moslimvrouwen voor de wekelijkse gebedsdienst. Ook zij sluiten af met samen eten. De Kledingbank Nederland heeft ruimte in gebruik als magazijnruimte om ontvangen kleding, schoenen en speelgoed te kunnen sorteren en verdelen over de regionale kledingbanken en er wordt gewerkt aan het opzetten van een naaigroep.

Zo kom je in contact met andere mensen en verhalen.”

Diaconaal inloopspreekuur

Theo Broere over zijn inloopspreekuur van het Diaconaal Sociaal Bureau Amersfoort (DSBA): “Allerlei mensen lopen binnen: mensen uit wijk en stad, dak- en thuislozen, (ex)asielzoekers. Zo werd er tot de komst van de ‘bed-, bad- en broodregeling’ dak- en thuislozen een bon gegeven voor de nachtopvang, de PCI betaalde de rekening. Er komen allerlei problemen en vragen en er zijn financiële behoeften. Soms hebben mensen alleen een steuntje in de rug of luisterend oor nodig. Ik help met kleine bedragen, met formulieren invullen, meegaan naar een loket, verwijzen naar de voedselbank, kledingbank of andere hulpinstanties in de stad. Andere pastores en vrijwilligers verwijzen mensen met hulpvragen ook naar ons.”

De toekomst is onzeker

Huub Hemels vertelt dat “de kerk te koop staat. We hebben de toezegging van het parochiebestuur dat we na verkoop een nieuwe ruimte in de wijk krijgen. Vooruitlopend daarop wordt nu met andere kerkgenootschappen uit de wijk een ontmoetingsplek ontwikkeld, bij voorkeur op een centrale locatie.”

Samen met de Anglicaanse kerk gemeenschap

www.katholiekamersfoort.nl/onze-parochie/wijkherberg-heilige-geest/

www.facebook.com/Wijkherberg

Herman Agterhoek

Sinterklaasactie Malburgen Arnhem

“De ergste pijn van mensen in armoede is de sociale overbodigheid”

Het gesprek in het wijkcentrum Malburcht in Malburgen Oost is met drie vrijwilligsters en pastoraal werkster Anita Coenraads, de coördinator van het project ‘de Sinterklaasactie’ in Malburgen Oost.

Het is een ontmoeting met zeer bewogen mensen, die zich het lot van wijkbewoners aantrekken en in actie komen. Zo is dit project ook ontstaan. Uit eigen waarneming wisten deze vrouwen hoeveel kinderen in de wijk niet konden meegenieten van het Sinterklaasfeest omdat hun ouders daarvoor het geld niet hadden. Dat ging hen zo aan het hart dat ze besloten daar iets aan te doen. Het geld van een erfenis werd een startkapitaal. Ze hebben de eigen kinderen, en hun vrienden en vriendinnen, moeiteloos bereid gevonden om Zwarte Piet te zijn. Ze hebben via school, via de Parochiale Caritas Instelling (PCI) en via het eigen netwerk mensen opgespoord die in aanmerking kwamen en zijn begonnen.

Armoede en kinderen

Ze ervaren bijna dagelijks aan den lijve hoe schrijnend de armoede is in de wijk. Mensen ontberen vaak de meest basale dingen als voedsel en kleding voor henzelf en hun kinderen en een eenvoudig kleed op de vloer. Als zij via hun contacten bij mensen binnenkomen en zien hoe zij wonen, gaat hen dat door merg en been. Langzaamaan hebben zij in de wijk een netwerk ontwikkeld van personen en instanties waar zij

een beroep op kunnen doen. Schrijnende gevallen van armoede worden gemeld aan Anita, die dan via de PCI vaak een oplossing zoekt. Zij werken samen met de school. Een van de leerkrachten heeft als taak om vanuit de school dit soort situaties te behartigen. De school probeert ook achter de deuren van ouders te kijken via de kinderen en waar nodig hulp te geven, zodat de kinderen naar een sportclub kunnen gaan of een vakantiekamp.

Armoede en Sinterklaas

Elk jaar rond 5 december komt deze groep van vier mensen bij elkaar om de lijst samen te

Vier zwarte Pieten delen cadeaus uit

aan honderd kinderen

stellen van de gezinnen, die in aanmerking komen voor de Sinterklaasactie. Alle kinderen in een gezin krijgen een cadeautje. Daarna gaan zij ‘shoppen’ zoals ze zelf zeggen. Zij kopen kleine maar leuke cadeautjes, waarmee ze de kinderen kunnen verrassen. De cadeautjes worden op adres ingepakt. Niet op naam. Verder staat alleen vermeld hoeveel kinderen van welke leeftijd er in het gezin aanwezig zijn. Hun grootste voldoening is het blijde gezicht van het kind aan de deur, dat wordt verrast met een heuse Zwarte Piet en met een paar cadeautjes. Zij horen er toch bij. Ze worden toch niet overgeslagen. In een cursus presentietheorie vertelde Andries Baart, dat de ergste pijn van mensen in armoede de sociale overbodigheid is. Niet meetellen. Niet gezien worden. Dat speelt hier ook. Uitsluiting van zo’n kinderfeest als Sinterklaas is heel pijnlijk. Zij voeren met plezier deze actie en ervaren het ook als een gezellige tijd met elkaar. Ze merken dat het aantal kinderen dat in armoede leeft toeneemt. Dit jaar hebben 100 kinderen gebruik gemaakt van de Sinterklaasactie. Armoede leidt tot isolement. Kinderen groeien op in een hele kleine wereld. Sommigen komen de wijk nooit uit. Bij echt arme gezinnen zijn de gordijnen vaak dicht. Niemand wordt binnen gelaten. Ze schamen zich voor hun situatie. Deze actie moet dan ook in volstrekte anonimiteit gehouden worden. De cadeautjes worden huis aan huis bezorgd, zodat de gezinnen om wie het gaat elkaar niet tegenkomen. Kinderen die dat jaar in hun naaste omgeving een ingrijpende gebeurtenis hebben meegemaakt, komen ook in aanmerking voor dit project.

Vrijwilligersproject

Dit project is een particulier initiatief, uitgevoerd en gedragen door vrijwilligers. Ook het

‘potje’ dat zij beheren om de cadeaus te kopen, hebben zij in eigen beheer. De cadeaus zijn de enige kosten die ze maken. De muziekvereniging van de Arnhem Band sponsort de zwarte Pieten pakken.

Vooraf hadden ze nooit gedacht dat het zo groot zou worden. Dat is tevens ook een schrijnende constatering, omdat het betekent dat de armoede groeit. Doordat de wijk een tijd lang een Vogelaarwijk is geweest is er best wat ten goede gebeurd. Het is er rustiger en er zijn betere voorzieningen. Maar armoede bestaat áchter de deur. Vooral oude mensen hebben het moeilijk omdat velen van hen enkel zijn aangewezen op de Algemene Ouderdomswet (AOW) toelage.

Van het een komt het ander

Door deze Sinterklaasactie worden de vrijwilligsters nog meer bekend in de wijk. Dat betekent dat mensen ook voor andere zaken bij hen aankloppen. Soms moeten ze opkomen voor wijkbewoners, bijvoorbeeld omdat de gemeente de vuilnis niet opruimt. Van school uit helpen zij mensen met het invullen van formulieren en ze bieden vervoer aan als mensen, die anders niet in het ziekenhuis kunnen komen. Zij geven de signalen van armoede door aan het wijkteam dat regelmatig in het wijkcentrum aanwezig is. Het project komt ter sprake in de parochie; in het team, de PCI, het parochieblad en ook in de catechese, in het kader van het thema ‘Omzien naar anderen’. Het project bestaat nu twaalf jaar. Zo lang er geld is, kan het doorgaan. Dit project is een aanrader voor andere parochies, mits men zorgvuldig handelt en de anonimiteit van de kinderen en de gezinnen goed waarborgt. Het is in feite een actie van wijkbewoners voor wijkbewoners. Dat is de kracht ervan.

www.eusebiusparochie.nl

<http://www.eusebiusparochie.nl/index.php/activiteiten/eusebius-actueel/797-sinterklaasactie-malburgen>

Geert Rozema

De Wijkplaats Utrecht

“Hier krijgen ze de ruimte om uit te deuken”

De Wijkplaats is in de ‘Inloophuizen-scene’ al decennia een begrip, vooral via haar landelijk bekend geworden ‘Maal-en-Verhaal’, waarbij iedere keer iemand die kookt vertelt hoe hij of zij in Nederland is terecht gekomen.

De Wijkplaats is plek van gastvrijheid waar de deur open staat voor een bonte verzameling Utrechters. Je kunt er terecht voor kleding, eten, beweging, ontmoeting en een goed gesprek. Oecumenisch van opzet, in hartje Utrecht, Lombok. De Wijkplaats kent één betaalde kracht voor drie dagen in de week: Pia ten Hoeve. Ze is als coördinator in dienst bij de Stedelijke Diaconie die haar ondersteunt bij het aanvragen van fondsen zoals het vroegere SKAN-fonds tegenwoordig KANSfonds. Ook is ze aangesloten bij een groep buurtpastores waar ze werkoverleg mee heeft. En er is een stuurgroep waarbij katholieken en protestanten betrokken zijn. Peter Vis is al jaren betrokken bij de Wijkplaats en zit in de stuurgroep, die als functie heeft om werker en vrijwilligers waar mogelijk te ondersteunen.

Activiteiten ontstaan spontaan

Peter Vis over de Wijkplaats: “door de weeks en in het weekend maken verschillende groepen gebruik van de verschillende ruimtes in de Wijkplaats. Zondags viert ook de lokale protestante wijkgemeente de eredienst, en er zijn Taizé-vieringen en andere kerkgenootschappen die de ruimte huren voor dak- en thuislozen. De predikant en de rk-pastor zitten allebei in de stuurgroep. De Voedselbank huisvesten we, een tweede-handswinkeltje, naast een hier ontstane hand-werk club en diverse andere groepjes. Vlaai en Co, de vlaaienwinkel in de buurt, schenkt ons op woensdag de niet verkochte vlaaien, die we donderdag aan onze bezoekers uitdelen. Alles wat over is van lunches etc. delen we uit aan mensen die het kunnen gebruiken.”

Pia ten Hoeve vult aan dat veel activiteiten in de Wijkplaats spontaan ontstaan. “We trekken op met mensen in hun dagelijkse leven. Vanuit de behoefte om meer te bewegen op een laagdrempelige manier is niet veel later een speciale vrouwen sportgroep ontstaan. Of we raken na samen koken en afwassen in gesprek over de opvoeding van je kinderen. Of over onze schoonouders. Hoe verhoud jij je tot je

De wekelijkse uitdeelronde van de Voedselbank

wordt klaar gezet

schoonvader? En ondervind je óók hinder van sociale controle? Al- lemaal thema's waar ruimte voor is. En waar bezoekers zelf mee aan de slag kunnen in gespreks- of gezelligheidsgroepjes zoals de lunch- groep. Zo ontstaan op organische wijze ook nieuwe vrijwilligers die activiteiten mee gaan dragen. En ideeën inbrengen voor het gezamenlijke jaarlijkse uitje en de vrijwilligersavonden die we twee keer per jaar organiseren.”

Plat Utrechts

Ten Hoeve: “We sluiten gemakkelijk aan bij actuele ontwikkelingen zoals de komst van Syrische vluchtelingen. Vanuit de maaltijden die we organiseren blijkt dat er behoefte is aan taalles. Dan melden zich vrijwilligers van de Wijkgemeente om les te geven.” Pia coördineert met hulp van de stuurgroep zo'n 50 vrijwilligers vanuit en rond de wijk. Plat 'Utrechts' sprekende dames tref je er zoals Sylvia Golembek en haar vriendin Maria de Jong, van de Beweeg- en Eetgroep. En Marokkaans- en Turks Nederlandse dames, oud en jong, zoals Latifa Loukili, hoog- en laagopgeleid. En ook betrokken mannen als assistent beheerder Bert van de Bemmelen, de manus van alles die alles kan (laten) repareren.

Vrijplaats

Van Bemmelen is het 'oliamannetje' binnen de Wijkplaats. Hij zorgt dat alles blijft lopen. “Ik zet me graag in voor God en mijn omgeving. Als werkloze mag ik op twee werkplekken invulling geven aan mijn vrijwilligerswerk. Het geeft me structuur en blijdschap. Ik ben blij dat ik wat kan terug doen en via dit vrijwilligerswerk mijn bijdrage kan leveren aan een leefbaardere wereld, waarin we naar elkaar omzien en laten zien dat we niet alleen leven voor onszelf.”

Ten Hoeve vult Van Bemmelen aan: “we proberen een plek te zijn waar mensen elkaar,

“Veel mensen

hebben de

ervaring dat over

hen heen gelopen

wordt”

zichzelf en God kunnen ontmoeten. Hoe je dat doet? Wij kunnen zorgen voor de randvoorwaarden dat mensen het hier goed hebben. Waar ze tijd, ruimte en aandacht krijgen. Wijkplaats is een vrijplaats waar mensen in beginsel niets hoeven maar waar het kán komen.”

Uitdeuken

“Veel bezoekers die bij ons komen zijn kwetsbaar en hebben butsen

opgelopen in hun leven. Hier krijgen ze de ruimte om uit te deuken. Dit maakt deze plaats een andere plek dan andere plekken. Hier hoeven mensen niet aan allemaal eisen te voldoen die de veeleisende samenleving - vanuit de participatiewet - elders wel aan ze stelt. In deze wet staat centraal de vraag wat jij kan betekenen voor anderen. Maar wat nu als je in beginsel niet veel te betekenen hebt voor anderen, omdat je je handen al vol genoeg hebt aan jezelf? Bij ons mag je eerst in je eigen tempo ontdekken wát je in huis hebt en vervolgens is het de vraag wat je hiermee wilt. Zij bepalen dit zelf. Mijn uitdaging is mensen deze ruimte te laten en niet meteen in te vullen welke richting ze op moeten.”

“Veel mensen vertellen dat zij de ervaring hebben dat over hen heen gelopen wordt. Het tempo van de samenleving is hoog. Mensen haken gefrustreerd of moedeloos af omdat ze het niet meer snappen. In de Wijkplaats wordt geluisterd. Dat is niet vanzelfsprekend. Bij ons leeft de wens om samen wat moois op te bouwen. Dat mensen er mogen zijn zoals ze zijn. We geven mensen het voordeel van de twijfel en benaderen ze zonder wantrouwen, achterdocht, controledwang. Als grondhouding hebben we hier dat we een burger zien binnenlopen van goede wil. En niet een potentieel frauderende burger.”

www.dewijkplaats.wordpress.com

Ria Doornbusch

Project SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek

“Uit de schulden, maar niet uit de ellende”

Gerard Mientjes coördinator van SchuldHulpMaatje Oude IJsselstreek is met hart en ziel verbonden aan dit vrijwilligersproject, waarbij zijn inzet veel meer behelst dan drie dagdelen in de week. Wim Post, voorzitter van het stichtingsbestuur en coördinatiecommissie, deelt zijn zorgen voor de toekomst.

Vanuit zijn achtergrond in het verleden als fractievoorzitter van het CDA, was Gerard al betrokken bij gezinnen met financiële problemen. Ook de latere ervaringen in meerdere gevangenissen, tijdens zijn masterstudie theologie, als aankomend geestelijk verzorger, hebben er toe bij gedragen er te zijn voor de “de ander”. Het beeld van de verloren zoon, heeft hij als inspiratiebron.

Start bij de Raad van Kerken

“Wat mensen in het verleden hebben gedaan, ze mogen van mij altijd weer opnieuw beginnen”. Dat is een inspiratiebron voor Gerard om zich volledig in te zetten voor het project SchuldHulpMaatje.

Toen het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geld beschikbaar stelde voor armoedebestrijding in 2012, heeft de Raad van Kerken Oude IJsselstreek dit als een signaal gezien om het project Schuldhulpmaatje op zich te nemen. Een vereiste hiervoor was een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Oude-IJsselstreek. De eerste acht vrijwilligers werden dan ook door de Raad van Kerken geworven. Ze werden opgeleid met een drie daagse cursus, wat toegang gaf tot een certificaat SchuldHulpMaatje. September 2012 kon het project starten, waarbij Gerard de coördinatie voor zijn rekening heeft genomen, maar ook zelf een aantal gezinnen begeleid.

Zo ‘klein’ het project begon, zo ‘groot’ is het project nu

Vanwege de snelle groei van zowel de hulpvragen moest ook het aantal SchuldHulpMaatjes worden uitgebreid. De Raad van Kerken heeft in januari 2013 besloten om de projectgroep om te vormen tot de Stichting SchuldHulpMaatje Oude-IJsselstreek. Met als doelstellingen hulpverlening bij het oplossen van de schuldenproblematiek, en het bevorderen van de zelfredzaamheid van de hulpvrager.

De vijfenveertig aanvragen om hulp uit 2012, zijn in 2015 gestegen tot honderdwtintig hulpvragen. Wie kon vooruitzien dat er vier jaar later vierendertig maatjes aan het werk zijn voor dit project om al deze hulpvragen te voldoen? Niemand, ook Gerard niet. Doordat het project meer hulpvragen ontvangt, is de vraag naar ‘maatjes’ ook toegenomen. De vraag ligt nu op tafel: ‘Wat kan het project nog aan, en hoe kunnen we dit op een professionele manier blijven begeleiden?’.

SchuldHulpMaatjes

Maatjes, allen met hun eigen drive, willen er zijn, voor hun medemensen in de dertien dorpen, waar het project zichtbaar is geworden. Al deze maatjes hebben een of meer ‘hulpvragers’ waar ze soms enkele jaren mee op weg gaan. De ‘hulpvrager’ heeft zichzelf aangemeld bij de gemeente, de woningbouwcoöperatie, MEE, Maatschappelijk werk, formulierenbrigade, pastores, of bij één van de kerken, waarna er een doorverwijzing plaats

Gerard Mientjes aan het werk bij een gezin

vindt naar de coördinator die de koppeling tot stand brengt met een SchuldHulpMaatje. Wanneer een maatje in de thuissituatie aan het werk gaat, zien ze vaak dat enveloppen niet geopend zijn en verstopt liggen in een schoenendoos. “Blijkbaar zijn mensen al op een punt aangekomen in hun leven, dat ze de brieven niet meer durven te openen” zegt Wim. Gerard geeft aan dat hij in de afgelopen jaren verrast is door de problemen die achter de mensen schuilen. Achter veel schulden liggen complexe situaties, waarmee de maatjes ook geconfronteerd worden. “Want als je uit de schulden bent, ben je nog niet uit de ellende”, voegt Gerard toe. Er volgt samen met het maatje een inventarisatie, zodat de administratie op orde gebracht kan worden. Vervolgens een stabilisatiefase, waarbij de inkomsten en uitgaven besproken worden en in evenwicht gebracht. Dan volgt een traject van schuldsanering. Het maatje is in dit proces een vertrouwenspersoon van de ‘hulpvrager’.

Positieve resultaten

Gerard geeft hierbij aan dat 80% van de aanvragen een positieve afronding krijgen met behulp van ‘maatjes’. Het project laat ook zien, wat ze hebben voorkomen. In 2015 hebben ze veertien afsluitingen van de nutsvoorzieningen voorkomen, vijftien dreigende beslagleggingen, acht woningontuimingen en zeven hulpvragers hebben werk gevonden. Deze cijfers laten zien dat het project van onschatbare waarde wat betreft maatschappelijke kosten is voor de gemeente, de woningbouwcoöperatie, de ziektekostenverzekeraars en nutsbedrijven. Het maatjesproject, signaleert en neemt ‘hulpvragers’ soms letterlijk mee aan de hand naar een nieuwe toekomst.

SchuldHulpMaatjes zijn niet meer weg te denken in de Oude IJsselstreek, aangezien de gemeente, de woningbouwcoöperatie en Raad van Kerken partners zijn geworden van het project. Wim en Gerard delen hun zorg voor de toekomst. De gemeente heeft aangegeven om te bezuinigen op het project. Gelden zijn wel noodzakelijk om kwaliteit, zelfstandigheid en continuïteit van het werk van de Stichting SchuldHulpMaatje ook voor de toekomst te waarborgen. Het project heeft in de afgelopen jaren duidelijk laten zien dat het in de behoefte voorziet, daarom blijft het stichtingsbestuur ook naar verbindingen zoeken. Verbindingen met nutsbedrijven, woningcorporaties, maatschappelijk werk, gemeente en kerken. Daar waar verbindingen gelegd kunnen worden kun je mensen in een vroeg stadium van schuldenproblematiek opvangen waardoor er geen afsluiting plaats vindt van gas, water en licht, of een uithuiszetting hoeven te ondergaan.

Wat heeft het maatjesproject gedaan met een hulpvrager?

- Minder spanning in huis en meer rust door de bevrijding van schulden en een beter financieel perspectief.
- Meer zelfredzaamheid bij het oplossen van schulden.
- Het ontstaan van schulden kan zeer complex zijn, vraag tijdig om hulp.
- Pas goed op het huishoudboekje en geef niet meer uit dan er binnen komt.

<http://schuldhulpmaatje.nl/locaties/oude-ijsselstreek/>
info@schuldhulpmaatjes-oudeijsselstreek.nl

Jos Oostrik

Franciscushof Tiel

“Een huiskamer en een keuken hebben we al; nu nog een tuin”

Stadstuin de Franciscushof: onder deskundige begeleiding zijn een aantal zeer enthousiaste mensen begonnen met een stadsmoestuין aan de van Leeuwenstraat in Tiel.

Het is een biologische moestuin en de oogst wordt zo veel mogelijk gebruikt voor de maaltijden van het Inloophuis. Het geeft veel werk, niet alleen op de tuin, ook voor de kokers in het Inloophuis, maar het is een fantastisch project!

Het is een vrijdagmorgen in maart. Een klein zonnetje breekt door de wolken. In een grote tuin naast het kerkhof zijn een twintigtal mensen vol enthousiasme aan het werk. Met houtsnippers worden paden aangelegd. Een groepje is bezig bessenplanten te poten en weer anderen spitten percelen om. Tegen twaalf uur komen twee dames met fietstassen vol broodjes en soep voor de werkers. Het is een ontspannen en gezellig gebeuren. Het is NLdoet-dag en allerlei vrijwilligers, ouders en kinderen, burens en vrienden, jongens van het asielzoekerscentrum zijn bezig op de moestuin.

Initiatief van het Inloophuis

Het Inloophuis in Tiel is een interkerkelijk project dat ruim 28 jaar geleden is opgestart. Dagelijks komen er mensen voor een praatje een kopje koffie. Mensen met allerlei achtergronden, met zeer uiteenlopende levensverhalen en met verschillende behoeften. Er komen

mensen die gewoon even willen kletsen en op zoek zijn naar gezelligheid. Mensen die willen vertellen wat ze hebben meegemaakt, of waar ze zich zorgen over maken. Kortom een plek van ontmoeting.

Twee keer per week wordt er door een kookgroep een heerlijke maaltijd klaar gemaakt. Voor een schappelijk prijsje kan men deelnemen aan de maaltijd. Binnen het inloophuis is verschillende keren het idee geopperd om naast een huiskamer en een keuken ook een tuin te hebben. Hier zou de groente gekweekt kunnen worden die voor de maaltijden gebruikt wordt. Tevens zou het een plek kunnen zijn waar bezoekers van het Inloophuis een goede dagbesteding kunnen vinden.

Moestuין

Voor de uitbreiding van het kerkhof beschikt de parochie over een stuk grond, dat sinds enige tijd braak ligt. Omdat uitbreiding van het kerkhof de eerste jaren niet nodig is, is er in 2014 een overeenkomst gesloten waarbij de parochie de grond voorlopig voor vijf jaar (te huren) gratis ter beschikking stelt.

Een groep vrijwilligers onder leiding van Aad van Dijk gaat in dat jaar aan de slag. Er valt veel te regelen. De grond blijkt licht vervuild en er worden vrachtwagens nieuwe grond aangevoerd. De tuin wordt afgegrensd met een hek en er komt een tuinhuis. Maar voor alles wordt de grond bewerkt, wordt er gezaaid en geplant en natuurlijk geoogst.

Lieke van der Zwan, lid van de stuurgroep, heeft van een oude kast een Bijen- en Insectenhotel gemaakt

Midden in de tuin is een kruidencirkel gemaakt met in het centrum een beeld van Franciscus, de patroon van de natuur. Zo komt het project ook aan haar naam: Franciscushof.

De tuin is groot, ruim 3.500 m². Er zijn velden gemaakt waar de verschillende groenten, aardbeien, aardappelen komen te staan. Aan de zijkant is een strook met druiven geplant. Op de tuin is ook ruimte gemaakt voor schooltuintjes van leerlingen van de naast gelegen basisschool. Onder toezicht kunnen leerlingen hun eigen tuintje bewerken. Ook is er een bloemenveldje, waar de versiergroep van de kerk bloemen kan plukken voor de versiering in de kerk.

Actieve kerngroep en vrijwilligers

Het project wordt geleid door een stuurgroep van zes mensen. Zij zorgen voor de inrichting van de tuin en voor het teeltplan. Zij krijgen hierbij steun van een student van de Warmonderhof, het MBO uit Dronten, die de jaarplannen in de colleges kan doorspreken. Er wordt biologisch getuiniert en er is speciale aandacht voor oude gewassen en vergeten groente. Drie keer per week, dinsdag, donderdag en zaterdag, gaan vrijwilligers onder leiding van een van de leden van de stuurgroep aan de slag. Het afgelopen jaar was er al een geweldige oogst van aardappelen, groente en fruit. De tuin brengt allerlei mensen bijeen en nodigt uit om op eigen wijze mee te doen. Een twintigtal mensen werkt regelmatig in de tuin. Er wordt gespit en gekruid. Het zijn mensen die via het

Inloophuis komen, maar ook uit de kring van de kerken, van familie en vrienden. Het afgelopen jaar was er voor liefhebbers de mogelijkheid om mee te helpen bij het oogsten en voor een klein bedrag een bakje aardbeien of groenten mee te nemen.

Naast het praktische werk in de tuin draagt de stuurgroep ook zorg voor de voorwaarden, zoals het overleg met de gemeente en met de kerken, de publiciteit en niet te vergeten de financiën.

Voor de inrichting van de tuin, het tuinhuis en het hekwerk werd via de gemeente Tiel, de Rotary en verschillende fondsen geld bijeen gebracht om de kosten te dekken. De Diaconie van de PKN in Tiel staat garant voor de financiering en de Caritas van de Dominicus in Tiel is een grote sponsor. Geld wordt er ook geworven via collectes in de verschillende kerken. Een mooie gift kwam van de partnergemeente in Oost-Duitsland die een bedrag van 350 euro voor de pootaardappels doneerde.

www.inloophuistiel.nl

<https://www.facebook.com/franciscushof/>

https://www.youtube.com/watch?v=0_nG-P7Zy-k

Geert Rozema

Diaconaal Netwerk Barneveld

“Wij zijn geen goedkoop sociaal vangnet”

Het geheim van het Barneveldse Diaconaal Netwerk schuilt volgens de zes aanwezige dragende vrijwilligers in de onderlinge korte lijntjes tussen Netwerk en samenwerkingspartners in combinatie met gebleken betrouwbaarheid én deskundigheid van hun vrijwilligers.

Bewijs van de korte lijntjes en de vertrouwensrelatie met belangrijke samenwerkingspartner gemeente Barneveld vormt het jaarlijkse gesprek dat Thuisadministratie coördinator Caroline Lanting voert. “Gemeenteambtenaar en ik lopen dan samen de aanmeldingslijst door en kijken welk gezin wat nog nodig heeft aan gezinsondersteuning, maatschappelijk werk of juridische bijstand”, aldus Lanting. “Alles om de zorg voor de hulpvrager zo goed mogelijk af te stemmen.”

Vertrouwensrelatie ten dienste van optimale zorg

Lanting die 35 jaar in het bedrijfsleven werkte en nu voltijds vrijwilliger is, ervaart haar werk als een roeping. Ze coördineert de zeventig vrijwilligers die aangesloten zijn bij het Netwerk, verspreid over ‘Thuisadministratie’ en de vier Spreekuur locaties. Lanting: “Afgelopen jaar ronden we 110 huishoudens af, en nu bedienen we er honderd. We helpen hen wegwijs worden in hun administratie, zodat ze uiteindelijk zelfstandig verder kunnen in de steeds complexer wordende samenleving.”

Ruim dertien jaar bestaat het Netwerk waarbij veertien (protestantse en katholieke) kerken zijn betrokken. “Reden van oprichting van het Netwerk is dat men in alle diaconieën van elke kerk hetzelfde werk doet. Samenwerken betekent meer mogelijkheden om mensen te helpen en we kunnen van elkaar leren. Daarnaast zijn we ook gesprekspartner van de gemeente Barneveld en instellingen ter verbetering van

de hulpverlening.” Netwerk voorzitter Gerard van Lanen: “We zijn er voor alle burgers van gemeente Barneveld, moslim, atheïst of christen.”

Samenwerking

Vrijwilliger en gepensioneerd Sociale Dienst ambtenaar Jan Vreeke zet uiteen waarom ze als Diaconaal Netwerk besloten de handen ineen te slaan. “Om niet uit gespeeld te worden door hulpvragers. En om ‘hulpshoppers’ tegen te gaan én verantwoord met onze financiële middelen om te gaan. Daarnaast proberen we mensen niet te pampieren maar stimuleren we ze daar waar nodig zelf verantwoordelijkheid te nemen over hun leven. Vanzelfsprekend helpen we ook de mensen, die niet (langer) zelfredzaam zijn of de zogenoemde ‘hopeloze’ gevallen. Wekelijks komen tientallen mensen langs bij

De vrijwilligers van het Diaconaal

Netwerk tijdens het gesprek

de vier verschillende spreekuur locaties. Na verloop van tijd is hier vraag ontstaan naar meer specialisme op terreinen die ze zelf niet in huis hebben.” Voorzitter Van Lanen: “Zo is het Sociaal Juridisch Steunpunt ontstaan, een aanvullend Steunpunt dat intensief samenwerkt met het Netwerk. Bij dit Steunpunt werkt een maatschappelijk werker, accountant, jurist en een voormalig kasteelheer. Zowel Netwerk als Gemeente verwijzen mensen door naar het Steunpunt en vice versa”, aldus kasteelheer Jan Boute. Hij is vrijwilliger en sinds 2009 sociaal juridisch raadslid en werkt nauw samen met het Netwerk. Via een klankbordgroep waar hij zijn ervaringen inbrengt oefent hij invloed uit op gemeentelijk beleid. Boute: “Invloed uitoefenen ten dienste van onze (arme) naasten valt of staat bij goed ingevoerd zijn in wat speelt in de samenleving. Goed je netwerken onderhouden, betrouwbaar zijn en de lijntjes kort houden is hierin cruciaal. Gaat wat mis dan trekken we direct aan de bel.” Vreeke: “Natuurlijk is de gemeente Barneveld zelf onderdeel van het geheim van het succes van het Diaconaal Netwerk. Barneveld is een sociale en christelijke gemeente. Met veel kerkelijk betrokken politici. Dat christelijke tekent zich door haar onbaatzuchtigheid, niet oordelen maar je mantel delen, zoals Sint Maarten, zonder aanzien des persoon.”

Mantelzorgen

Het thema mantel delen roept discussie op. Vreeke: “Bij wie ligt de zorgverantwoordelijkheid voor de groep van vijf procent niet-zelfredzame chronisch zieken? Beschouwt de gemeente ons als mantel?” Lanting reageert direct: “Hier ontstaat een spanning tussen kerken en overheid. Steeds proberen we deze kwetsbare groepen bij de overheid aan te kaarten. We zullen ze als kerken niet in de steek laten. Maar zorg voor deze groepen ligt primair bij de overheid. Hierover zijn we continu

kritisch en open met elkaar in gesprek, als sparringpartners.” Vreeke benadrukt: “wij als kerken zijn geen goedkoop sociaal vangnet zodat de gemeente rustig kan bezuinigen.”

Digitale loket

Boute van het Sociaal Juridisch Steunpunt: “daar waar de overheid tekort schiet aan hulp op maat en mensen buiten de boot vallen springen wij in. Maar dit moet een incidenteel en geen structureel karakter hebben. De laag geletterde digibeet, die dagenlang op zoek is naar het digitale loket, en uiteindelijk bij ons binnen wandelt, kunnen wij uitleggen hoe het werkt met digitale loketten en internet.”

“Niet oordelen

maar je mantel delen,

zoals Sint Maarten”

Streng aanname beleid en toerusting

Het Diaconaal Netwerk onderscheidt zich ook door streng vrijwilligersbeleid. Lanting: “we screenen vrijwilligers en vragen referenties op. Vrijwilligers tekenen bij de intake geheimhoudingsplicht.” Vrijwilliger en spreekuurhouder Wim Ackermans benadrukt het belang van zorgvuldigheid en discretie. Ackermans: “We proberen mensen zo goed en discreet mogelijk van dienst te zijn. Het verhaal van mensen moet veilig zijn bij ons, want we zijn geen grote stad.” Ackermans: “Iedere vrijwilliger krijgt een training van vijf avonden. De gemeente faciliteert, levert de trainers, en bekostigt.” Lanting vult aan: “het Netwerk verzorgt twee keer per jaar themabijeenkomsten.” Gijs van de Brink is diaken van de gereformeerde kerk. Hij noemt als nieuwe ontwikkeling de komst van Syrische vluchtelingen. “Er zijn veel mensen van goede wil. We hoeven het wiel niet iedere keer zelf uit te vinden en door samenwerking is er veel mogelijk.”

www.diaconaalnetwerk.nl

info@diaconaalnetwerk.nl

Herman Agterhoek

Maaltijd met vluchtelingen Arnhem

“Samen eten sluit aan bij onze Bijbelse traditie”

Het is aan het eind van de middag in het diaconaal centrum van de Eusebiusparochie in Arnhem in de keuken een drukte van belang.

Een enthousiaste kookgroep, met een Syrische kok die al langer in Arnhem woont, is bezig de maaltijd met vluchtelingen van vanavond voor te bereiden. De zaal is gezellig ingericht en de tafels zijn feestelijk gedekt. Het gesprek wordt gevoerd met één van de coördinatoren, die heel haar leven al betrokken is bij vluchtelingen, en met diaconaal pastor Ellie Smeekens. Dit maaltijdproject bestaat sinds december 2015.

De parochie en vluchtelingen

Toen eind september 2015 het bericht kwam dat er in de voormalige gevangenis, de Koepel, in Arnhem vluchtelingen gehuisvest zouden worden, vond net een overleg plaats van het Arnhems Platform Levensbeschouwing. Dat bericht heeft de agenda van de avond verder bepaald. Men heeft overlegd hoe op dit bericht te reageren. Toen werd ‘Arnhem voor Vluchtelingen’ geboren, een vrijwilligersorganisatie, die activiteiten voor vluchtelingen in Arnhem coördineert in goed overleg met de wijk rondom de Koepel, het Centraal Overleg Asielzoekers (COA) en de gemeente Arnhem. Het nieuws, dat een zestigtal vluchtelingen bij mensen thuis kleine klusjes ging doen, heeft de landelijke pers gehaald.

De parochie is ook gaan nadenken over haar aandeel in de aandacht voor deze vluchtelingen. Wetende dat er weerstand was, ook in eigen gelederen, heeft men gekozen voor een vorm van onderlinge ontmoeting. Uiteindelijk is dat dit maaltijdproject geworden.

Maaltijd mét vluchtelingen

Het moest een maaltijd mét vluchtelingen worden. Daarom streeft men naar een gelijk aantal deelnemers vanuit de wijk en de parochie én vanuit de Koepel, zodat ontmoeting en kennismaking ook daadwerkelijk kunnen plaatsvinden. Voor de vluchtelingen is het een kans om kennis te maken met de Arnhemse bevolking. Voor de Arnhemmers om kennis te maken met hén, hun verhaal te horen en mogelijke vooroordelen weg te werken.

Samen eten sluit aan bij onze Bijbelse traditie. Jezus hield met veel mensen een maaltijd en ze kwamen er altijd als andere mensen uit tevoorschijn. Men heeft via flyers en een oproep in kerken gastheren, gastvrouwen, koks en coördinatoren weten te werven. Velen meldden zich aan. Vijf coördinatoren regelen het gehele gebeuren. Ellie Smeekens is als achtervang beschikbaar. Naast particuliere wijkbewoners en parochianen nemen ook mensen uit een voorziening ‘Beschermd wonen’ deel aan de maaltijden. Eén bezoeker van het Kruispunt, een opvang voor thuis- en daklozen, is tevens coördinator.

Eind december 2015 vond de eerste maaltijd plaats. Aanvankelijk heeft men een startsubsidie aangevraagd bij de Arnhemse Vincentiusvereniging voor drie maaltijden. Later hebben de PCI's van Zevenaar en van Westervoort Duiven ook een bijdrage geleverd. De vluchtelingen doen mee zonder bijdrage. De andere deelnemers betalen € 3,50. Per keer kunnen

vijf gasten uit de wijk kosteloos mee eten. Zo wordt ook mensen met een smalle beurs de gelegenheid geboden aan de maaltijden deel te nemen.

Enthousiast en betrokken

Van alle medewerkers in dit project straalt het enthousiasme af. In dit project vindt men een concreet handvat om iets voor en met vluchtelingen te doen. Christelijke inspiratie is één van de drijfveren van de medewerkers. Daarnaast is het ook gezellig om samen te eten en elkaar te leren kennen. Het gesprek met de vluchtelingen golft van meer oppervlakkige onderwerpen tot een gesprek over de kinderen, over de verwoestingen van de stad waar zij vandaan komen, over de uitzichtloosheid in het land en het verdriet om wat er kapot gaat. Foto's op smartphone ondersteunen hun verhaal. Vanuit de jury Ariëns Prijs zit ik als gast tussen Syrische mensen te eten. Hun verhalen maken indruk op mij. Ze weten niet of de oorlog in Syrië eindigt en wanneer. Ze zien geen toekomst voor hun kinderen in Syrië. Hun verhalen gaan met je mee en blijven aan je hangen. Je gaat inderdaad als een ander mens van tafel. We bedanken elkaar dan ook uitvoerig voor deze ontmoeting. Bij een vorige maaltijd heeft een van de gasten enkele liederen gezongen uit zijn eigen land. Een teken van even thuis zijn en van dankbaarheid. Zo'n ontmoeting levert wederzijdse emoties en herinneringen op.

Omgaan met weerstanden

Ellie Smeekens maakt duidelijk dat je als pastor soms profetisch moet spreken, ook al weet je dat je parochianen niet staan te juichen. Temidden van de weerstand heeft zij, mede namens het pastoraal team, gesproken op een inspraakavond van de gemeente om aan te geven dat het onze opdracht is, ook als christen, om

Tijdens de kerstmaaltijd

waren er geen lege stoelen

gastvrij te zijn naar de vluchtelingen. Binnenkort evalueert men het project. Het gaat dan over doorgaan op deze manier of verder gaan met een vaste groep waarmee men wat meer de diepte in kan gaan, over de ervaringen van de medewerkers, hun motivatie en inspiratie en over de terugkoppeling naar de parochie. De maaltijd wordt nu in de vieringen aangekondigd en mensen worden uitgenodigd om deel te nemen.

Er zijn nog enkele maaltijdprojecten voor vluchtelingen in de stad. Men weet van elkaar, maar er is geen directe samenwerking. Tijdens de maaltijd boden twee Syrische koks aan een volgende keer te koken. Een vrijwilliger meldde zich aan om klussen te doen. Daar is hij goed in. Zijn naam is doorgegeven aan de Buurtserviceclub. Er zijn in de Koepel meer bewoners, die klussen willen doen. De coördinator van ‘Arnhem voor vluchtelingen’ wil het coördineren. Tijdens de maaltijd zijn telefoonnummers uitgewisseld en is men uitgenodigd voor een tegenbezoek aan de Koepel.

www.eusebiusparochie.nl

www.facebook.com/arnhemvoorvluchtelingen

M25 Arnhem Eusebiusparochie Doetinchem

“Met M25 kun je zelf leuke activiteiten doen waarmee je andere mensen kunt helpen”

De helft van de groep jongeren is aanwezig in de keuken van het inloophuis Sint Marten in Klarendal in Arnhem. Ze mixen een aantal cakes met verschillende smaken. Die zullen later in de week worden aangesneden en verkocht voor de Vastenactie. De andere helft van de groep is afwezig door school en baantjes na schooltijd. Als de cakes in de oven zijn geschoven is er tijd voor een gesprek.

Volgens Bas “verwijst de naam M25 (emtwentfve) naar hoofdstuk 25 van het evangelie volgens Matheus. Daarin worden de zeven werken van Barmhartigheid benoemd. We hebben met de groep vrijwilligerswerk in de buurt gedaan. Zo hebben we een huis opgeknapt, ouderen bezocht en we hebben in het asielzoekerscentrum (AZC) een spelletjesmiddag voor kinderen gehouden.”

Maaltijd met daklozen

Anne is al wat langer bij de groep en is daarvoor nu een van de begeleiders geworden. “We zijn ook een middag naar het Kruispunt gegaan.

Dat is het opvangcentrum voor dak- en thuislozen. Met een groepje hebben we boodschappen gedaan en gekookt voor een groep van ongeveer 40 mensen. Het is een maaltijd van drie gangen geworden: soep met broodjes, aardappelen, boontjes, vlees en een toetje. Het was alsof we met een hele familie bij elkaar waren.” Bas geeft aan dat de groep zelf ook heeft mee gegeten. “Op het einde hebben we nog een viering gehouden met teksten, bijbelverhalen, en liedjes. Ongeveer een half uur. De meeste mensen deden er aan mee. Sommigen hebben ook meegeholpen met het opruimen en afwassen na afloop. De afwasmachine deed het werk. Dus het was vooral uitruimen en opruimen. Leuk om te doen. En de mensen vonden het ook leuk en lekker.”

Groep gelovige jongeren

Xiara doet dit jaar voor het eerst mee met de groep en de activiteiten. Ze is bij de groep gekomen omdat de pastor het aan haar moeder in de kerk gevraagd heeft. Na de toestemming

Het mixen van de cakes vergt

de nodige aandacht van de jongeren

“Het koken in het

Kruispunt voor de

dak- en thuislozen

was heel leuk”

van moeder is ze uitgenodigd voor de eerste bijeenkomst. “Er is geen vast schema. We bereiken elkaar via e-mail en whatsapp.” Ook Ishfarah is via haar moeder bij de groep gekomen. “Het contact is ontstaan in de kerk. Mijn moeder vindt het goed en het is fijn om bij de groep te zijn.” Ishfarah vindt het belangrijk dat ouders hun toestemming geven om mee te doen. Therése vindt dat ook. “Mijn ouders zijn actief in de kerk en daar is ze voor de groep gevraagd. De pastor regelt veel voor ons en het is leuk om met gelovige jongeren iets te doen. Het is ook wel spannend.”

Anne vindt “het belangrijkste van M25 om zelf leuke activiteiten te doen waarmee je andere mensen kunt helpen. Je leert organiseren, je ontmoet leeftijdsgenoten en nieuwe mensen en je kan iets voor een ander betekenen.” Xiara is “in een gezellige groep terecht is gekomen, waarmee je samen voor je medemens kan zorgen”. Constant waardeert dat “ieder een eigen inbreng kan hebben. Hij heeft het meedoen als buitengewoon prettig ervaren tot nu toe.” Ishfarah vindt “het leuk om in de groep veel meer jongeren van mijn leeftijd te treffen dan in de kerk. Het is fijn om ook gelovige jongeren te kunnen ontmoeten.” Anne doet nu vijf jaar mee met de activiteiten en de groep. Ze is mee gaan doen nadat er een brief van de parochie was

thuis gekomen. “Het spreekt me erg aan en ik ben erbij gebleven. Nu ben ik doorgegroeid naar mee organiseren, omdat de leeftijd van de groep eigenlijk tussen 12 en 18 jaar ligt. De groep heeft een eigen identiteit. We staan open voor elkaar en spreken met

elkaar af wat we gaan doen.”

Volgens Bas is “M25 een gezellige groep jongeren. Het is leuk om met elkaar allerlei activiteiten te doen en er te zijn voor mensen die het moeilijk hebben. Het koken in het Kruispunt voor de dak- en thuislozen was heel leuk.”

Naar de Wereld Jongerendagen

Pastor Joset van Leeuwen geeft aan dat dit jaar een bijzondere activiteit wordt een reis van Arnhemse jongeren tussen 16 en 30 jaar naar de Wereld Jongerendagen in Krakau. Jongeren die mee willen kunnen zich aanmelden. Daarom is bijvoorbeeld vandaag Michal bij de groep. Hij heeft zich al aangemeld voor de reis. En nu hij toch hier is wil hij ook gaan meedoen met de activiteiten van de groep. Twee Arnhemse pastores begeleiden deze zomer een groep jongeren om zo vanuit Arnhem een eigen deelname te hebben in de Wereld Jongerendagen. Ishfarah vindt het allemaal groots klinken en is benieuwd hoe het er gaat uit zien.

M25 Arnhem is een initiatief om jongeren tussen 12 en 18 jaar bij elkaar te brengen. Het gaat meestal om jongeren die participeren in de kerk, maar ook om jongeren die via de maatschappelijke stage bij de groep komen. Naar de naamgeving maken de jongeren plannen om activiteiten op te zetten, die hulp bieden aan kwetsbare, eenzame mensen. Ook bezoeken ze organisaties die groepen mensen hulp bieden. Door de activiteiten leren jonge-

ren werelden kennen van mensen, die op een andere wijze leven dan zichzelf. In 2015 heeft de M25 jongerengroep een aanmoedigingsprijs ontvangen van de Arnhem stadsprijs voor vrijwilligers. M25 onderhoudt veel contacten met allerlei organisaties in de stad. Pastor Joset van Leeuwen is de huidige begeleider vanuit de Eusebiusparochie, samen met de oudere jongeren in de groep. Financieel wordt M25 mogelijk gemaakt door een eigen stichting.

www.m25arnhem.nl

Lonneke Gunnink-van den Berg

Kerk en Samenleving en familie Huisman Dronten

“Met de hulp van Dronten een nieuwe toekomst in Guinee”

Op een dag liep er een jongen de kerk binnen. Pastoor Thijs Moons verwelkomde hem en stelde hem, na een eucharistieviering, voor aan de parochianen, waarmee hij de hele parochie bij het leven van Jean betrok. Want hoe is het mogelijk, dat mensen in Nederland alleen op straat komen te staan?

Het gaat om Jean Mady Keita uit Guinee. Jeans moeder overleed toen hij drie jaar was. Hij werd opgevoed door zijn vader en toen hij negen jaar was mocht hij naar school. Hij vond het fijn op school en leerde goed. Toen hij dertien was overleed zijn vader. Vanaf dat moment ontfermde een vriend van zijn vader zich over hem. Hij mocht niet meer naar school, maar moest bij de koeien blijven. In de avonduren kreeg hij les bij en van de onderwijzer. Deze onderwijzer was christen, terwijl het hele dorp moslim was. Na verloop van tijd koos Jean ervoor ook christen te worden. Hij sprak daarover met leeftijdgenoten, maar van de vriend van zijn vader mocht hij er niet over praten. Hem werd de toegang tot zijn erf ontzegd en op een dag bleek zijn huisje in brand te zijn gestoken. Jean vluchtte naar de onderwijzer, bij wie een rondtrekkend zending was, die hem meenam naar een kerk voor onderdak. Na een tijdje werd hij van daar meegenomen door een Nederlander, die valse papieren voor hem had.

Asielzoeker in Nederland

In Nederland liet die man hem alleen achter, maar nam de papieren mee. Jean had niets meer, behalve een brief in het Nederlands. Iemand heeft hem toen naar het aanmeldingscentrum in Zevenaar gebracht. Hij werd ingeschreven en gehuisvest in een AZC-AMA-huis in Lelystad.

Toen hij 18 jaar, dus volwassen, was, werd zijn verblijfsvergunning niet meer verlengd, moest hij het AZC verlaten en terugkeren naar zijn geboorteland. Dat kon niet, omdat hij geen uitreispapieren kreeg. Gevangen tussen twee werelden moest Jean voor zichzelf zorgen. Hij realiseerde zich dat hij niet - zoals zovelen - de criminaliteit in wilde en klopte bij de kerk aan: “Help me, want ik weet het niet meer. Ik wil niet stelen, want dat mag niet van God”. Dat was zijn redding.

Opvang bij familie Huisman

Jean werd gastvrij opgenomen in een gezin. Toen het een slepende kwestie ging worden, werd de werkgroep Kerk en Samenleving (tevens Parochiële Caritas Instelling) ingeschakeld, die contact zocht met Chris en Anneke Huisman, die al eerder dakloze mensen hadden opgevangen. Er was een stacaravan aanwezig, waar Jean in kon gaan wonen. De gemeente Dronten kneep een oogje dicht voor de opvang. Jean woonde op zichzelf. Dagelijks gebruikte hij samen

met de familie Huisman de maaltijd. Samen met de werkgroep KeSa werd vrijwilligerswerk als dagbesteding gezocht.

In de Nederlandse cultuur en samenleving is Jean volwassen geworden onder toezicht oog van liefdevolle en soms ook strenge (pleeg)

“Je kunt beter één
persoon goed helpen
dan tien personen
half”

Anneke en Chris Huisman met Jean

Mady bij de terugreis naar Guinee

‘Jeans Farmstore’. Met financiële steun en met regelmatige zendingen tweedehands spullen vanuit Dronten (gebruikte autobanden, computers, koelkasten, kinderkleding, fietsen, gereedschap, enzovoorts) verdiende hij geld om eten te kopen.

ouders. Chris kan als een echte vader Jean corrigeren waar dat nodig is. Jean blijkt erg sociaal, wil graag mens en dier helpen en wordt mede-verzorger in het dierenpark Dronten. Samen met de familie Huisman zet de KeSa zich in om Jean aan een verblijfsvergunning te helpen. Er zijn contacten met de ambassade van Guinee in Brussel, met het International Organization for Migration (IOM) en de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), en met advocaten. Er zijn enkele rechtbankzittingen. Uiteindelijk wordt na twee-en-een-half jaar een uitreis papier verstrekt. Jean gaat terug naar Guinee, naar een land waar hij alleen als kind is geweest.

Terug naar Guinee

Als vangnet voor Jean in Guinee wordt een echtpaar gevonden, waarvan de man werkzaam is in een agrarisch ontwikkelingsproject. De vrouw van het stel, Annelies Snoek, geeft aan dat “zonder een lifeline uit Nederland deze jongen het niet gaat redden in Guinee. Het land is corrupt, de mensen zijn straatarm, en als je al geld hebt ben je het direct weer kwijt”. Dat klonk zeer ontmoedigend, maar Annelies en haar man deden wat ze konden. Ze namen Jean in Kindia in huis en begeleidden hem de eerste twee jaar. Met vallen en opstaan bouwde hij aan zijn toekomst. Hij zette een winkeltje op,

Sponsorproject in Dronten

In Guinee zorgen familieleden voor elkaar. Jean heeft geen familie. Overleven is voor hem in dit land moeilijk. Omdat de eerste levensbehoefte een plek is om te wonen, besloot Chris Huisman in 2013 een sponsorfietstocht te doen voor Jean. Met de € 10.000 die hij hiermee ophaalde werd een stenen huis gebouwd. Jean kon ook een waterleiding en elektriciteit aan laten leggen. Dit waterpunt stelt hij ook beschikbaar aan de mensen in de buurt, zodat zij geen kilometers hoeven te lopen om water te halen.

Nu gaat het redelijk met Jean. Hij heeft een vrouw leren kennen, Fanta. Samen hebben ze een dochtertje, Anneke, genoemd naar de Nederlandse (pleeg)moeder. Jean heeft een certificaat in lassen gehaald en kan nu als zelfstandige een lasbedrijfje beginnen. Hij ontwikkelde samen met de gemeente het plan om afvalbakken te lassen voor Kindia. Dit kan helpen om niet langer rotzooi op straat te hebben. De nauwe contacten blijven, maar het loslaten is begonnen nu Jean de verantwoordelijkheid van het vaderschap en echtgenoot draagt en een steunpilaar in de gemeenschap om hem heen is. Zo heeft de groep mensen in Dronten geleerd: je kunt beter één persoon goed helpen dan tien personen half.

www.parochienorbertus.nl/diaconie

Lonneke Gunnink-van den Berg

Beraad R.K. Bezoekwerk Twente

“Het is de kunst voldoende op veranderingen in te spelen”

In de jaren '80 van de vorige eeuw werden dekenale projectgroepen 'Verliezen verwerken' opgezet. Overal in Twente waren werkgroepen 'Verliezen verwerken' actief, die samen de bakermat vormden van het bezoekwerk door vrijwilligers.

Een dekenale projectgroep werd opgezet om de werkgroepen en de bezoekers te ondersteunen en te stimuleren. Na een inventarisatie werden vanaf dat moment themabijeenkomsten georganiseerd om niet alleen de bezoekers, maar ook hun coördinatoren te inspireren en toe te rusten. Toen de dekenaten werden opgeheven en daarmee de dekenale dienstverleners verdwenen, dreigde alles uiteen te vallen. Een gevoel van verlies en onvrede overheerste, bij de projectgroepen, de coördinatoren en bij de bezoekers.

Nieuwe structuur

Daarop nam een groep professionele vrijwilligers het initiatief om een nieuwe structuur te realiseren. In de jaren tussen 2006 en 2009 is geïnventariseerd en de doelstelling op papier gezet. Er zijn subsidieaanvragen ingediend bij de Twentse parochies, en de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling (DKCI) en het Katholiek Centrum Welzijnsbevordering Overijssel (KCWO) droegen hun steentje bij door het verlenen van

professionele ondersteuning. “Ook mochten we ondersteuning ontvangen van het vicariaat en ons bekend maken bij de Cura-vergadering (teamoverleg van pastores). In het voorjaar 2009 was de eerste contactbijeenkomst voor coördinatoren in Borne. Daar hebben we kennis gemaakt met elkaar, besproken waarom het Beraad ontstaan was en hoe het Beraad zou gaan werken. In het najaar 2009 was de eerste themabijeenkomst voor de bezoekers. Vanaf dat moment herhaalden zich deze bijeenkomsten jaarlijks. De rekening mocht naar het vicariaat Deventer worden gestuurd.”

Beraad RK Bezoekwerk Twente

Vijf vrijwilligers, een lid van een pastoraal team uit de Twentse parochies, de consultant KCWO en een diocesaan diaconaal werker vormen het Beraad RK Bezoekwerk Twente. De bezoekers bezochten mensen die een verlies te verwerken hadden. Dat werd van meet af aan breed gezien. Allereerst betrof het mensen die een partner of kind hadden verloren. Daarnaast kon iedereen die iemand had verloren een beroep op de bezoekers doen. Maar ook verlies van werk, van een relatie en van gezondheid werd erbij betrokken.

Na de eerste contactbijeenkomst in 2009 ontstonden nieuwe initiatieven, zoals de inloop-

middagen voor wie iemand verloren heeft, lotgenotencontacten. De behoefte kan lokaal heel verschillend zijn. Daar werd en wordt naar gekeken. De activiteiten en initiatieven worden daar op aangepast. Behoeftes veranderen ook in de loop van de tijd. Het Beraad en de bezoekers bewegen met die veranderingen mee. De behoefte aan persoonlijke aandacht was groot. Maar mensen worden meer en meer zelfredzaam. Bovendien hebben steeds minder mensen behoefte aan aandacht vanuit de kerk. De deur gaat lang niet altijd vanzelfsprekend meer open voor de kerk. Een vraag die het Beraad zich stelt is: 'Hoe moeten we het dan aanpakken?'. Soms wordt het antwoord door de samenleving aangedragen. Zo waren er enkele jaren lang inloopmiddagen, waar mensen welkom zijn zonder dat zij tot een speciale doelgroep behoren.

Mensen nabij zijn

“Belangrijke vraag blijft: ‘Wat voegt de kerk toe?’. Het bezoekwerk neemt sterk af. Zorg en aandacht voor de medemens zal een belangrijke pijler blijven. Niet omdat er iets ernstigs gebeurt, maar om de medemens nabij te zijn. Het Beraad onderzoekt samen met coördinatoren bezoekwerk welke vormen van lokale ontmoetingen vruchtbaar kunnen zijn. Het Beraad geeft positieve impulsen en handvatten aan de coördinatoren tijdens de contactbijeenkomst. De bezoekers krijgen jaarlijks, een themabijeenkomst aangeboden. De verschillende bijeenkomsten spelen in op de leervragen van de coördinatoren bezoekwerk en de bezoekers met verschillende thema's, zoals 'ziek zijn hoort bij het leven en ziek ook' en 'eenzaamheid'.

Aan het begin van ieder nieuw jaar is er het eindejaar bericht, dat verspreid wordt onder de secretariaten van de parochies, de pastorale teams en alle coördinatoren. Daarin wordt een samenvatting van de contact- en themabijeenkomst gegeven en wordt vermeld wat in het nieuwe jaar verwacht mag worden. Zo werd

in 2015 de basiscursus nieuwe stijl 'In Gods Naam omzien naar elkaar' gegeven. De serie van drie keer drie bijeenkomsten werd goed bezocht en intensief gevolgd. De kosten van de cursussen worden betaald door de parochies en Parochiële Caritas Instellingen. In 2015 mochten we negentig deelnemers begroeten bij de themabijeenkomst.”

“De samenleving

verandert.

Daar maken wij

deel van uit”

Kijken en luisteren

De kracht van het Beraad is blijven kijken en luisteren naar veranderingen en daar het beleid op aanpassen. Op dit moment wordt nagedacht over projectmatig werken, omdat jonge mensen gewenst zijn in het bezoekwerk. Jonge mensen willen zich niet meer voor langere tijd binden, maar zijn wel genegen projectmatig activiteiten op te pakken. Daarnaast wordt nagedacht over samenwerking en wordt gekeken naar de zogenaamde nieuwe doelgroepen. Ook het type doelgroep is aan verandering onderhevig. Tegenwoordig vallen zieken vaak buiten allerlei regelingen en contacten, mensen met een psychische beperking en mensen die eenzaam zijn ook. Hier blijft aandacht voor: “De samenleving verandert. Daar maken wij deel van uit”, aldus Fini Morskate die vanaf het eerste uur betrokken is bij de dekenale projectgroep en het Beraad RK Bezoekwerk Twente. “Het is de kunst daar voldoende op in te spelen. Zolang er behoefte bestaat aan stimulans en aan het zoeken naar zin, zal het Beraad bestaan.”

Het Beraad RK Bezoekwerk Twente

bij elkaar voor de Ariëns Prijs

Ria Doornbusch

Kookgroep Heteren

“Samen aan tafel”

Vrijwilligers Yvonne Sinkeldam en Rob Liethoff en diaken Ronald Heinen van de St. Benedictusparochie zijn acht jaar geleden de initiatiefnemers van de Kookgroep Heteren.

Ronald vertelt: “Eigenlijk hebben we een dubbel doel met onze activiteiten. We willen vooral mensen om de tafel krijgen, waar samen eten de basis is. Ontmoeting en gesprek zijn de mooiste opbrengst van deze bijeenkomsten en als er eventueel geld over is, dan stroomt dat over naar de Caritas. Dat is dan bestemd voor mensen die moeilijk rond kunnen komen”.

Als een olievlek

Het is allemaal begonnen met een kerstdiner. Vanuit de filosofie van ontmoeten en gesprek aan tafel. De opbrengst voor de kerstmarkt, waar ze de diners ‘per opbod’ probeerden te verkopen. Vanuit de gemeenschapsgedachte bevredigde dit de kookgroep niet helemaal. Zo is het idee ontstaan om op tweede Paasdag een brunch te organiseren voor de groep ouderen die iedere maandag bij elkaar komt. ‘Aan tafel’ nemen we niet al te serieus als uitgangspunt: ook de inmiddels jaarlijkse barbecue voor parochianen rekenen we tot de vaste activiteiten van de Heterense kookgroep.

Heteren

Maar ook het ‘Heterense’ neemt de kookgroep niet al te nauw: samen met de andere twee kerken van Heteren maken de vrijwilligers ook deel uit van de delegatie, die zes keer per jaar op twee locaties in Arnhem kookt voor dak- en thuislozen. Yvonne vertelt: “We koken op toerbeurt met een

groep mensen van alle drie de kerken en één keer in het jaar gaan we met een groepje jongeren van de Vormselvoorbereiding naar Arnhem. Het koken maakt altijd veel indruk op de jongeren”. “Waarom we dat in Arnhem doen? In Heteren heb ik nog geen daklozen onder de brug gezien”, vult Ronald aan. Toch zijn er in Heteren ook mensen die het moeilijk hebben, kwetsbaar of alleen zijn. En daar is de olievlek weer aan het werk gegaan: sinds twee jaar organiseert de kookgroep, ook weer samen met de andere kerken, een High Tea voor ouderen in de derde week van januari. De uitnodiging daarvoor wordt samen met een kerstpresentje in december rondgebracht.

Vrijwilligers

Ronald vertelt dat de kookgroep uit drie groepen vrijwilligers bestaat, of beter: uit drie schillen zoals van een ui. “De eerste groep bestaat uit de drie initiatiefnemers. Wij hebben gezorgd dat er door het jaar heen ‘mee kokers’ zijn. De derde groep is een grote groep vrijwilligers, die betrokken zijn, soms meekoken, op toerbeurt meegaan naar Arnhem en daar koken, of zorgen voor de hand en spandiensten. Yvonne zegt hierbij: “Er is een grote betrokkenheid van de vrijwilligers. Bij de tweede editie van de High Tea, nog voor we iets gevraagd hadden, stelden een aantal vrijwilligers ons al de vraag: ‘wanneer kan ik weer wat betekenen voor de High Tea?’”.

“Samen rond
de tafel gaan vind ik
een wezenlijk begrip
in onze kerk”

Passie

De kookgroep, vol passie, ziet steeds weer een succesvolle opkomst bij hun activiteiten en laat zien dat het samenkomen rond de tafel nodig is voor met name de wat oudere medemens. Er is groei ontstaan in de deelnemers, en ze zien steeds ook nieuwe deelnemers.

Er is niet alleen passie in de kookgroep. “Mooi is het om te zien hoe sommige vrijwilligers meer verantwoordelijkheid nemen. En dat ze zich daarbij lerend opstellen en soms over hun eigen grenzen heengaan, raakt mij en motiveert mij voor dit vrijwilligerswerk” vult Yvonne aan. De maaltijden worden ook met passie klaargemaakt. Kijkend naar het kerstdiner, hoor ik Ronald zeggen, dat de mensen een zes gangen diner mogen verwachten. En voordat de borden de keuken verlaten, wordt gecontroleerd of het bord netjes is opgemaakt. Hij zegt: “We willen een goede aangeklede maaltijd bieden, waarbij naast gastvrijheid vertroetelen van de mens zichtbaar mag worden”.

De gasten laten telkens weer hun dankbaarheid zien als ze zeggen dat het als een warm bad voelt, en: “dat u dat voor ons doet!”. De vormelingen kregen in Arnhem een staande ovatie na de maaltijd voor de dak- en thuislozen.

Verbinden

Enthousiasme en passie worden meer en meer zichtbaar in het gesprek met Yvonne en Ronald. In dit enthousiasme zegt Yvonne: “Dit project betekent voor mij passie vanuit mijn hobby in een betekenisvolle omgeving”. Ronald vult Yvonne aan: “Samen rond de tafel gaan vind ik een wezenlijk begrip in onze kerk. Op deze manier kun je verbindingen leggen. Nog niet eens zo heel lang geleden, praatten de mensen uit de verschillende kerken in Heteren niet met elkaar. Wij helpen met dit project muren van vroeger, die opgeworpen waren, af te breken”.

De jonge vormelingen helpen mee
vanaf het eerste begin van de maaltijd

Meer verbinden doet de kookgroep ook door mee te werken aan ‘Heteren sociaal’, een netwerkgroep in Heteren die verbindingen legt in het dorp. De kookgroep draagt hier bijvoorbeeld bij aan de ‘walking diners’. Zo gaat de olievlek van de kookgroep ook hier verder met verbindingen leggen met de samenleving.

Hoe verder...?

Al doende is de kookgroep een olievlek geworden, die Rob, Ronald en Yvonne graag nog verder willen laten uitvloeien. “We begonnen met onze eigen bestekladen, pannen, servies en tafelkleden in een nauwelijks functionerende keuken”, vertelt Yvonne. “Telkens een hele organisatie, van het inrichten van de eetkamer, tot het sjouwen met een fornuis, magnetron en koelkast. Gelukkig is daar verandering in gekomen. Nu maken we gebruik van de professionele keuken van ‘Herberg de Aandacht’.”

<http://www.stbenedictusparochie.nl/info.php?id=1460>

Stichting Interkerkelijke Diaconale Activiteiten regio Montferland in oprichting

“Zo’n stichting is de nieuwe caritas van de toekomst”

De Parochiële Caritas Instelling van de parochie H. Gabriël in regio rond Didam, Wehl en 's-Heerenberg (De Liemers en Montferland) wil met de diaconieën van de protestantse gemeenten oecumenisch samenwerken, met name rond diaconale activiteiten.

Diaken Theo Reuling ofs ziet de behoefte voor een nieuwe rechtspersoon voortkomen uit twee recente ervaringen.

SchuldHulpMaatje Montferland

“We kennen al meer dan 25 jaren een Solidariteitsfonds, in 1989 begonnen in de gemeente Didam en na de gemeentelijke fusie opgeschaald naar de gemeente Montferland. In dit fonds doen de PCI van de H. Gabriël, de diaconieën van twee protestantse gemeenten en de ge-

meente Montferland mee. Dat geeft een goede basis, van waaruit ook oecumenische activiteiten en samenwerking zijn voortgekomen zoals de voedselbank, kledingbank en SchuldHulpMaatje. Voor het laatste project is vanuit de gezamenlijke kerken tezamen met welzijnsorganisatie Stichting Welcom een stuurgroep gevormd, terwijl Welcom de praktische uitvoering van SchuldHulpMaatje doet. In 2015 is het netwerk van SchuldHulpMaatje een landelijke Vereniging geworden. Het lidmaatschap van lokale initiatieven houdt in dat er een eigen rechtspersoon dient te zijn, die duidelijke banden heeft met de kerken. Om aan die wens te voldoen wordt er nu gewerkt aan het oprichten van een nieuwe rechtspersoon.”

Opzet van een leningenfonds

“De tweede reden komt uit de groeiende behoefte aan het geven van noodleningen. Mensen kunnen soms met een beperkt bedrag van enkele duizenden euro's de neerwaartse financiële spiraal waarin ze zich bevinden ombuigen in een opwaartse. En dan ook de lening in een paar jaren weer aflossen. Het Solidariteitsfonds, dat er is om mensen financieel te ondersteunen als er geen andere voorzieningen zijn, geeft giften en geen leningen. De PCI heeft daartoe samen met de diaconieën van de protestantse gemeenten een leningenfonds opgezet. Om dat goed te kunnen organiseren is er ook een rechtspersoon nodig. Zo zijn we gaan denken over een

rechtspersoon in de vorm van een Stichting, die meerdere diaconale projecten of activiteiten wil behartigen, bestaande en nieuwe.”

Diaconale gezicht tonen

Jan Wes was al vijftien jaar bestuurder in de protestantse gemeente Didam als diaken in de Protestantse Gemeente Didam. Op dit moment vervult hij bovenplaatselijke functies als visitator en plaatsvervangend synode lid van de Protestantse Kerk in Nederland. Hij geeft aan dat “vanuit de kerken signalen zijn gekomen om een gezicht te krijgen in de lokale samenleving. Je wil je laten zien en tegelijk moet de achtergrond helder zijn door de identiteit die je hebt. We weten allemaal dat kerken nu ouder worden wat leeftijd betreft en kleiner rond de samenstelling. Tegelijk willen we iets goeds doen vanuit de kerken naar de samenleving toe. Hoe stel je dat veilig voor de toekomst? Om de discussie over de kerkelijke structuren buiten boord te houden is een oecumenische rechtspersoon met een goede doelomschrijving belangrijk. Het thema barmhartigheid is naast eredienst en verkondiging van belang. Dat moet je als christen doen en uitdragen. Zo'n oecumenische diaconale stichting is misschien wel de nieuwe diaconie of caritas van de toekomst. In ieder geval kunnen we daarmee samen ons werk voortzetten, wetend dat de toekomst van kerken onzeker is.”

Samenwerking met anderen mogelijk maken

Theo Reuling geeft aan dat de op te richten rechtspersoon ook van belang is om een goede en zakelijke partner te kunnen zijn voor samenwerking met de gemeente en andere organisaties in de samenleving. “Er is een diaconale identiteit verwoord en tegelijk is het karakter van kerkelijke rechtspersoon afwezig, wat voor sommige organisaties of de burgerlijke overheid soms een argument is om niet samen te werken. We hebben in de overleggen ervaren dat de huidige gemeenteleiders positief staan tegenover onze inzet.”

Jan Wes vertelt dat “er thans een fase gaande is van overleggen over de opzet van de rechtspersoon en de statuten. Als de kerken vanuit hun diaconale organen het eens kunnen zijn met de teksten, kunnen we naar de notaris voor het doen verlijden van de oprichtingsakte. We hebben veel energie gestoken in de opzet. Zo heeft elk project of initiatief ruimte voor inbreng van ervaringsdeskundigen via een eigen Stuurgroep. Elk project krijgt een eigen budget, begroting, verhaal, opzet. Elk project kan participanten inbrengen, die bestuurlijk, inhoudelijk, financieel en uitvoerend mee kunnen doen. Zo hoeft ook niet elke plaats met elke activiteit mee te doen. Er is flexibiliteit nodig en mogelijk gemaakt. Wehl doet bijvoorbeeld wel mee met het leningfonds en niet met SchuldHulpMaatje Montferland, daar zij tot een andere burgerlijke gemeente horen. We weten niet wat de toekomst brengen zal, maar als je voldoende ruimte houdt in je organisatie, heb je plek voor nieuwe initiatieven. Daar hebben we vorm aan gegeven. Ook aan de eigen identiteit en voeding hebben we gedacht.”

Oude en nieuwe taken mogelijk maken

Theo Reuling geeft aan “dat de parochie nu te maken heeft met twee burgerlijke gemeenten: Montferland en Doetinchem. Het is nu een grote plattelandsparochie geworden. Het is ook denkbaar dat de protestantse gemeenten gaan fuseren. Er is telkens andere vorm van organisatie, overleg en samenwerking nodig. Voor de toekomst kan er een nieuwe taak liggen als er in ons werkgebied ook vluchtelingen komen. Ook denken we na over de opzet van een inloophuis en opvang voor ouderen rond het thema eenzaamheid.”

Theo Reuling en Jan Wes

voor het raam van Sint Maarten

Ina van de Bunt-Koster

Kinderkerk Oldenzaal

“Kinderkerk vraagt geen grote mensentaal”

Mignon, Saskia, Sandra, Olga, Gerjanne zijn een groep enthousiaste jonge vrouwen betrokken bij geloof, kerk en kinderen in Oldenzaal. Samen proberen we te ontdekken wat hun initiatief zo bijzonder en diaconaal maakt.

Ze vertellen vol vuur en met kennis van zaken. Op iedere derde zondag van de maand komen kinderen in de leeftijd tussen drie en tien jaar bij elkaar om samen het verhaal te vieren van het gewone leven en het volgen van Jezus. Het is een kinderkerk die om verschillende redenen betekenisvol is voor de generaties die er bij betrokken zijn, en er uitdrukkelijk voor kiest dat alles draait om de kinderen.

Kind centraal

Zo zijn er jonge ouders, die het fijn en belangrijk vinden dat hun kinderen op speelse wijze in aanraking komen met hun gelovige traditie. Soms nemen opa's en oma's hun kleinkinderen aan de hand mee. De kinderen staan centraal. Bij binnenkomst ontvangt ieder kind een klavertje vier, waarop de naam wordt geschreven zodat ieder kind ook bij naam genoemd kan worden. Drie kwartier lang worden ze meegenomen in hun leefwereld en hun belevingswereld, en er wordt geen 'grote mensentaal' gesproken. Om verhalen heen wordt de viering opgebouwd; verhalen als verbinding, als schakels tussen het dagelijks leven met feesten en verdriet, de Bijbelse thema's, een kerkelijk feest of een gebed.

In de wolken viering

In de zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren werd bijvoorbeeld het thema 'In de Wolken'

uitgewerkt. Bij binnenkomst worden wolkjes gemaakt. Via wolken en wind wordt de link gelegd tussen Hemelvaart en Pinksteren. Met lichtbeelden via de PowerPoint, met liedjes gezongen door het vaste kinderkoor, en met toneelspel wordt het verhaal 'gemaakt', waar de kinderen actief aan mee doen. De boodschappenmand is vast onderdeel van het

vieren. De kinderen, ouders of grootouders brengen boodschappen mee om in die mand te doen voor de voedselbank. Ook hierbij reageert men op de actualiteit. In de Sinterklaastijd worden pakken suiker of blikken soep vervangen door speelgoed. Toen er vluchtelingen in de noodopvang kwamen, werden het knuffels voor vluchtelingenkinderen. Op een speelse manier wordt er gebeden: voor papa's en mama's

die het moeilijk hebben, voor arme mensen met weinig geld, voor opa die gestorven is. Aan het eind van de viering krijgt ieder kind wat mee om te knutselen of te kleuren of een lichtje... Bijzonder is dat ieder kind welkom is. Dit lijkt zo voor de hand te liggen, maar dit is het niet. Ook kleintjes, kinderen met een rugzakje, die vaak afgeschilderd worden als stoorzenders, omdat ze een korte concentratieboog hebben, zijn welkom. De begeleiding tijdens de viering probeert dan de aandacht steeds opnieuw te pakken met een extra waardering, of met een

“Het is een uitdaging

om het bidden,

het delen en het leren

vanuit 'onze' kinderen

te bedenken”

afleiding als meehelpen met het pakken van de verkleedkleden, of het klaar zetten van de kopjes voor het koffiedrinken na de viering.

Hoe is dit allemaal begonnen?

De kinderkerk komt voort uit de kleuterkerk, die opgericht is in 2009. De eerste groep begeleiders ontwierp het logo met de ark van Noach, die ook op kindgrootte in de Antonius kerk een prominente plek heeft gekregen. De eerste groep begeleiders gaf het stokje na ongeveer vier jaar over aan de vrijwilligers van nu. Zij hebben in 2015 een naamsverandering doorgevoerd. Ze merkten dat de kleuterkerk ook interessant is voor de oudere kinderen. Vanaf groep drie is 'Ik ben toch geen kleuter meer!' een veel gemaakte opmerking. De naam kleuterviering werpt ongewild een drempel op, en kan een onnodige strijd opleveren binnen het gezin op de zondagochtend. Ook na de eerste H. Communie bleven kinderen graag komen. Ze ervaren de gezinsviering als een andere vorm van liturgie. Niet in concurrentie met elkaar, maar juist aanvullend blijkt de kinderkerk een vorm van vieren waar kinderen ervaren, hoe speels ook, dat geloven een deel van leven is via de verhalen, via het spel, het knutselen en met het glaasje limonade en kopje koffie na afloop. Afkomst uit de parochie, het dorp of de stad is niet relevant. Er komen kinderen uit de omliggende kerkdorpen. Dwars door de oude parochiegrenzen heen vinden via de kinderen ouders en grootouders elkaar in deze viering. Het gaat om het ervaren en aanreiken van het verhaal van de 'Levende'.

Gedegen voorbereiding

De vrijwilligers weten wat ze willen. In de voorbereiding is er voldoende ruimte voor ieders creativiteit talent en inbreng. “We vullen elkaar mooi aan, en het is gewoon een uitdaging om het bidden, het delen en het leren vanuit 'onze'

Het verhaal van de wonderbaarlijke visvangst

herverteld als hoe Jezus vrienden zoekt

kinderen te bedenken en daarna te doen. Het is zo mooi om te zien dat kinderen ineens sorry kunnen zeggen als 'ik maak ook fouten' in een verhaal verwerkt is. Fouten die iedereen van groot tot klein nu eenmaal maakt.”

De groep krijgt support van de pastores, niet om aan te sturen of voor te gaan, maar omdat ze het belangrijk vinden om erbij te zijn en te helpen. Ze weten zich ook gesteund door de parochie. Hun viering staat als een huis. Zij groeien dankzij het gebruik van sociale media. Email, en vooral facebook en een twitteraccount ondersteunen de kinderkerk. Dit zijn vertrouwde communicatiemiddelen voor de ouders van de kinderen, maar ook hun grootouders blijven daar tegenwoordig niet meer bij achter. Op deze wijze is het ook gelukt om een nieuwe vrijwilliger te vinden voor de groep. Als je op facebook deelt dan kan dit bij anderen betrokkenheid oproepen.

Het is een indruk makend initiatief, waarin bevlogen, doordacht en ongedwongen, met kinderen samen gevierd, gedeeld en geleerd wordt. De vrijwilligers delen hun ervaringen met ieder die hierin geïnteresseerd is.

<https://nl-nl.facebook.com/Kleuterviering-Oldenzaal-500046976717357/timeline/>

Nelleke Serrarens Wijngaards

Vastenkalkenders van de H. Pancratius parochie

“Het is erg fijn om iets moois en inspirerends samen te stellen”

Jacqueline Meupelenberg, Karin Grunder en Yvonne Kroeze vertellen dat het initiatief voor de Vastenkalkender komt vanuit het pastorale team. De pastores willen in de Vastentijd iets bijzonders geven aan alle vrijwilligers en parochianen.

Juist in een tijd waarin de kerk in zwaar weer verkeert, willen de pastores laten zien hoeveel goeds en inspirerends door kerkmensen tot stand wordt gebracht. Zo is het idee van een Vastenkalkender ontstaan. Het gaat om bezinning, met gerichtheid op de actualiteit, in de Vastentijd op weg naar Pasen. Elke week is er koppeling aan het vastenactieproject en het hongerdoek. Ze richten zich op gezinnen en op ouderen. Met een groep van zeven mensen gaan ze hard aan het werk. De medewerkers van het secretariaat spelen hierbij een belangrijke rol.

Parochiebreed terrein

Ze willen een project, waar alle velden van de parochie bij betrokken worden. Zo komen van de werkgroep catechese de Bijbelteksten voor elke dag, de Missie, Ontwikkelingssamenwerking en Vredesgroep (MOV) geeft informatie over het vastenactieproject en de verschillende acties, en met de gezinsviering wordt de verbinding met de liturgie gelegd. De gemeenschapsopbouw krijgt een enorme stimulans door dit

project. Want naast bezinning gaat het om diaconie veraf en dicht bij, waarbij zoveel mogelijk personen en groepen betrokken worden. Zo wordt aan de basisschool gevraagd of kinderen een gebedje willen maken voor in de Vastenkalkender. De parochianen worden uitgenodigd in de Vastentijd levensmiddelen mee te brengen naar de kerk, die als Paaspakketten gebracht worden naar mensen, die het nodig hebben. Jongeren van een middelbare school pakken deze pakketten in de Goede Week in. Mensen uit de parochie kunnen een adres opgeven van iemand die een steuntje in de rug verdient. Deze mensen zijn blij verrast met het pakket en het medeleven wat er uit spreekt.

Impulsen van de Vastenkalkender

Aan kinderen wordt gevraagd speelgoed, dat nog goed is en waar ze niet meer mee spelen, mee te brengen voor kinderen die weinig speelgoed hebben. De speelgoedbank zorgt voor de verdeling. Er is gereedschap verzameld, dat via de Witte Paters naar Afrika is gegaan. De sponsorloop die in meerdere kerkdorpen al vele jaren wordt gehouden ten bate van de vastenactie, wordt aangekondigd. Zo ook de vastenwandeling die al sinds tien jaar wordt

Jacqueline Meupelenberg, Karin Grunder en

Yvonne Kroeze met hun kalkenders

georganiseerd: na een korte zendingsviering wandelen de deelnemers zo'n 4-5 km, dan volgt een slotviering en tenslotte geniet ieder van lekkere soep! In de kalkender zit een ansichtkaart om toe te sturen naar iemand, die ziek is of een opkikkertje kan gebruiken. Er zitten tips in voor het maken van een kijktafel, die 'op weg van woestijn naar Pasen' wordt opgebouwd. Kinderen werken samen met hun

opa en oma elke week aan de kijktafel, en zo zijn verschillende generaties betrokken bij de Vastenkalkender.

Naast de Bijbeltekst van de dag staat er een bezinnende tekst en een spreuk, een gebedje van een kind (in hun eigen handschrift), recepten (ook vanuit het land waar de vastenactie zich voor inzet), knutselwerkjes, etc..

Opzetten van de Vastenkalkender

Verschiedende groepen in de parochie worden bij het opzetten betrokken. Parochiebestuur en verschillende fondsen is om een bijdrage gevraagd, zodat de parochianen de Vastenkalkender gratis kunnen krijgen. Het gaat immers om een inspirerend cadeau als blijk van waardering! Het aardige is dat de kinderen, die een gebedje voor de kalkender hebben gemaakt, ook een eigen kalkender krijgen.

Het eerste jaar was de grootste uitdaging. Wat ga je op de kalkender plaatsen en hoe doe je dat? Karin en Yvonne van het centraal secretariaat hebben een hele mooie lay-out ontwikkeld, die in de jaren erna is vervolmaakt. Het wordt steeds kleurrijker! Via een intakelijst, die bij de scholen en het centrale en lokale parochiesecretariaat ligt, kunnen mensen zich opgeven voor de kalkender. Er zijn nu drie vastenkalkenders gemaakt, gekoppeld aan de liturgische A, B en C cyclus, zonder datum, zodat

“Zorg dat het project

breed gedragen

wordt, betrek de vier

taakvelden van de

parochie erbij en de

scholen”

ze op meerdere momenten te gebruiken zijn. Het eerste jaar zijn er 900 kalkenders gedrukt, het volgende 1500, het derde jaar 1100. De aantallen geven een goed beeld van het (grote) bereik.

Betekenis in het klein en groot

“Het is erg fijn om iets moois en inspirerends samen te stellen voor een grote groep mensen.

De samenwerking was ook zo fijn. Je merkt zelf dat je elke dag bewuster beleeft, juist door bezig te zijn met de Vastenkalkender.”

Het verhaal van de kalkender gaat ook verder dan de parochiegrenzen. Zo gebruikte een dochter als onderwijzeres de drie kalkenders in haar groep acht, in een ander deel van de provincie. Ook komen er van buiten de parochie aanvragen voor een kalkender.

Het resultaat mag er zijn. Er gaat bezieling van uit. De inspirerende teksten, de ontroerende kindergedichtjes, de aandacht voor het wel en wee van mensen veraf en dichtbij. De kalkenders zien er ook prachtig uit!

Los van de bezinning die er van de vastenkalkender uitgaat, heeft deze ook in andere opzichten een groot effect: verschillende groepen uit de gemeenschap dragen bij en worden met elkaar verbonden. Nieuwe initiatieven ontstaan. Het blijkt heel enthousiasmerend op gemeenschap en kerk te werken.

Van de drie gesprekspartners spat het enthousiasme af. Als advies aan andere parochies geven ze mee: “als je een Vastenkalkenderproject op wil zetten, zorg dat het breed gedragen wordt, betrek de vier taakvelden van de parochie erbij en de scholen, als gemeenschapsproject op weg naar Pasen.” In een tijd waarin kerken sluiten en nieuwe gemeenschappen zich vormen, zal zo'n initiatief positief en verbindend kunnen werken.

<http://www.hpancratius.nl/index.php/diaconie>

Jos Oostrik

Kerkwerk Ootmarsum

“Kerkwerk; kerken letterlijk aan het werk!”

‘Wil jij iets doen voor een ander die jouw hulp nodig heeft?’

Met deze vraag worden mensen uit de parochie Lumen Christi en uit de protestantse kerken, deels in de gemeenten Dinkelland en Losser, uitgenodigd om zich in te zetten voor mensen in hun omgeving.

De afgelopen jaren werd op verschillende momenten in het Diaconaal Beraad gesproken over hulpvragen van mensen die een extra handje nodig hebben. Ook vroeg het beraad zich af hoe ze als gelovige mensen een bijdrage konden geven aan de samenleving. Hieruit ontstond de keus om mensen te gaan helpen, die daarvoor zelf niet iemand in eigen omgeving hebben en onvoldoende financiële middelen hebben voor betaalde hulp. Het idee ontstond om een groep te vormen van vrijwilligers, die op allerlei wijzen hand en spandiensten kunnen verrichten aan mensen in hun directe omgeving. Hierbij gaat het niet alleen om mede kerkmensen, maar iedereen die een vraag heeft. Er werd een oproep gedaan in de verschillende kerken en kerkbladen: ‘Wil jij iets doen voor iemand die hulp nodig heeft?’. En zo ontstond een groep van vijftien mannen en vrouwen.

Hoe werkt het?

Het werkgebied bestaat uit verschillende kerkdorpen. Er is een speciaal telefoonnummer dat mensen kunnen bellen. Om beurten wordt de telefoondienst waargenomen door een van de drie coördinatoren. Zij nemen de hulpvraag op en proberen te bemiddelen tussen de hulpvrager en een vrijwilliger. In het begin werd in de plaatselijke kranten en in de kerkbladen over dit plan geschreven. De initiatiefnemers

ontdekten al snel dat het tijd kost om bekendheid te verwerven. Ook ontdekte men dat de hulpvrager een drempel over moet om zijn vraag op tafel te leggen.

De werkgroep draait nu ruim twee jaar. Er zijn een veertigtal aanvragen voor hulp geweest. Langzamerhand ontstaat een mond op mond reclame. De aanvragen zijn zeer divers. Het gaat om hulp bij een bezoek aan het ziekenhuis of ondersteuning bij het aanvragen van hulp bij de overheid. Ook zijn er vragen over het opruimen van oude meubels en kleine klusjes in huis. Zo was er iemand die hulp vroeg bij het opknappen van de tuin. Er lagen bielsen en ander houtwerk dat verwijderd moest worden. Een plaatselijk afvalverwerkingsbedrijf bood de storting gratis aan.

Als een Kerk niet dient, dan dient ze nergens voor!

Het blijkt, dat mensen die met een kerk verbonden zijn, in verhouding meer vrijwilligerswerk doen dan anderen. Daarbij is er geen verschil tussen protestant of katholiek. Een ander helpen is eigenlijk gemakkelijker dan hulp vragen. Het is diaconie. Diaconie is het handelen vanuit en door de kerken en andere door het evangelie geïnspireerde groepen en bewegingen. Diaconie is gericht op het voorkomen, opheffen, verminderen dan wel uithouden van lijden en maatschappelijke nood van individuen

“Een ander
helpen is eigenlijk
gemakkelijker
dan hulp vragen”

Jaarlijkse bijeenkomst van de vrijwilligers

en groepen mensen en op het scheppen van rechtvaardige verhoudingen in kerk en samenleving. Onze inspiratiebron is Jezus Christus en zijn spreken en handelen in het Evangelie. Dat merken we bij ‘Kerkwerk’, vanuit de parochie Lumen Christi en de protestantse kerken van Ootmarsum en Denekamp. Er zijn voldoende vrijwilligers, die nog ruimte hebben om te helpen. Waaruit bestaat dan die hulp? De vrijwilligers zijn beschikbaar voor praktische klussen in en rondom de woning als een hulpvrager daar geen anderen voor heeft of wilt vragen. Als iemand verlegen zit om dringend vervoer, of het niet meer redt met het papierenwerk thuis. Want als we als Kerk geen hulp bieden aan wie dat dringend nodig heeft, dan dienen we nergens voor.

Klusjes en praktische bijdragen

Het zijn relatief kleine klusjes, maar voor de hulpvragers van groot belang. Juist deze kleine vaak praktische bijdragen helpen mensen en geven de vrijwilligers ook plezier. Het gaat om klusjes in of om de woning, om vervoer, om ondersteuning bij de eigen persoonlijke financiële huishouding of om een andere dringende vraag om een helpende hand. Zo werd hulp gevraagd door mensen die zich niet meer konden redden met alle “papierwerk” thuis. Iemand anders zat verlegen om een chauffeur voor ziekenhuisbezoek, waarvoor je niet steeds weer een beroep op familie of kennissen wilt

doen. Weer een ander vroeg hulp voor schrijnend noodzakelijk tuinonderhoud, (want, soms lukt ons dat zelf niet meer).

Ook was er een mevrouw die even geholpen moest worden met haar geluidsapparatuur thuis, die opnieuw ingesteld moest worden. Voor al dit soort vragen hebben we inmiddels dertien vrijwilligers beschikbaar, zowel mannen als vrouwen. Inmiddels zijn daar ook enkele dames bij die handig zijn met naald en draad voor hulp aan wie zich daarmee niet (meer) redt. Langzaam ontstaan er ook verbanden en worden vrijwilligers vaker benaderd, soms ook door familie of buurtgenoten. De coördinatoren waken er wel over dat de vrijwilligers niet te veel gebruikt worden voor allerlei mantelzorg die men op den duur niet waar kan maken.

Klein en fijn

Tonnie Pikkemaat is een van de coördinatoren van het project. Hij is blij met wat de vrijwilligers voor mensen in hun omgeving kunnen doen. Hij benadrukt dat het vooral gaat om kleinschalige hulp en wat hem betreft mogen er meer aanvragen komen. Juist omdat het kleine en praktische hulpvragen zijn is het ook voor de vrijwilligers een plezier om te doen. Een keer per jaar worden de vrijwilligers uitgenodigd voor een middag waar naast informatie en uitwisseling van ervaringen ook een hapje en drankje geserveerd wordt. De kosten voor het geheel zijn gering en worden door de parochie gedragen. In dit project wordt de zorg voor elkaar en voor de samenleving zichtbaar. Geen grote woorden, maar een warme en praktische helpende hand.

www.parocheilumenchristi.nl/kerkwerk

Ria Doornbusch

Buurtmaatjes Arnhem

“Wij doen het samen”

In het Inloophuis St. Marten zijn Ellie Smeekens (coördinator Inloophuis Sint Marten, buurtpastor en eindverantwoordelijke voor het Buurtmaatjes project) en Trees aanwezig om te informeren over het Buurtmaatjes project. Inloophuis en Buurtpastoraat en daarmee ook het Buurtmaatjes project maken integraal onderdeel uit van de R.K. Sint Eusebiusparochie van Arnhem en Omstreken.

Het buurtmaatjes project bestaat ongeveer drie jaar en richt zich in eerste instantie op de stads-wijken Klarendal en Sint Marten. Het zijn wijken met een hele gemengde samenstelling, waar veel armoede heerst en relatief veel mensen wonen met een psychische beperking en met name de wijk Klarendal is heel multicultureel samengesteld.

Het Buurtmaatjes project verbindt mensen die behoefte hebben aan contact of die een langdurige eenvoudige hulpvraag hebben met mensen die contact en/of hulp willen bieden.

Er is een goed netwerk in de wijk van actieve wijkbewoners, diverse wijkinitiatieven en hulpverleners (wijkteam, Regionale Instellingen voor Beschermd en Begeleid Wonen (RIBW), wijk-agenten, zorgcoördinatoren). Inloophuis en Buurtpastoraat maken met het project Buurtmaatjes maken deel uit van dit netwerk. Er is regelmatig overleg met hulpverleners over individuele wijkbewoners en er is een maandelijks overleg van betrokken wijkbewoners en hulpverleners over kwetsbare wijkbewoners. Vanuit het Buurtmaatjes project wordt daaraan deelgenomen.

Buurtmaatjes

In de wijk zijn nog enkele maatjesprojecten actief. Het buurtmaatjes project van het Inloophuis is aanvullend hierop. Kenmerkend voor Buurtmaatjes is, dat het heel laagdrempelig is, niet gebonden aan een termijn en dat mensen

er met heel diverse vragen terecht kunnen. Vragen komen van mensen zelf, van mensen uit hun omgeving en regelmatig komt er ook een vraag van professionele hulpverleners om een buurtmaatje voor één van hun cliënten. Vaak als aanvulling op professionele hulpverlening. Soms wordt praktische hulp geboden, vaak ook gaat het om een luisterend oor bij eenzaamheid. Een maatje kan de problemen die mensen ondervinden (meestal) niet oplossen, maar je zorgen en problemen kunnen delen met iemand kan het wel wat minder zwaar maken.

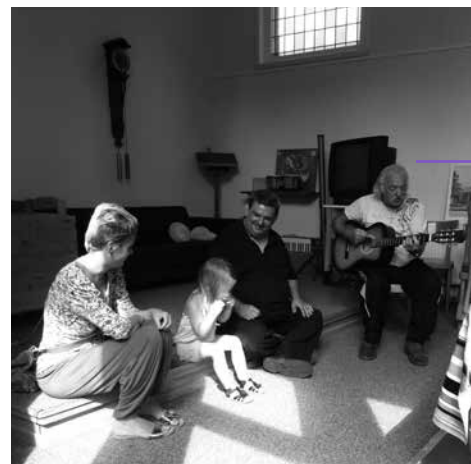
Het Buurtmaatjes project probeert ook ruimte te bieden aan mensen met een beperking om zich in te zetten als vrijwilliger. Zo doet een man met een verstandelijke beperking wekelijks boodschappen voor een wijkbewoner, die dat door zijn handicap niet meer zelf kan doen.

Er wordt altijd een intake gesprek gevoerd om te zien wat de vraag is en wie het verbindende 'maatje' kan gaan worden. Er blijven ook aanvragen niet beantwoord, doordat de problematiek te groot is en er geen 'maatje' voor handen is vertelt Ellie. Scholing voor de vrijwilligers is naar behoefte. Het ligt in de bedoeling om hier meer aandacht aan te gaan besteden.

Maatjes uit de wijk

Trees en Ellie noemen veel inspirerende voorbeelden van maatjes. Eén van de maatjes is een oudere vrouw die oma is voor een meisje

“Wederkerigheid
is in dit project
belangrijk”

Buurtmaatjes zijn ook te vinden

in het Inloophuis St Marten

van zeven, die én het meisje ondersteunt én haar alleenstaande moeder, die met psychische problemen worstelt. Een ander maatje bezoekt regelmatig een ouder echtpaar, dat door gezondheidsproblemen en psychische problemen wat geïsoleerd is geraakt. Een maatje heeft contact met een werkeloze man en ondersteunt hem in zijn pogingen om een baan te vinden. Een maatje bezoekt, in aanvulling op professionele hulpverlening, een oudere Turkse vrouw die af en toe last heeft van wanen en niet naar buiten durft.

Vrijwilligers komen en gaan

Op de vraag hoe ze aan nieuwe vrijwilligers komen, vertellen ze dat mensen zich spontaan aanmelden of gericht worden gevraagd. Elly vertelt: “Als ik een vraag krijg om een maatje die ik niet op kan lossen, kijk ik rond in mijn netwerk of ik daarin iemand ken die mogelijk een maatje zou kunnen en willen zijn. Regelmatig werkt dat om een nieuw maatje te vinden.

Wederkerigheid is in dit project belangrijk. Niet alleen degene die een maatje krijgt moet er wat aan hebben, ook voor degene die maatje is moet het wat opleveren aan voldoening, plezier, zinvolheid. Op dit moment zijn er vijftien à zestien verbindingen. Dit project willen we graag uitbreiden, want er is veel vraag in de wijk. Er is hierover contact met het college van diakenen. Het college heeft geld beschikbaar gesteld om voor minstens een jaar een coördinator aan te kunnen stellen voor twee dagdelen. Deze coördinator zal in dienst komen van het College van Diakenen. Naar financiën voor nog enkele dagdelen en voor wat langere tijd, wordt gezocht.

Diaconale spiritualiteit

Trees en Ellie vertellen over hun eigen spiritualiteit dat het vooral belangrijk is, dat iedereen aan het project mee kan doen. Dat je op een zinvolle manier iets kunt betekenen voor een ander en zorg mag dragen voor elkaar in medemenselijkheid. Ellie vertelt: “Ik voel een verantwoordelijkheid vanuit mijn geloof. Geloof dat niet omgezet wordt in daden van medemenselijkheid blijft leeg. Met dit project willen we o.a. mensen de mogelijkheid bieden om al dan niet vanuit hun geloof iets te doen voor een ander. Alle mensen van goede wil zijn welkom.”

De facebook pagina van Inloophuis St. Marten geeft het buurtmaatjes project een gezicht.

Op de website van de parochie staan artikelen van verschillende activiteiten.

<https://www.facebook.com/Inloophuis-Sint-Marten-Diaconaal-Centrum-RK-Parochie-Sint-Eusebius-639780932831654/?fref=ts>

<http://www.eusebiusparochie.nl/index.php/locaties/diaconaal-inloopcentrum>

Ina van de Bunt-Koster

Armoedebestrijding Oldenzaal

“Meer geloven, geloofs-richtingen op één kussen”

Het motto ‘Armoede, de schaamte voorbij!’ motiveerde in 2013 de nieuwe bestuurders van de PCI Plechelmus in het zoeken naar nieuwe wegen om de armoedeproblemen te kunnen oppakken.

Oldenzaal kent ruim 32.000 inwoners. “Het te besteden budget was niet meer voldoende”, vertellen Jan Gunst en Bennie Oude Maatman van de Parochiële Caritas Instelling, rond de ontstaansgeschiedenis van de nieuwe stichting Armoedebestrijding Oldenzaal. “Er bestond reeds een samenwerking met de protestante diaconie van de Hofkerk en de Vincentius Vereniging. De PCI klopte als fondsenwerfer bij de plaatselijke serviceclubs aan om ondersteuning. We kregen te horen dat ze geen geld gaven aan afzonderlijke geloofsrichtingen.”

Op weg naar een interkerkelijk initiatief

Deze afwijzing vormde de start voor een nieuw initiatief. Men besloot tot een samenwerking met andere geloven om de armoede te bestrijden in Oldenzaal. De Fatih Moskee en de Syrisch Orthodoxe gemeenschap werden benaderd met de vraag om samen de focus te richten op armoedebestrijding. “Dit is makkelijker gezegd dan gedaan. Het kost tijd om op een verantwoorde wijze met regelmatige terugkoppeling een goed draagvlak te creëren voor dit initiatief. Zowel in de gemeenschap van de Fatih Moskee als in de gemeenschap van de Syrisch Orthodoxe kerk is men gewend om de problemen binnen de muren van de eigen gemeenschap op te lossen. Vooral de oudere

generatie - en dit gaat dwars door alle culturen heen - houdt er niet van om de ‘vuile was’ buiten te hangen. Jonge mensen worden hierdoor minder gehinderd en kunnen anders omgaan met de schaamte rond armoede.”

Stichting Armoedebestrijding

In september 2015 zag de stichting armoedebestrijding in Oldenzaal het licht. De stichting bestaat uit vijf levensbeschouwelijke participanten: de Caritas (Plechelmusparochie), diaconie (Hofkerk), Fatih-moskee, Syrisch Orthodoxe kerk en de Vincentius Vereniging, die de dienst aan de ander hoog in het vaandel hebben staan. Ze vinden elkaar als een probleem, de nood, de hulpvraag te groot is voor de afzonderlijke budgetten. Deze samenwerking vormt tegelijk een teken van verbondenheid, dat dwars door tegenstellingen van geloof en nationaliteit heen loopt.

Binnen de stichting is er een bestuur met leden uit alle denominaties, en daarnaast doen twee

Het bestuur van de Stichting

Armoedebestrijding Oldenzaal

“We gaan uit

van het goede

in iedere mens”

werkgroepen het uitvoerende werk: de werkgroep Intake en de werkgroep PR. De werkgroep Intake pakt de hulpvraag op en draagt zorg voor een snelle afwikkeling van zaken. Er zijn goede contacten met het sociaal cultureel werk, met de gemeente en andere organisaties, die zich met armoedebestrijding bezig houden. Er kan snel gewerkt worden. Inmiddels nemen in Oldenzaal al deze organisaties ook een kijkje in elkaars keukens. Zo raakt iedereen bekend met elkaars specifieke taken en deskundigheden, waardoor de lijntjes kort worden binnen dit netwerk. Een hulpvrager hoeft dan ook niet bij iedereen met de billen bloot. Als mensen en hun situatie bekend zijn via de overheid, het wijkwerk, of de voedselbank is er geen nieuwe weg meer.

Hulp geven aan mensen in nood

In de nieuwe stichting en vanuit de PCI is het vertrouwen in ieder mens uitgangspunt van handelen. “We gaan uit van het goede in iedere mens en dan nemen we op de koop toe, dat we bij een enkele te goed van vertrouwen zijn geweest.” Tegelijkertijd is de stichting geen flappentap. De secretaris beheert een dossier van hulpverlening waarbij geheimhouding gegarandeerd is. Zo kan men draaideuracties voorkomen.

Aan welke hulp kunnen we denken? Een gezin met een moeder met een dodelijke ziekte kan een weekje op vakantie. Een fiets of een laptop voor kinderen, die in armoede opgroeien. Hulp bij het verwerven van paspoorten voor vluchteling gezinnen.

Werkgroep Public Relations

De stichting wenst duidelijk zichtbaar te zijn in

Oldenzaal. Het gaat erom dat zoveel mogelijk mensen deze vorm van hulpverlening kunnen vinden, en dat sponsors het werk financieel kunnen ondersteunen. Inmiddels heeft de serviceclub Kiwanis een bedrag

toegezegd voor de hulp aan kinderen die opgroeien in armoede. De werkgroep maakt ook dankbaar gebruik van de website: Meedoen in Oldenzaal.

Zoeken naar humane regels

Hulpverlening staat hoog in het vaandel. De betrokken partijen bij de nieuwe stichting blijven ook alert op de protocollen en regelgeving, die soms een humane oplossing hinderen. Ze willen niet als gemakkelijk afvalputje te boek staan. Zij kaarten daarom problemen, die zij signaleren, aan bij de sociaal-culturele en gemeentelijke diensten. Voor de communicatie is het gemakkelijk dat een raadslid lid van de werkgroep is. Het vrijwilligerswerk draait om mensen en niet om papier dat geduldig ligt. De motivatie van de vrijwilligers klinkt kort en krachtig. “Het is normaal om iets voor anderen te doen, daar waar je wat kunt doen. Deze dienstbaarheid heb ik meegekregen van thuis uit. Het zorgen voor een ander hoort erbij”. Natuurlijk is er aandacht voor inbedding in de parochie. “We weten elkaar te vinden indien dit nodig is.” Het voorbeeldige bleek op de landelijk diaconale dag van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) in november 2015. “Er was grote belangstelling en waardering voor ons initiatief, waar niet alleen armoedebestrijding centraal staat, maar ook over grenzen van religie en cultuur heen gestapt wordt. Het motiveert iedereen om enthousiast verder te gaan.”

www.facebook.com/Stichting-Armoedebestrijding-Oldenzaal-488211821367667/

www.meedoeninoldenzaal.nl/

Nelleke Serrarens Wijngaards

Leefgemeenschap De Wonne in Enschede

“De Wonne is een waanzinnig mooi project”

Corrie en Willem, kerngroepleden van de gemeenschap, vertellen over het ontstaan van de Wonne. Kapucijn en studentenpastor Arnulf begon 37 jaar geleden samen met een groep deze leefgemeenschap.

Het klooster in het centrum van Enschede stond leeg; eerst was er een school in gevestigd. Arnulf en zijn medestanders hebben toen het klooster min of meer gekraakt, om een open gemeenschap te vestigen, waarin kwetsbare mensen een veilige plek konden vinden. De naam Wonne staat voor geluk en voor wonen. Arnulf heeft de geest van het evangelie concreet gemaakt: “Wat je voor de minsten der mijnen hebt gedaan, dat heb je voor Mij gedaan” (Mt.25).

Woon-, werk- en leefgemeenschap

De Wonne is een vereniging met kerngroepleden die geld, goed en leven samen delen. De groep zit in een overgangsfase, nu de stichters zoals Arnulf, zr. Betty en Zr. Francine vanwege hoge leeftijd elders zijn gaan wonen. Hun geestkracht en betrokkenheid blijven. Naast de kerngroep (nu vier leden) wonen er rond de 22 gasten. Dit zijn ‘mensen met een rugzakje’, die meestal via de hulpverlening binnenkomen en professionele begeleiding van buiten krijgen. Veel kwetsbare mensen bij elkaar, dat is soms niet eenvoudig. Er gebeurt veel tegelijk. De motivatie om hier samen goed door te komen is overduidelijk aanwezig. Mensen gaan na een tijd terug naar de maatschappij, maar er is geen tijdsdruk. Corrie en Willem geven aan dat het een boeiend proces is, waar je realistisch optimisme goed bij kunt gebruiken!

Ze proberen zoveel mogelijk samen een “groot huisgezin” te zijn.

Vrijwilligers om de kerngroep

De kerngroep wordt gesteund door 20 vrijwilligers, die helpen met koken, kleding sorteren, gastvrouw en gastheer zijn. Want er zijn veel mensen nodig, zowel in huis als in de kringloopwinkel en kledingwinkel. Ook deze twee initiatieven horen wezenlijk bij De Wonne: hergebruik en duurzaamheid zijn een belangrijke doelstelling. “Van meet af heeft dat vorm gekregen door tweemaal per week naar de markt te gaan. Aan het eind van de markt zou veel groente, fruit, bloemen weggegooid worden, als afval. De eerste initiatiefnemers vroegen toen of zij het mee mochten nemen.

In het begin kregen ze tomaten om hun oren! Al lang is er nu een plezierige samenwerking met de marktkooplieden en staan kratjes met spullen klaar. Ook met de EKO-markt is er een goede band. Dat is heel fijn, want elke dag wordt er voor 25 mensen gezorgd en gekookt en dan heb je heel wat nodig! Datzelfde geldt voor de kringloopwinkel en de

kledingwinkel. Ook hier is er verbondenheid met veel mensen in Enschede die spullen komen brengen en zo meewerken aan de doelstelling van hergebruik van De Wonne.” De Wonne is ook een centrum van bezinning en gebed, en voelt zich geïnspireerd door Jezus

van Nazareth, Franciscus van Assisi, en anderen. Elke dag zijn er vier tijden van gebed en bezinning, maar deelname is niet verplicht. Iedere zondagochtend is er een viering in de meditatiezaal, waarbij ook mensen uit de stad van harte welkom zijn.

Het wonder van De Wonne

Corrie en Willem geven aan, dat het een wonder is dat De Wonne nog steeds bestaat. Zeker toen de gemeente en projectontwikkelaars bouwplannen hadden in de omgeving, werd het voortbestaan bedreigd. Maar er is altijd veel steun geweest voor hun gemeenschap. Hun doelstelling wordt ook gesteund door de caritatief gerichte Larinkstichting, waarvan De Wonne het klooster huurt. Er zijn goede contacten met de gemeente, maatschappelijk werk en wijkcoaches. In Enschede is De Wonne een begrip. Er wordt echt meegeleefd. Toen bijvoorbeeld de Pauluskerk gesloten werd, kreeg de gemeenschap de kerststal. Uit de Franciscanerkerk in Rotterdam kwam een prachtig Sint Franciscus beeld naar De Wonne. Om met zoveel mensen goed te kunnen samenleven is er veel overleg nodig. De kerngroep vergadert elke week over het wel en wee in huis, aanvragen en ‘intake’. Er zijn werksprekingen om het dagelijkse werk (schoonmaak, boodschappen, koken) goed te verdelen. De kerngroepleden zijn mentrix of mentor van een of meer gasten. Je ziet hoe gasten elkaar helpen, aan elkaar groeien. Belangrijk is om met elkaar de grote lijnen te bewaken. De mensen blijven zien in wat hij in zijn kwetsbaarheid nodig heeft, terwijl hij soms andere signalen uitzendt. Het gaat om vertrouwen en elkaar in ieders broosheid dragen.

Inspiratie

Corrie vertelt dat ze lang in de thuiszorg heeft gewerkt en toen De Wonne op haar pad vond. Geïnspireerd door het voorbeeld van Franciscus gaat het haar om de zorg om mensen, in het bijzonder kwetsbare mensen. Ze voelt zich hierin gesteund door de oude groep, de kracht

Corrie en Willem bij het Franciscusbeeld

en inspiratie die van Arnulf uitgaat. Ze ervaart hoe inspirerende gebedsmomenten haar helpen om door te gaan en te blijven vertrouwen: “het wordt toch weer Pinksteren”. Willem geeft aan: “De Wonne is een waanzinnig mooi project. Het is een levensschool: uitdaging om van alle mensen die je nodig hebben, te houden. Dienstbaar zijn en je niet laten leiden door angst maar door de Geest.” Inmiddels zijn er ook vestigingen in Glanerbrug en Almelo. Die gemeenschappen leven eveneens met mensen die in een probleemsituatie terecht zijn gekomen, bieden een veilige plek, om zo weer verder te kunnen met hun leven. Het initiatief van De Wonne heeft na 37 jaar zoveel levenskracht en betekent zoveel voor mensen, die het moeilijk hebben. Er is een parallel met de eerste christengemeenschappen: ze deelden alles wat ze bezaten en zagen om naar elkaars noden. De bewogenheid en trouw naar mensen, ook wanneer het moeilijk is, maken indruk. De gemeenschap is een inspirerend voorbeeld van barmhartigheid en solidariteit.

<https://dewonne.wordpress.com/>

Herman Agterhoek, Jos Oostrik, Ina van de Bunt-Koster en Geert Rozema

“Diaconie sticht nieuwe verbondenheid en christelijke gemeenschap”

Theologisch commentaar
van de jury Ariëns Prijs
op de dertig initiatieven

Toen de jury moest kiezen waarover het theologisch commentaar zou gaan bij het eerste lustrum van de Ariëns Prijs voor Diaconie was de keuze snel gemaakt. Waarom niet verwoorden wat we aan rijkdom en verscheidenheid hebben gelezen en gehoord bij onze bezoeken aan uw projecten en initiatieven? Wij zijn geraakt door wat u doet. Wij willen iets daarvan graag aan u terug geven. Daarmee steken we u hopelijk een hart onder de riem om vooral voort te gaan op deze weg.

Verbinden

Ons viel allereerst op dat in uw projecten de woorden ‘verbinden’ en ‘verbinding’ veelvuldig worden genoemd. In wat u doet, raken mensen met elkaar verbonden. Religie komt van het Latijnse woord *religare*, dat verbinden betekent. Vanaf het eerste woord van de H. Schrift laat God zich kennen als de God van het Verbond. Schepping en schepselen zijn verbonden in een verbond van liefde en zorg. Door heel het verhaal van de Schrift heen toont God zijn bekommernis om Zijn volk. Hij voltooit dat verbond van liefde in Zijn eigen Zoon Jezus Christus, in een nieuw Verbond van liefde en verzoening. In die liefde zijn wij mensen verbonden met elkaar, ongeacht ras en kleur, afkomst en taal, sekse en talenten. In Zijn liefde, en dus in Zijn Kerk, zijn wij - met al onze verschillen - aan elkaar gegeven.

Verbinden met wat u doet

Het is boeiend om te zien hoe deze grondtoon van ons geloven terugkomt in wat u doet. In inloophuizen leren mensen van allerlei slag en

achtergrond elkaar kennen. Gasten uit begeleidwonen-projecten zitten er naast ouderen uit het dorp. Zelfs voor een licht dementerende mevrouw is er plek.

Wijkbewoners eten met vluchtelingen en vertellen elkaar wie ze zijn en hoe het is om hier te zijn, omdat je een veilige plek zoekt voor jezelf en je gezin.

Wat over is van een ochtend samen taart eten, geschonken door een vlaaibedrijf dat niet-verkochte vlaaien aflevert bij de Wijkplaats, gaat naar mensen die zich een stuk taart normaal niet kunnen veroorloven. Als er bij de Wereldwinkel niets is verkocht, maar er wel een goed gesprek heeft plaatsgevonden, is men tevreden. Waar mensen in financiële nood zijn proberen mensen van de Caritas of anderen zo snel mogelijk te handelen. Tijdelijk. Voor structurele noodleniging draagt men deze mensen over aan daarvoor bestemde instanties, zoals de barmhartige Samaritaan eerste hulp verleent en de zorg daarna overdraagt aan de herbergier.

Bij zijn terugreis informeert hij hoe het met de man gaat. Hij blijft zich verantwoordelijk voelen.

Reliëf van Leo Brom op het
grafmonument in Maarssen

Door contact te maken met vaak niet (goed) begrepen Roma en Sinti in de eigen parochie, voelen zij zich erbij horen. Al zo vaak botsen zij met burens en instanties omdat zij anders zijn, anders leven en anders reageren.

Verbinden op allerlei manieren

Mensen in rouw ontmoeten elkaar. Hebben maar een enkel woord nodig om elkaar te verstaan. Het gesprek en de herkenning helpen hen met hun verdriet verder te kunnen. Ontroostenbaren troosten is een van de zeven geestelijke werken van barmhartigheid. Schuldhelpmaatjes verbinden zich met mensen, die zich willen bevrijden van de last van hun schuld en lopen een eind met hen op totdat zij in staat zijn zelf de draad van hun leven weer op te pakken. In een klimaat van vertrouwen kan aan het licht komen wat zij liever verborgen houden. Hun last wordt verlicht en er komt orde in de chaos.

Contacten met mensen overzee worden wederzijdse ontmoetingen waarin men leert van elkaar. Iemand zegt het zo: ‘De mensen daar

delen nog van wat zij niet hebben en ze geven ons hartelijkheid, trouw en de kunst om van niets iets te maken’. Ontmoeten is ook, in andermans schoenen gaan staan en kijken hoe dat voelt. Samen eten met mensen uit de opvang van thuis- en daklozen is voor jonge mensen een indringende confrontatie met een wereld die ze niet kenden. Van de straat komen mensen binnen die dakloos zijn. Ze krijgen een plaats in de nachtopvang. Maar ze kunnen ook hun verhaal kwijt. Je weet soms niet wat het belangrijkste is.

Diaconale activiteiten verbinden

Een Sinterklaasactie geeft mensen in armoede die zich het liefst verbergen, een gezicht. Zij worden gezien. De medewerkers, professionals en vrijwilligers uit de wijk, leggen contac-

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2004

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2007

ten en komen bij hen binnen. Ze hebben grote achting voor hen, bijvoorbeeld voor hoe zij hun kinderen opvoeden.

In het Inloophuis mogen mensen 'uitdeuken'. Je kunt in je leven nogal wat deuken oplopen, vooral als je in de verkeerde hoek zit.

In de tuin komen mensen van allerlei slag samen en vertellen elkaar hun verhaal.

Een kookgroep doet mee aan een netwerk-groep in het dorp die verbinding legt met allerlei mensen en groepen.

In de kinderkerk komen kinderen uit de wijde omgeving samen, om te vieren, verhalen te horen. In hun midden staat altijd ook de boodschappenmand voor de Voedselbank.

Het maken van een Vastenkalender brengt mensen met allerlei talenten samen en verbindt groepen met elkaar. Daaruit ontstaan nieuwe initiatieven.

Klussen verbinden, net als buurtmaatje zijn. Armoedebestrijding gaat over alle grenzen heen en maakt nieuwe verbindingen.

Samenwonen met kwetsbare mensen is een levensschool: 'een uitdaging om van alle mensen die je nodig hebben te houden'.

Diaconie verbindt kerken

De projecten verbinden ook Kerken met elkaar. Veelal Rooms-Katholieke parochies met

Protestantse Kerken en gemeenten. In het daadwerkelijke doen delen zij hun inspiratie en inzet. In Oldenzaal lukt het zelfs om ook de Syrisch Orthodoxe Kerk en de Islam te betrekken bij de Armoedebestrijding ter plaatse. Dat leidt ertoe dat men elkaar opzoekt. Dat is winst.

In nogal wat projecten raken Kerken ook verbonden met maatschappelijke organisaties, of intensiveren ze hun bestaande relaties. Zij nemen niet de taak van anderen over. Zij vullen aan. Zij geven acute hulp waar dat nodig is, maar spreken de politiek, de gemeente, de hulpverlenende instanties aan om hun aandeel en verantwoordelijkheid waar te maken.

Zij helpen mensen de weg te vinden in het bureaucratische woud van regelingen en voorzieningen en zorgen anderzijds dat misbruik zoveel mogelijk wordt vermeden.

Gods Naam: 'Ik zal er zijn'

Diaconale mensen zijn mensen met een groot hart. Dat is weer heel duidelijk in deze projecten. Ze staan open voor het appél dat vanuit de samenleving op hen af komt. Ze worden geroerd als zij geconfronteerd worden met onrecht en nood, ze kunnen het niet verdragen dat mensen gebukt gaan onder armoede of schuldenlast. Ze komen in actie als

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2010

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2013

mensen vereenzamen, over het hoofd worden gezien of zich alleen moeten redden met hun verdriet.

Niet dat zij al hun nood kunnen oplossen.

Nood is lang niet altijd op te lossen. Zij kunnen wel zich met hen verbinden en een eind met hen oplopen. Soms een héél eind. Uitermate belangrijk is dat mensen in

welke omstandigheden ook, hun waardigheid behouden. Dat zij niet worden benaderd als een probleem en hun situatie niet wordt gezien als een tekort. Die waardigheid kan alleen aan het licht komen in de ruimte van de liefde die God is (Erik Borgman, *Waar blijft de Kerk?*, Adveniat, Baarn 2015). In de allesomvattende liefde van God waarin wij allen zijn opgenomen, verschijnt, zegt Borgman, alles in een ander licht. Dan verschijnt honger als een vraag om te eten, dorst als een vraag om te drinken, vreemdelingschap als een vraag om herbergzaamheid, naaktheid als een vraag om kleding, gevangen zijn als een vraag om bezoek, ziekte als een vraag om zorg, dood als een vraag om troost. Geen vrijblijvende vragen. Ze vragen erom dat er op wordt ingegaan.

"Het meest kostbare

in ons leven maken

we niet zelf maar

ontvangen we"

'Ik ben er voor jou'

Wie uw projecten leest en van u hoort hoe u daarin staat, wordt gewaar, dat u vanuit die liefde bezig bent. Dat mensen bij u in goede handen zijn. Dat u niet handelt omdat het nu eenmaal moet, maar omdat u betrokken bent en geraakt en zo beeld van God wiens wezen is:

'Ik ben er voor jou'.

Met deze grondhouding treedt u in het spoor van Alphons Ariëns, de priester die bewogen werd door wat hij zag en meemaakte. Hij is tot in zijn ziel geraakt door de grote armoede en de rechteloosheid waarin de arbeiders in de textielindustrie in Enschede verkeerden. Hij maakt zich zorgen over hun werk- en leefomstandigheden en die van hun gezinnen, en ook over hun geestelijke en

culturele nood. Hij nam tal van initiatieven om hun lot te verbeteren. Altijd zorgde hij ervoor dat de arbeiders en hun vrouwen zelf die initiatieven droegen en zo meewerkten aan de verbetering van hun eigen toekomst. Uit bewogenheid ontstond zijn betrokkenheid, zijn verzet, zijn strijd voor rechtvaardigheid. U lijkt op hem en bent terecht genomineerd voor de Prijs die in ons Aartsbisdom naar hem genoemd is.

Dulden, wederkerigheid en trouw

Wat een lange adem zit er in vele van de projecten die zijn ingediend. Relaties bouw je stap voor stap op. Je bent trouw en laat elkaar niet meer in de steek als je je eenmaal met elkaar hebt ingelaten.

In het doen merk je pas wat het betekent om je met mensen te verbinden. Dan gaat het leven. Dan ga je ook ontdekken wat het voor jezelf betekent om daarmee bezig te zijn. Zoals een gastvrouw van een Inloophuis zei: "Ik zou wel elke ochtend open willen zijn. Maar ik weet niet of we daar nu al aan toe zijn".

In alle projecten is de wederkerigheid voelbaar. Je geeft van je tijd, van je inzet, van je kennis, van je aandacht, van je betrokkenheid, maar je krijgt ook terug. Als je zelf open staat voor anderen, openen zij zich ook voor jou. Ze delen verhalen waar je mond van open valt. "Dat hij of zij dát aan mij toevertrouwt. Je weet niet wat je overkomt." In een Inloophuis hadden de gastheren en -vrouwen uitdrukkelijk met elkaar de afspraak gemaakt om alles wat daar verteld en gedeeld wordt, dáár te laten en niet naar buiten te brengen. Met de gasten was die afspraak niet gemaakt. Maar ze voelden het haarfijn aan. Zonder het af te spreken, hanteren zij zelf ook die code. Wie eenmaal een veilige plek vindt voor zijn verhaal, koestert die zelf ook en klapt niet zomaar uit de school. Respect voor de ander vraagt dat je daar zorgvuldig mee omgaat. Geduld verraadt trouw. En trouw verraadt verbondenheid. De mensen die u in uw projecten ontmoet gaan u aan het hart. Zij mogen een beroep op u doen. In die verbondenheid laat je elkaar niet zomaar weer los. Ook niet als het moeilijk wordt. Je probeert het - uiteraard binnen de grenzen van het redelijke - zo

lang mogelijk met elkaar uit te houden, tót het moment dat de ander zonder jouw bijstand zelf met zijn of haar leven verder kan. Lange adem, volhouden, trouw zijn, verbindt. De band ontwikkelt mee met de tijd en verandert. Het is een levend gebeuren tussen mensen die elkaar aan het hart gaan.

Gemeenschap

Diaconie mensen herkennen elkaar. Het appél van de ander roept het beste in je wakker. Het raakt je ziel; de plek - of hoe moeten we het zeggen - waar God en mens elkaar raken en ontmoeten. Je geeft het beste van jezelf zonder iets terug te verlangen. Als het moet laat je jezelf een keer (of zeven maal zeven keer) belazeren. Dat hoort erbij. Maar je blijft geloven in het goede van de ander. Zo benader je hem of haar ook. Je doet geen intake om mensen uit te sluiten. Ieder mag binnen komen zoals hij of zij is. Wie nergens terecht kan, mag bij je binnen

*De gouden kelk van Ariëns,
die hij verkocht ten behoeve van de
arbeiders in de weverij 'De Eendracht'*

komen of een beroep op je doen. Als je daartoe in staat bent zal hij geholpen worden.

Vertrouwen

Diaconale mensen gaan uit van vertrouwen. Natuurlijk gepaard aan een zekere nuchterheid. Onbegrensde liefde helpt mensen uiteindelijk ook niet verder. Vaak is het nodig dat iemand een mens in nood de juiste weg wijst, en daarin ook duidelijke grenzen stelt in wat wel en wat niet mogelijk is.

Maar in de grond van de zaak aanvaard je de mens zoals hij of zij is en verbind je je met haar. Zo kijken en mensen benaderen is zoals God naar ons omziet. In Zijn leven onder ons heeft Jezus, onze Heer, die grondhouding laten zien. God kijkt met ogen van onvoorwaardelijke aanvaarding en liefde. Hij laat zich roeren en raken. "Ik heb de ellende van Mijn volk gezien. Ik zal het bevrijden." Jezus ontmoet mensen en raakt hen tot in hun ziel, omdat hij hen serieus neemt en, hoe streng hij ook tegen hen kan zijn, weer terug wil laten komen in de kring van de levenden. Hij roept Zacheüs en nodigt zichzelf uit om bij hem te eten. Dat had Zacheüs nooit gedacht. Hij was blij dat hij in die boom de Heer tenminste kon zien. Jezus treedt hem tegemoet met onvoorwaardelijke liefde. Dat geneest hem. Hij komt snel naar beneden, vol vreugde. Hij zal een ander leven gaan leiden. Als iemand jou vertrouwen geeft, vooral als je in een situatie zit waarin je dat helemaal niet meer verwacht, haalt dat je weg uit je isolement. Je leeft op en krijgt weer energie. Je komt terug op de weg van het leven. Geloven is geen individueel gebeuren. Zoals onze God een God is van relatie die zich tot het uiterste met ons verbindt, zo leven wij mensen van onze verbondenheid met elkaar. Het meest kostbare in ons leven maken we niet zelf maar ontvangen we. Dat merk je in versterkte mate als iemand zich in je diepste nood met je verbindt en met je optrekt.

Dat is ten diepste wat er in de diaconie gebeurt. Het sticht nieuwe verbondenheid en christelijke gemeenschap.

Ariëns Prijs herinneringsplaquette 2016

Eigen voeding

In enkele projecten staat uitdrukkelijk vermeld dat er momenten van bezinning, van stilte en van viering zijn ingebouwd. Of er is een plek waar mensen terecht kunnen die willen bidden, een kaars opsteken of gewoon even tot rust willen komen. Bij andere projecten is dat niet het geval. In een enkel geval ligt dat wat gevoelig. We hebben ons bij ons gesprek over de projecten afgevraagd hoe belangrijk het is, dat er zo'n plek of zo'n moment is?

Allereerst stellen we vast dat al uw projecten bijzonder zijn. Niet zomaar vanzelfsprekend. Ze verraden op de een of andere manier uw gedrevenheid. Ze zijn er niet omdat dat nu eenmaal zo moet. Ze leven van een meer dan gewone inspiratie. Dat merk je aan alle kanten. En dat komt door u zelf. Door wie u bent: bijzondere mensen met een bijzonder hart voor mensen die vanuit hun bijzondere levenssituatie vaak een beroep op u doen.

Hoe houdt u zelf dat vol? Hoe wordt u zelf gevoed om zo te kunnen blijven doen? Waar wordt u gevoed en bemoedigd om met meer dan gewone liefde anderen tegemoet te treden? Of uw gasten uitdrukkelijk willen belijden dat geloven voor hen van betekenis is in hun leven, is hun eigen keuze. Maar hoe zit het met uzelf?

Het zou doodjammer zijn als dit bijzondere werk zou doven omdat uw inspiratie ervoor dooft.

Wij willen u in overweging geven of u daar waar dit nu nog niet het geval is eens over deze vragen met elkaar zou willen spreken. Want het is ontegenzeggelijk zo dat u gelovige mensen bent en vanuit gelovige motieven -mede- u zo inzet voor andere mensen. U zegt dat in vele gevallen ook. Net zoals uw kennis en uw netwerken moeten worden bijgehouden, is het belangrijk dat uw inspiratie ook aandacht krijgt. Als eenmaal in uw werk is ingebouwd dat er momenten of plekken zijn van rust, stilte, bezinning, viering, het lezen en delen van een Schriftverhaal, is het voor uw opvolgers gemakkelijker om in die traditie in te stappen en daar van gebruik te maken.

Niet alle projecten lenen zich ervoor om zo'n moment of zo'n plek te organiseren. En misschien hebt u andere plekken waar u gevoed wordt en bemoedigd. Prima. Maar geef ook aandacht aan uzelf en aan elkaar, ook in dit opzicht. Het komt ten goede aan uzelf en aan het project.

Nieuwe manieren van kerk-zijn

Dat brengt ons op de vraag in hoeverre er in uw projecten sprake is van nieuwe manieren van kerk-zijn. Het is ontegenzeggelijk zo dat bij vele projecten, vooral projecten die gekenmerkt worden door ontmoeting, het leggen van contacten, het delen van het leven en van levensverhalen, verbonden met momenten van vieren, van het delen van de Schrift, en het aandacht hebben voor de kwetsbare mens in ons midden, er sprake is van kerk-zijn. Ook uit dat oogpunt is het belangrijk om het doen te blijven verbinden met bezinning, met stilte, met viering en met het delen van de H. Schrift. Daarin schuilt onze eigenheid, onze identiteit. Dat houdt ons gaande.

In de monastieke traditie is gebed en werk, ora

et labora, onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat is niet voor niets.

Als het lukt om deze verschillende aspecten bij elkaar te houden, zou het zomaar kunnen zijn dat deze diaconale projecten ons in belangrijke mate de toekomst in helpen en een belangrijke bijdrage zijn aan het voortbestaan van onze geloofstraditie. Ze zijn springlevend. Dat is wel duidelijk.

Voorwaarden scheppen

U schept als kerkmensen, samen met uw partners in de andere kerken en met maatschappelijke organisaties en instellingen de kaders, waarin het belangrijkste van uw project kan plaatsvinden, namelijk dat mensen zich met elkaar verbinden en voor elkaar van betekenis zijn. En dat vanuit een trouw en een volharding die eigen is aan waar zij in geloven. Die kern van uw projecten ontstaat vaak niet achter uw tekentafel. Hoe vaak wordt niet gezegd dat het ene na het andere initiatief van onderaf is ontstaan. De motivatie komt van binnenuit.

Wat er werkelijk gebeurt in uw projecten, daarvan zijn de betrokkenen zelf eigenaar. Dat is de beste garantie dat het in leven blijft. U creëert de ruimte. Maar verder ontstaat en groeit het uit zichzelf.

We moeten als mensen, ook als kerkmensen, niet de illusie hebben dat wij alles kunnen maken. Wij creëren ruimte en maken mogelijk. Maar verder is het in belangrijke mate het werk van de Geest die waait waar hij zelf wil. Het is belangrijk om dat te zien. Daar moeten we dus ook niet teveel aan willen komen. Ons werk moet daarom niet overgeorganiseerd zijn. Het moet een beetje, zoals onze paus Franciscus zei, een rotzootje blijven. Een levend gebeuren dat niet te voorspellen is. "Aan het begin van een ochtend weet je niet wat er gebeurt. Dat maakt het ook zo boeiend", zei een gastvrouw.

Is dat ook niet exemplarisch voor heel ons

leven zeker als we er met gelovige ogen naar kijken? Wij scheppen de voorwaarden, wij zorgen dat er continuïteit is, geld, een gebouw, voorzieningen. Maar wat er werkelijk gebeurt, ontstaat als mensen zich met elkaar verbinden en werkelijk zorg en aandacht voor elkaar hebben. Als zij vanuit vertrouwen elkaar bejegenen en elkaar nabij zijn. Als ze elkaar niet loslaten als dat nog niet kan.

Kostbare werkplekken

Het lijkt alsof we soms niet doorhebben dat we op bijzondere plekken bezig zijn. Dat we bijzondere dingen doen. En dat dit zeker ook iets te maken heeft met het feit dat we daar vanuit kerken bij betrokken zijn. Niet dat we het beter doen of onszelf nou eens even geweldig op de borst willen kloppen, maar het is anders. Het is van belang dat we ons daarvan bewust zijn. Het zijn kostbare plekken waarin u werkt. En het is goed dat anderen, ook de politiek en de beleidsmakers zien dat dit bijzondere plekken zijn en dat de Kerken zo een bijzondere inbreng hebben in het samenleven van mensen. Die ruil je niet zomaar in tegen iets anders. Dé diaconie bestaat niet. De diaconie - dat bent u die werkzaam bent in al deze dertig projecten die u hebt ingestuurd en die zijn genomineerd voor de Alphons Ariëns Prijs. Wie de Prijs wint komt bij de uitreiking op 1 oktober 2016 in het bijzonder in de schijnwerpers. Maar eigenlijk moet het licht op u allen schijnen.

www.dkci-utrecht.nl

www.arienscomite.nl

www.sobrietas.nl

Beeldje kapelaan Ariëns

met encycliciek 'Rerum Novarum'

Langs de diaconale meetlat

Door het stellen van onderstaande vragen kan men kijken hoe diaconie in de parochie er voor staat. Deze vragen dienen als een meetlat voor de diaconale praktijk.

Doel

Het doel van deze werkvorm is de diaconale situatie in de parochie door te lichten.

Doelgroep

Klankbordgroep bestaande uit: kerkelijk kader, diaconale vrijwilligers, werkgroepen, besturen, ook van de Parochiële Caritas Instelling, en ondersteuners in het diaconale werkveld.

Werkwijze

Maak een klankbordgroep (minimaal vier personen) die onderstaande lijst afwerkt. Deze meetlat werkt averechts als men denkt aan alle punten te moeten voldoen, of als men denkt dat iedere groep alles zou moeten doen. Juist bij het maken van keuzes kunnen onderstaande vragen helpen: wat is in onze situatie nodig en waartoe hebben wij de mogelijkheden?

1. Welke stemmen dringen tot ons door, welke mensen en vragen komen bij ons in het vizier: in eigen parochie, de wijk, het dorp, de stad, landelijk, de grotere wereld? Welke problemen in de samenleving en welke mondiale uitdagingen hebben onze aandacht? Niemand kan aan alles tegelijk werken: selectie is noodzakelijk.
2. Hoe zit het in ons parochieverband met de aandacht voor binnen en buiten, voor nabij en mondiaal? Omzien naar elkaar en omzien naar mensen buiten ons verband, dienen in balans te zijn.
3. Welke selectie maken we in de praktijk bij de drie fundamentele aspecten van diaconie: zorg en barmhartigheid, inzet voor gerechtigheid en werken aan verzoening? Hoe is de band met arbeid en economie?

Zou onze inzet en aandacht anders gericht dienen te worden? Waartoe hebben wij de mogelijkheden?

4. Hoe kunnen wij onze diaconale acties en opstelling karakteriseren: is de noodlijdende of onrechte mens voorwerp van onze zorg en inspanning of is die onze leermeester en horen we via hen de roep van Christus? Is er sprake van wederkerigheid in de diaconale relatie, is er verwantschap?
5. Hoe zorgen wij ervoor dat de ervaringen opgedaan in het diaconale werk, doorwerken in het geheel van het functioneren als kerk en als geloofsgemeenschap? Die ervaringen kunnen doorwerken in de liturgie (verkondiging, voorbeden, collectes, zending), in de catechese (ontmoetingen, keuze van stof en activiteiten), in de inhoud van en de aanwezigen bij vergaderingen, in de vraag van wie wel of niet bij de geloofsgemeenschap betrokken zijn (welke mensen blijken wij aan te trekken en welke als het ware af te schrikken of af te stoten)? Hoe voedt en verdiept de diaconale praktijk ons parochieleven, en omgekeerd: hoe inspireren wij tot diaconie en ondersteunen wij diaconie?
6. Hoe doorzichtig en praktisch is de infrastructuur voor diaconie binnen ons parochieverband? Is er een goed samenspel van alle betrokkenen? Is er een cultuur van alles in de hand houden en alles coördineren of ook van inspireren en uitdagen tot nieuwe initiatieven?
7. Hoe benutten wij de ondersteuning van de profielpastor voor diaconie, de diocesane diaconale dienstverleners en landelijke organisaties?

8. Met welke bondgenoten solidariseren wij ons, dichtbij en breder gezien? Welke oecumenische kansen liggen er? Dat hangt sterk samen met het maken van keuzes: waar je aandacht aan wilt besteden, bepaalt wie je bondgenoten zijn.
9. Heeft het parochieverband een beleidsplan, waarin de diaconale een wezenlijk onderdeel is? Zijn de diaconale vrijwilligers betrokken in de voorbereiding van het beleidsplan? Zien zij de uitvoering zitten en engageren zij zich daar ook mee? Welke ondersteuning krijgen zij en hebben zij nodig?
10. Hoeveel financiële middelen en menskracht (vrijwilligers en beroepskrachten) worden ingezet voor diaconie? Staat er op de begroting 'geoomerkt' geld voor diaconie?
11. Hoe reageren we snel en adequaat op calamiteiten?
12. Wat en hoe zijn de contacten met de burgerlijke overheid? In hoeverre is bijvoorbeeld de kerk opgenomen in een rampenplan?

Denk aan ...

Verzamel de conclusies, opmerkingen en vragen op papier. Maak vervolgspraken zodat de uitkomst niet 'in de lucht' blijft hangen. Houd na afloop een evaluatie.

Literatuur en website

- Aartsbisdom Utrecht, *In Gods Naam Doen*, beleidsnota diaconie aartsbisdom Utrecht, Utrecht 2005 (digitaal beschikbaar op www.dkci-utrecht.nl).
- Drs. Hub Crijns, dr. Trinus Hoekstra, dr. Jan Jonkers, drs. Jet Schouten en drs. Marije van Dodeweerd (eindredactie), *Arbeid, zin en geloof. Handboek Arbeid en Kerk*, landelijk bureau DISK te 's-Hertogenbosch in samenwerking met Kok te Kampen, 518 pag., gebonden, ISBN 90-435-1289-3.
- Drs. Hub Crijns, drs. Wielie Elhorst, Ploni Robbers-van Berkel, dr. Lützen Miedema,

- dr. Herman Noordegraaf, dr. Sake Stoppels en drs. Herman van Well, en drs. Esther van der Panne (eindredactie), *Barmhartigheid en gerechtigheid, Handboek Diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok met landelijk bureau DISK, 2006, 448 pag., ISBN 90-435-0927-2.
- Hub Crijns, Ellen Hogema, Lützen Miedema, Herman Noordegraaf, Ploni Robbers-van Berkel, Herman van Well, Jozef Wissink en Hanneke Arts-Honselaar (eindredactie), *Diaconie in beweging. Handboek diaconiewetenschap*, uitgeverij Kok en landelijk bureau DISK, 2011, 464 pag., ISBN 978-90-435-0453-9.
- Henk Meeuws, *Diaconie - Van grondslagenonderzoek tot een pleidooi voor een diaconale mystagogie*, Narratio Gorinchem, 2011, 458 pag. ISBN 978-90-5263-933-8.
- Ellen Hogema, *Diaconie in tien woorden*, Stichting Theologisch Vormingswerk Amsterdam, Amsterdam in samenwerking met Free Musketiers Zoetermeer, 2012, 54 pag., digitaal beschikbaar op www.rkdiaconie.nl.
- Erik Sengers, *Caritas - Naastenliefde en liefdadigheid in de diaconia van de kerk*, Eburon Delft, 2012, 160 pag., ISBN 978-90-5972-681-9.
- Abonneer uw parochie of PCI op het tijdschrift 'Diaconie & Parochie'.
- Voor verdere diaconale informatie: kijk op www.rkdiaconie.nl.

Diaconie

De diaconale diocesane werkers zijn:

Trees Versteegen
Herman Rolfs
Harry Scharrenborg
Bernanda van den Hengel
Ina van de Bunt-Koster
www.dkci-utrecht.nl
tel. 06-42952862

Sponsors

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2016 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, de diocesane diaconale dienstverlening, de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité. Sponsors zijn de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht, de Stichting Het Ariëns-Comité, de Arnhemse Stichting Bijzondere Noden, de Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie, en de Stichting Steunfonds DISK.

DKCI aartsbisdom Utrecht

De Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling heeft ten doel in het Aartsbisdom Utrecht de gezamenlijke belangen van de in het bisdom gevestigde Caritas Instellingen te behartigen en te bevorderen. Sinds 1 oktober 2008 zijn diocesane diaconale werkers in dienst van de DKCI. De DKCI adviseert de bisdomstaf. Namens de bisschop controleert de DKCI de jaarrekeningen van de PCI's en adviseert de bisschop inzake de dechargeverlening. De DKCI wil de lokale PCI's ondersteunen en van informatie voorzien. De diocesane diaconale werkers ondersteunen de profielhouders diaconie in de parochies en de PCI's op het gebied van diaconie dichtbij en wereldwijd. Op verzoek van de bisschop verleent de DKCI subsidies ten behoeve van een aantal bovenlokale activiteiten.

DKCI
Kerklaan 22
3828 EB Hoogland (Amersfoort)
tel.: 06-42952862
e-mail: info@dkci-utrecht.nl
www.dkci-utrecht.nl

Het Ariëns-Comité

Het doel van de Stichting het Ariëns-Comité is "de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het katholieke volksdeel op een eigen-tijdse wijze te bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alphons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur".

De activiteiten zijn de volgende:

- het houden van bijeenkomsten;
- het uitgeven van geschriften;
- het coördineren van activiteiten;
- het verzamelen van geschriften en getuigenissen.

Het Ariëns-Comité houdt zich altijd aanbevolen voor schriftelijke of mondelinge aanvullingen, onder meer voor de voortgaande onderbouwing (relatio) van de zaligverklaring van Alphons Ariëns.

Stichting Het Ariëns-Comité

Dhr. drs. J.N. Hinke, secretaris
Anninksweg 72
7557 AH Hengelo
tel.: 074-2429686
e-mail: jnhinke@gmail.com
www.ariens-comite.nl

Arnhemse Stichting Bijzondere Noden

De Arnhemse Stichting Bijzondere Noden heeft ten doel het beoefenen van caritas in de meest ruime zin. Geen particuliere aanvragers. Er moet een relatie zijn met Arnhem en omgeving, ook wat betreft Derde Wereld aanvragen.

Arnhemse Stichting
Bijzondere Noden
Van Lennepweg 14
6862 BL Oosterbeek
asbnarnhem@gmail.com

Parochiële Caritas Instelling van de St. Jan de Doper parochie

De PCI van de St. Jan de Doperparochie is in 2012 ontstaan en omvat de geloofsgemeenschappen van Mijdrecht/Wilnis, Abcoude, Breukelen, De Hoef, Kockengen, Loenen aan de Vecht, Maarssen, Maarssenbroek, Vinkeveen en Waverveen. De PCI bewerkstelt de mogelijkheid van het doorgeven van de inzet voor sociaal maatschappelijke noden die te maken hebben met de zorg voor de naaste, leefbaarheid, welzijn, sociaal maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid. Omdat Alphons Ariëns pastoor is geweest in Maarssen ondersteunt de PCI de Ariëns Prijs voor Diaconie 2016.

PCI St. Jan de Doper,
regio Vecht en venen
Kerklaan 2
3645 EV Vinkeveen
e-mail:
pci.stjandedoper@gmail.com
www.stjandedoper-
vechtenvenen.nl/hulp/diaconie/
parochie-caritas

Stichting Steunfonds DISK

Het Steunfonds DISK is opgericht ter ondersteuning van de activiteiten van het landelijk en lokaal arbeidspastoraat. Landelijk bureau DISK is in 2014 met de activiteiten moeten stoppen. Het Steunfonds DISK kan met een bescheiden budget activiteiten en initiatieven ondersteunen, die vanuit kerken te maken hebben met economie, arbeid, inkomen of met armoede, schulden, sociale uitsluiting of die raken aan de tradities van het christelijk en katholiek sociaal denken.

Stichting Steunfonds DISK
Emmaplein 15
5211 VZ 's-Hertogenbosch
tel. 073-6128201
e-mail: info@disk-arbeidspastoraat.nl
www.disk-arbeidspastoraat.nl

Stichting Concordia

De Stichting Concordia ondersteunt op kleinschalige wijze activiteiten die voortbouwen op initiatieven, die door kapelaan Alphons Ariëns gestart zijn.

Stichting Concordia Groep
Dhr. Nico Alink, secretaris
Enkeshorst 10
7531 LA Enschede

Colofon

De Ariëns Prijs voor Diaconie 2016 is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, de diocesane diaconale dienstverlening, de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht en de Stichting Het Ariëns-Comité.

Ik zal er zijn voor jou verschijnt als een eenmalige uitgave onder verantwoordelijkheid van de jury Ariëns Prijs 2016 voor de inhoud, en van het bestuur van de Stichting Het Ariëns-Comité voor de uitgave.

Auteurs: Herman Agterhoek, Ina van de Bunt-Koster, Lonneke van den Berg-Gunnink, Hub Crijns, Ria Doornbusch, Mgr. Ted Hoogenboom, Jos Oostrik, Geert Rozema, Nelleke Serrarens Wijngaards.

Eindredactie: Hub Crijns

Verantwoording illustraties: de foto's zijn gemaakt door de jury van de Ariëns Prijs voor Diaconie of door de geïnterviewde groepen en personen ter beschikking gesteld. De organisatoren en sponsors hebben hun logo's ter beschikking gesteld. We bedanken op deze plaats iedereen voor deze bijdragen in beeld, waarmee de tekst van dit boek sterk verbeeldend is geworden.

De foto's van Alphons Ariëns zijn afkomstig uit H. Lohman ofm, *Portret van een priester. Het leven van Alphons Ariëns in woord en beeld*, Gooi en Sticht, Hilversum, 1980.

Stichting Het Ariëns-Comité

Layout: Hans van Eck
(Impressio Communicatie); www.impressio.nl

Druk: Gebroeders Roggeband te Breda

Oplage: 2.500 stuks

Prijs: gratis (exclusief portokosten)

Datum: augustus 2016

Correspondentieadres
Ariëns Prijs voor Diaconie:
Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling
Kerklaan 22
3828 EB Hoogland (Amersfoort)
Tel. 06-42952862
e-mail: info@dkci-utrecht.nl

Ariëns Prijs
voor Diaconie 2016

Ik zal er zijn voor jou

Hub Crijns

God laat zich kennen als de God van het Verbond.
Schepping en schepselen zijn verbonden in een verbond van liefde en zorg.
God toont zijn bekommernis om Zijn volk.
Hij noemt zijn naam in dat Verbond:
Ik zal er zijn voor jou

Hongerigen voeden met de kookgroep
In de kinderkerk de boodschappenmand vullen voor de Voedselbank
In de moestuin met mensen van allerlei slag samen werken
Met klussen verbinden, net als met buurtmaatje zijn.
Ik zal er zijn voor jou

Naakten kleden met de kledingwinkel
Mensen mogen 'uitdeuken' in het Inloophuis
Gasten uit begeleid-wonen-projecten zitten naast ouderen uit het dorp.
Een Sinterklaasactie geeft kinderen in armoede een gezicht.
Ik zal er zijn voor jou

Mensen veraf ondersteunen met de smulkraam
Wijkbewoners eten met vluchtelingen
In andermans schoenen gaan staan en kijken hoe dat voelt
Door contact te maken voelen Roma zich erbij horen.
Ik zal er zijn voor jou

Diaconie en caritas verbinden Kerken met elkaar
Mensen verlichten acute nood
Mensen verbinden zich met anderen
Mensen lopen een eind mee
Ik zal er zijn voor jou

Samenwonen met kwetsbare mensen is een levensschool
Mensen in de nachtopvang bed, bad en brood geven
Mensen gevangen in schulden bijstaan
Mensen in rouw ontmoeten elkaar.
Ontroostbaren troosten
Ik zal er zijn voor jou